

KTL

TIEDOTTAA

4 | 2024

Sisällys

Pääkirjoitus	3
Puheenjohtajan palsta	4
Torppaako hallitus keinot palkkaerojen kaventamiseen?	5
Kevät tulee – oletko valmis	6
Quickulin piirroksin Palkansaajan elämää	8
Arvoituksia KTL:n historiasta	9
KTL Tiedottaa -lehden historiaa	10
Vipeltäneet vihertävät vuodet	12
Lehtimietteitä näköalapaikoilta	16
Näkemyksiä jäsenlehdestä	19
Mitä mieleen jäi – KTL tiedottaa -lehti 2004–2013	22
Syksyiset TS-luottamusmiespäivät	30
Hallitus valmistelee eläkejärjestelmän uudistusta rahoituksen turvaamiseksi	33
Työehtosopimuksessa sovittu vanhempainvapaan palkka on maksettava syrjimättömin perustein myös miehille	36
Ammattiliitot ja elinkeinoelämä vastustavat hallituksen kaavailemia leikkauksia sairauspäivärahaan	38
Uni – peili valveelle	40
KTL ry ja tekoäly	42
Pelastushallinnon Esimiehet PHE ry (522) lopettaa toimintansa 31.12.2024	44
Hallinnon seminaari Seinäjoella	48
Pirula – kotimaan matkailu avartaa	51
71. Edustajakokous	52
Runo ja visan vastaukset	55

KTL TIEDOTTAA

4 | 2024

**Tekniikan ja Erityisalojen
Ammattilaiset KTL ry**
c/o KTK Rautatieläisenkatu 6
00520 HELSINKI

Puheenjohtaja Timo Mattila
Puhelin: 050 359 1539
Sähköposti: tmattila61@gmail.com

Varapuheenjohtaja Pirjetta Sipiläinen-Salo
Puhelin: 044 7011755
Sähköposti: pirjetta.sipilainen@pori.fi

Sihteeri Jari Lehdonkivi
Puhelin: 050 4381742 tai 040 555 8578
Sähköposti: jari.lehdonkivi@ktrlry.fi

Verkkosivuista vastaava Eva-Lisa Karlsson
Puhelin: 050 559 1457
Sähköposti: eva.lisa.karlsson@hel.fi
– yhteydenotot jäsenyhdistysten verkkosivuista

Paperi:
Kansi: Galerie silk 150g
Sisus: Galerie fine 80g

**KTL tiedottaa
–lehden ilmestymisajat 2024:**

Aineistonjättö	Ilmestyy
nro 1–2	1.4.2024
nro 3	15.8.2024
nro 4	15.10.2024
nro 5	

KTL tiedottaa –lehden toimitus:
Päätoimittaja
Pirjetta Sipiläinen-Salo
Sähköposti: pirjetta.sipilainen@pori.fi

Toimitus ja taitto
Savion Kirjapaino Oy

Painosmäärä: n. 3 000 kpl

Painopaikka: Savion Kirjapaino Oy

Kansikuvat
Etu- ja takakansi: pxhere.com

Pääkirjoitus

Päätoimittaja PIRJETTA SIPIÄINEN-SALO

Kuntapuolen sopimukset ovat katkolla 30.4.2025. Tähän mennessä on toivottavasti selvillä hallituksen esityksen mukainen vienniteollisuuden palkankorotuslinja. Se ei kuitenkaan tarkoita, että kuntapuolen neuvotteluista tulisi yhtään helpompia. Onhan meillä puolustettavana kohtuullinen palkankorotus, tekstimuutoksia ja palkkaohjelman eurot. Onneksi JUKOssa on jo alettu varautua neuvottelukevääseen. Näihin neuvotteluihin oman lisämausteensa tuo KT:n toimitusjohtaja Markku Jalosen eläköityminen ja uuden toimitusjohtaja Henrika Nybondas-Kankaan astuminen pestiinsä.

Toivottavasti meillä kaikilla on mahdollisuus rauhoittua joulun aikaan ja aikaa lukea tämä lehti kannesta kanteen. Samalla voi siemailla puolukkagloggia, eli kuumennettua puolukkajuomaa kanelatangon ja mausteneilikoiden kera makeutettuna vaalealla siirapilla tai perinteisellä sokerilla elämästä nauttien.

Hyvää joulua!

Pirjetta

Joulu lähestyy ja kädessäsi on viimeinen varsinaisen lehden mitat täyttävä KTL Tiedottaa. Tässä lehdessä on haluttu tuoda esille lehden historiaa, itse lehden tekoa ja lukijoiden mielipiteitä vuosien varrelta. Tarkoitus ei kuitenkaan ole ollut tehdä lehtihistoriikkaa, vaan tuoda historia osaksi lehden sisältöä.

Tätä kirjoittaessani Teollisuusliitto ry on jättänyt uuden lakokovaroituksen edellisen lisäksi. Teknologiateollisuuden työnantajat ry:n mukaan lakot heikentävät alan yritysten tulevaisuuden näkymiä entisestään. Osapuolille tämä lakkotilanne ei ole voinut tulla yllätyksenä, koska he ovat neuvotteleet uudesta työehtosopimuksesta syyskuusta lähtien. Eli ei mitään uutta auringon alla.

Tehy ry kertoo siirtävänsä yksityisen ensihoitopalvelun lakkoa valtakunnansovittelijan pyynnöstä. Lakko olisi osunut päiviin, joille ennustetaan huonoa keliä ja lumipyryä. Tehyn mukaan lakot joudutaan toteuttamaan myöhemmin, jos sovittelussa ei edetä. Ihan heti ei mieleeni muistunut, että lakkoa olisi siirretty huonon sään takia.

Tämä lakkoilu on vain alkusoittoa hallituksen päätösten, työnantajien esitysten ja työtekijöiden tavoitteiden yhteensovittamiseksi. Uutta tässä asetelmassa on se, että SAK:n jäsenliitot kertoivat julkisuuteen yhteisessä esiintymisessään jo tässä vaiheessa tavoittelevansa kymmenen prosentin palkankorotusta kahdelle vuodelle.

Puheenjohtajan palsta

Teskti ja kuvat puheenjohtaja TIMO MATTILA

Syksyn tunnelmaa

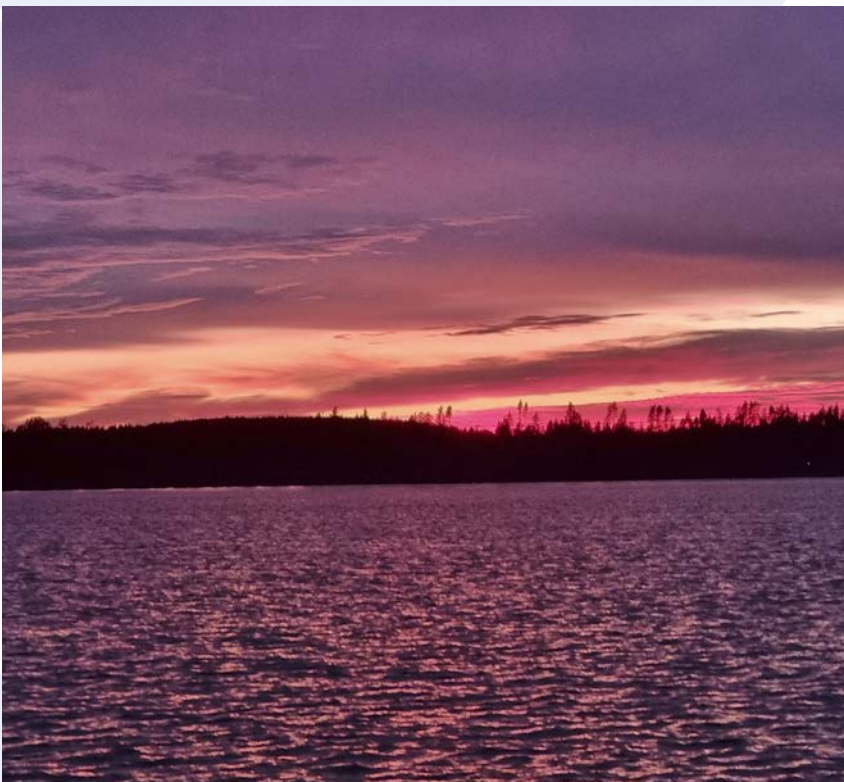
Kirjoittelen tätä lokakuussa, kesä on päättynyt ja syksy on saapunut. Varsinaista pakasta ei kaupungissa vielä ole ollut, mutta lämpötila on laskenut nollan tienoille, joten liukasta on voinut olla. Joinakin aamuina

ilma on ollut kirkas ja todella syksyisen raikas ja silloin on päässyt raappaamaan auton ikkunoita aamuisin.

Kesä olikin todella ihana, lämmitä riitti pitkälle syyskuuhun asti. En muista, että syyskuun lopulla olisin aikaisemmin ollut shortsit jalassa ilman paitaa veneessä järvellä. Syksy on ollut harvinaisen lämmin syyskuussa ja lokakuussa.

Lämmin kesä ja tarpeeksi sadetta. Kaikki kasvoivat viljelypalstalla hyvin, viljelykasvit ja myös rikkakasvit. Loppukesän sairasteluiden vuoksi en voinut kitkeä intohimoisesti rikkakasveja palstalta, vaan ne saivat rehottaa liian vapaasti. Nyt syksyllä on täysi työ saada niitä vähemmäksi. Osa jää varmaan keväälle.

Nyt voidaan valmistautua syksyyn ja tulevaan talveen Toivottavasti tänä vuonna talvi ei tule vielä lokakuussa, vaan se saapuisi vasta myöhemmin. Viime talvi olikin hyvin pitkä ja se alkoi lokakuussa ja huhtikuussakin oli vielä hyvin kylmää.

YT-neuvottelut meneillään

Jyväskylässä aloitettiin taas vuoden 2024 syksyllä koko henkilöstöä koskevat YT-neuvottelut. Työnantaja arvioi neuvottelujen aluksi, että tällä erää irtisanomisten ja muita henkilöstön työtehtäviin kohdistuvien suurten muutoksien piirissä on maksimissaan 280 henkilöä. Nyt YT-neuvottelujen loppusuoralla, loppuvat 1.11.2024, mahdolliset toimenpiteet tulevat kohdistumaan noin 260 henkilöön. Eri toimialoilla ja liikelaitoksissa, pois lukien työllisyyspalveluiden palvelualue, voidaan harkita toimenpiteitä, jotka toteutuessaan mahdollisesti johtaisivat irtisanomisiin, osa-aikaistamisiin, merkittäviin muutoksiin tai heikennyksiin palvelussuhteen ehdoissa tai olennaisiin tehtävämuutoksiin. Tarkentunut henkilömäärä pitää sisällään myös niin sanotut irtisanomisperusteiset ehtomuutokset.

Työnantajan arvio on, että mahdollisten irtisanomisten vaihtoehtona voidaan tarjota osassa tapauksia muuta työtä. Toimenpiteistä voidaan päättää välittömästi neuvottelujen päätyttyä. Mikäli työnantaja neuvotteluvaihtoehtojen täyttymisen jälkeen päättää ryhtyä irtisanomisiin tai muihin toimenpiteisiin, päätökset mahdollisista irtisanomisista, osa-aikaistamisista ja toimenkuvien muutoksista arvioidaan toteutettavan porrastetusti loppuvuoden 2024 ja vuoden 2025 aikana. Toimeenpano voi ulottua myös vuoteen 2026. Mahdollisten toimenpiteiden täytäntöönpanon aikataulu voi täsmentyä neuvotteluissa.

Jyväskylän kaupungilla on pidetty YT-neuvotteluja vuosina 2009, 2013, 2014, 2020, 2021, 2023 ja nyt 2024. YT-neuvotteluja voidaan pitää jo vuosittaisena käytäntönä talouden korjaamisessa.

Jyväskylän kaupungin imago ei ole parhaalla tasolla johtuen jatkuvista YT-neuvotteluista. Kaupungin pito- ja vetovoima ovat laskenut tämän vuoksi. Tietysti koko valtakunnassa on tällä hetkellä huono taloudellinen tilanne ja uusia työpaikkoja ei aukea samaan tahtiin kuin aikaisemmin. Toivotaan, että talous rupeaa vihdoinkin paranemaan ja työnantajat voivat jatkossa palkata uusia työntekijöitä.

Sari Elstilä. Kuva KTK ry

Torppaako hallitus keinot palkkaerojen kaventamiseen?

Teksti SARI ELSTILÄ

Vuoden 2022 työehtosopimusneuvottelujen tuloksena saimme kunta- ja hyvinvointialoille kolmen vuoden sopimuskauden 1.5.2022–30.4.2025. Tämän sopimuksen myötä työvoimakustannukset nousevat korkoa korolle laskien keskimäärin 8,79 prosenttia.

Lisäksi neuvottelimme viiden vuoden palkkaohjelman vuosille 2023–2027. Palkkaohjelman tavoitteena on edistää muun muassa työvoiman saatavuutta nostamalla tehtäväkohtaisia palkkoja ja henkilökohtaisia lisiä. Palkat nousevat viidessä vuodessa yhteensä keskimäärin 5 prosenttia.

Julkisella sektorilla teknisen toimen henkilöstöpula on huutava. Työvoimapula vaikuttaa olemassa olevaan henkilöstöön sekä koko työyhteisöön. Työvoiman saatavuuteen ja pitoon vaikuttavia tekijöitä pitää lisätä, ja yksi niistä on palkkaohjelma. Olemme vieläkin jäljessä yksityisestä sektorista, mutta palkkaohjelman avulla saamme kurottua eroa hieman.

Tämä hyvä kehitys on nyt vaarassa. Maamme hallitus on torppaamassa keinot, joilla palkkaeroa yksityiseen sektoriin voitaisiin kaventaa. Vientivetoinen palkkamalli veisi mahdollisuuden nousta palkkakuopasta. Palkkaerot alkaisivat entisestään kasvaa.

Lakiesityksen tavoitteena on, että yksityisen sektorin vientialat määrittäisivät palkankorotuskaton kaikille aloille. Lailla heikennettäisiin esimerkiksi julkisen sektorin teknisen henkilöstön palkkakehitystä. Valtakunnansovittelijan ja sovittelulautakunnan toimivaltaa rajoitettaisiin, ja sovittelijan puolueettomuus murenisi.

KTK:n lisäksi mm. oikeuskansleri, tasa-arvovaltuutettu ja lain-säädännön arviointineuvosto ovat kritisoineet vientivetoista palkkamallia. Laki tulee aiheuttamaan tulkintariitoja ja todennäköisesti lisää työrauhahäiriöitä.

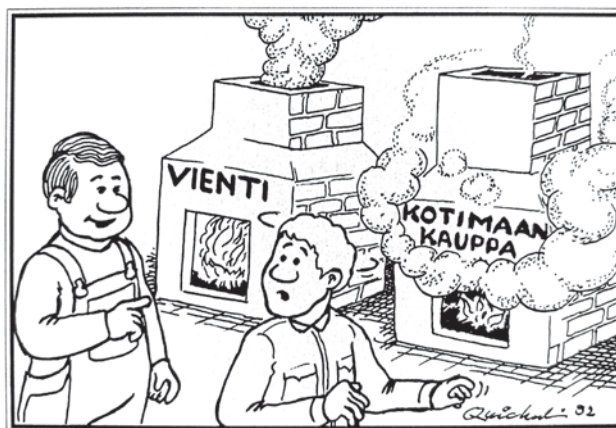
KTK suhtautuu erittäin kriittisesti lakisääteiseen vientivetoiseen eli vientialoihin perustuvaan työmarkkinamalliin. Korostamme,

että palkkamallista ei pidä säätää lailla. Työmarkkinaosapuolten tulisi neuvotella palkkaneuvotteluissa sovellettavasta uudesta työmarkkinamallista keskenään. Suomen työmarkkinat toimivat parhaiten, kun neuvottelut käydään alakohtaisesti ja palkkaratkaisut sopeutetaan kunkin alan erityispiirteisiin.

Työriitojen sovittelujärjestelmää pitää uudistaa, valtakunnan- sovittelijan toimivaltaa laajentaa ja sovittelun resursseja vahvistaa. Työmarkkinamallista pitää neuvotella sen sijaan, että eduskunta säätää lain, jolla puututaan palkkoihin. Julkisen sektorin työntekijöiden tulee saada oikeudenmukaista palkkaa, joka vastaa työn erityisosaamista ja vaativuutta.

Oikein hyvää syksyä, terveisin Sari

QUICKULI

– Sytytä se selvällä setelirahalla niin kyllä alkaa vetää.

Piirtäjä Quickuli eli Eino Nurmi Sastamalan seudun KTL:stä.

Kunta- ja hyvinvointialueiden järjestövalmiuswebinaari 7.10.2024 yhteistyössä Ammattiliitto

Jyty ry:n ja JHL ry:n kanssa

JUKOn osuudessa kerrottiin samoja asioita, kuin kevään järjestövalmiuswebinaarissa. Uutena esiteltiin JUKO-JAU yhteistyön sisältöä.

JHL kävi läpi kevään 2022 neuvottelukierrosta ja siihen liittyviä valmistautumistoimenpiteitä eri toimijoiden näkökulmista: liiton suunnittelu, alueiden suunnittelu ja yhdistysten suunnittelu. Kaikista näkökulmista oli laadittu toimenpidelistaukset ajatuksella ennen, aikana ja jälkeen. Lopuksi JHL esitteli arviointiaan sopimuskierron oman organisaationsa toiminnasta ja yhteistyöstä muiden järjestöjen kanssa. He toivat esille haasteita ja mitä on nostettu jatkossa huomiotaviksi asioiksi.

JUKOn järjestövalmiuswebinaari 5.11.2024

Marraskuussa pidettiin tämän vuoden kolmas järjestövalmiuswebinaari, nyt taas jukolaisten kesken. Järjestövalmius osa neuvotteluprosessin tukemista ja siksi se on esillä JUKOn eri tasoilla mm. kunnan ja hyvinvointialueiden neuvottelukunnissa sekä neuvottelijoiden tapaamisissa.

Lakkomallien ja strategioiden suunnittelu on jo käynnissä. Webinaarissa keskusteltiin kuntasektorin mahdollisen työtaistelun toteuttamisen aikatauluvaihtoehdoista ja niiden vaikuttavuuksista.

Esityksessä kerrottiin esimerkkejä teoista, joita työnantaja oli kohdistanut Sivistan työtaistelutoimiin keväällä 2024. Todettiin, että kunta- ja hyvinvointisektorin on myös hyvä varautua ennakosunnittelulla vastaavanlaiseen reaktioon.

Paikallistoimijoiden työn tukemiseen on perustettu Howspace-alusta, joka toimii kotipesänä materiaaleille ja toimijoille. Se on JUKOn kuntasektorin paikallisten työtaistelutyöryhmien

työtila. Tässä vaiheessa se on tarkoitettu JUKOn kuntasektorin 20 suurimman järjestövalmiuskaupungin pääluottamusmiehille, luottamusmiehille sekä liittojen paikallisille työtaistelupäälliköille (järjestövalmiuspäälliköille) sekä paikallisten työtaistelutyöryhmien jäsenille. Jokaiselle paikkakunnalle on myös perustettu oma, vain heidän omaan käyttöön tarkoitettu työtila.

Howspace-alustan myötä paikallisia toimijoita on kehoitettu järjestäytymään ja nimeämään henkilöitä omiin työtaistelutyöryhmiinsä.

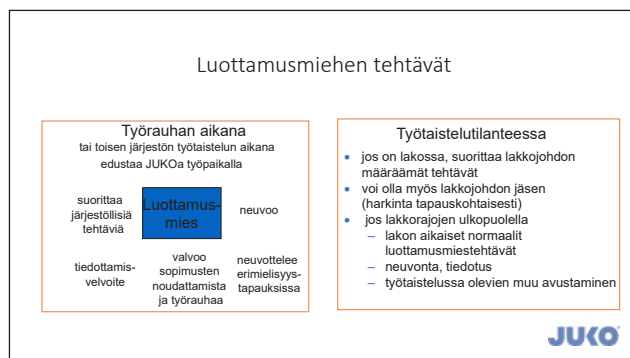
JUKOn kunnan keskuslakkotoimikunnan jäsenet eli JUKOn jäsenyhdistysten ja liittojen työntekijät sekä JUKOn toimiston nimeämät asiantuntijat voivat ylläpitää tätä alustaa ja he vastaavat täällä esitettyihin kysymyksiin. Työtilan käyttäjiä tullaan lisäämään JUKOn toimesta kerran viikossa vuoden 2025 alusta lähtien.

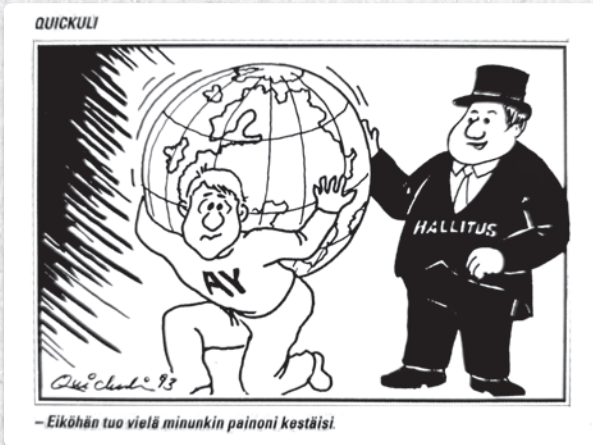
Hyvinvointialueiden paikallisen lakkovalmiuden rakentamiseen on luotu Howspace heidän omaan käyttöön. Se on JUKOn hyvinvointialuesektorin paikallista järjestövalmiutta kokoava työtila. Siellä on yleisiä sivuja sekä omat sivut kunkin hyvinvointialueen paikalliselle työtaistelutyöryhmälle. Työtilaa voidaan muuttaa ja päivittää keskustason toimesta kulloistenkin tarpeiden mukaan. Keskuslakkotoimikunnan jäsenet eli JUKOn jäsenyhdistysten ja -liittojen työntekijät sekä JUKOn toimiston nimeämät asiantuntijat voivat lisätä tai poistaa käyttäjiä tai muokata alustaa. Howspacesta löytyvät hyvinvointialueiden omat ohjeet JUKOn hyvinvointialueen paikallisen työtaistelutyöryhmän kokoamiselle ja sen toimintaan.

Webinaarin lopuksi kuulin paikallisen työtaistelutyöryhmän puheenvuoron kevään 2022 oppien pohjalta.

JUKOn järjestämät järjestövalmiuswebinaarit osoittavat, että JUKO on tosissaan varautumassa mahdollisiin lakkoihin vuonna 2025 ja ottanut opikseen vuoden 2022 tapahtumista.

Quickulin piirroksin Palkansaajan elämää

Arvoituksia KTL:n historiasta

Teksti ja kuvat REIJO SAARI Piirroksia QUICKULI eli EINO NURMI

Arvaa tai tiedä oikeat vastaukset.

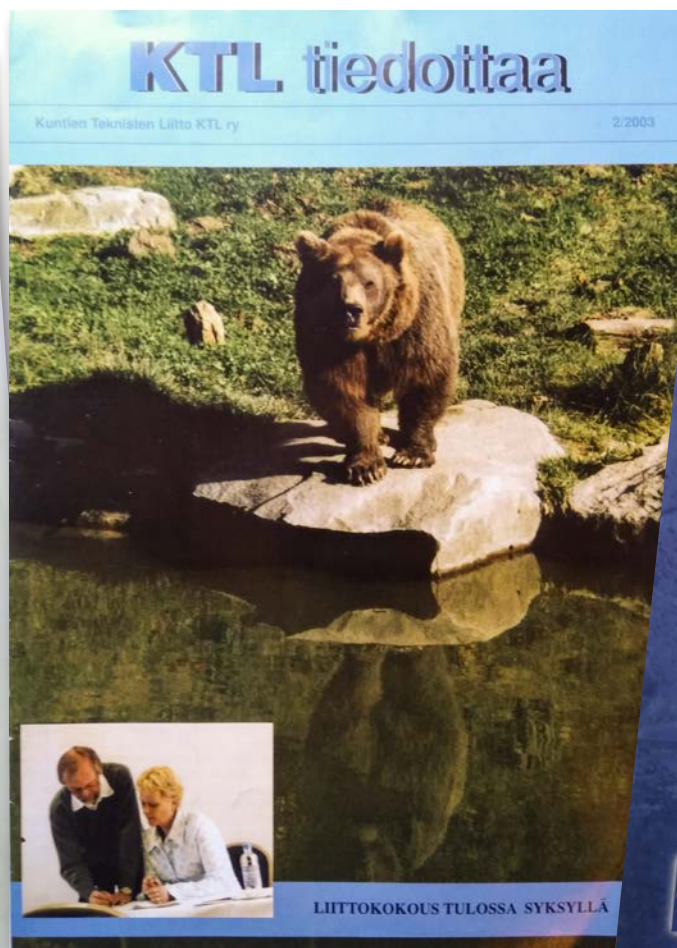
1. Mikä on KTT?
2. Milloin KTT merkittiin yhdistysrekisteriin?
3. Kuka oli KTT:n ensimmäinen puheenjohtaja?
4. Mitkä olivat KTT:n paikallisosastot?
5. Koska KTT muutti nimensä KTTL:ksi?
6. Koska KTTL:stä tuli KTL?
7. Arvaa järjestöjen logot ja perustamisvuodet?
8. Minä vuonna ilmestyi ensimmäinen KTL tiedottaa -lehti?

Vastaukset sivulla 55

Yhdistyksen kotipaikka: Helsingin
Yhdistyksen tarkoitus: Viitataan sääntöjen 2.

Yhdistyksen toiminnan laatu: Viitataan sääntöjen 2.

KTL Tiedottaa -lehden historiaa

Teksti ja kuvat VEIJO RANNISTO

Lehden perustaminen

Vuoden 1983 liittokokouksessa Kuopiossa liitolle perustettiin tiedotusryhmä, joka alkoi julkaista KTL TIEDOTTAA- lehteä. Ensimmäinen ilmestyi saman vuoden kesällä. Koulutustyöryhmä oli kartoittanut jäsenkunnan koulutustarpeet ja laati suunnitelman jäsenkunnan tiedon ja taidon lisäämiseksi KTL:n järjestötoimintaan.

Teknisten ammattijärjestö STTK-J pääsopijajärjestöksi

Lehden alkutaipaleen aikana tapahtui pääsopimusrintamalla merkittävää liikehdintää syksyn myötä. AKAVA irtisanoi 14.10.1983 kunnallisen alan pääsopimuksen. Tekniset

vaativat työtaistelu-uhalla sopijajärjestöjen lukumäärän lisäämistä yhdellä. Edellytyksenä oli, että kunnallisen ja valtion pääsopimuksen yhtenä osapuolena on julkisen alan teknisten ammattijärjestö STTK-J, joka oli sitä varten aikanaan perustettu. Valtakunnansovittelija Teuvo Kallio antoi 23.3.1984, sovintoesityksen, joka hyväksyttiin. STTK-J peruutti kaikki pääsopimuksen saamiseen tähtäävät lakkouhat. Uusi pääsopimus allekirjoitettiin 16.4.1984, jolloin STTK-J hyväksyttiin pääsopijajärjestöksi. Näin KTL:n jäsenkunta pääsi muiden kuntien teknisten kanssa tasaveroisena mukaan kunnalliseen virka- ja työehtosopimusneuvottelutoimintaan.

Toimintaa ja tapahtumia 1989–1999

Palkkarakenneuudistus laadittiin tekniselle alalle. Haluttiin oma Teknisten sopimus, jota valmisteltiin monia vuosia ennen kuin se saatiin neuvoteltua. Kuntien ja kuntayhtymien tekniset saivat vihdoin oman virka- ja työehtosopimuksen 1994 (TVTES), jossa sovittiin uuden palkkausjärjestelmän kehittämisestä. Palkkaus sisälsi myös uutena osana henkilökohtaisen palkanosan. Uuden palkkausjärjestelmän soveltaminen jatkui voimallisemmin kunnallisen alan teknisten sopimuksessa v. 1995–1996 (TS-95).

Lehden alkuvuosikymmeninä aikana kirjoitukset olivat pääasiassa edunvalvontaan ja järjestötoimintaan liittyviä. Jutuissa

kerrottiin liittokokouksista ja päätöksistä, joita niissä tehtiin. Lisäksi kerrottiin toimintatapavien ja erilaisten seminaarien aiheista, uusista virka- ja työehtosopimuksista, paikallisyhdistysten toiminnasta, koulutusasioista ja erilaisista merkkipäivistä ja palkitsemisista.

Lehdessä on vuosien saatossa ollut vakiopalstat päätoimittajalle, puheenjohtajalle, neuvottelupäällikölle ja koulutusutisille. Nytkin vakiopalstat neuvottelupäällikölle ja koulutusutisille ovat jääneet pois. Vakioaiheita ovat olleet myös liiton, keskusjärjestöjen ja neuvottelujärjestöjen esittelyt.

KTL järjesti omaa koulutusta mm. taloudenhoitaja-, tiedottaja- ja järjestötoiminnan kursseja. Kouluttajina toimivat pääsääntöisesti KTL:n omat kouluttajat.

Ensimmäiset kultaiset ja hopeiset kuniamerkit jaettiin v. 1990 liittokokouksessa Lahdessa.

Palkka- ja sopimusvaliokunta PASO toimi hyvin aktiivisesti, jonka vuoksi KTL sai uusia jäseniä ja ammattiryhmiä.

Lehden sisältöä 2000-luvulla

2000-luvun alussa kirjoitusten aihepiirit laajenivat edellä mainituista asioista eri ammattialojen ja työpaikkojen esittelyyn, alueellisten yhdistysten esittelyyn, alueellisten yhdistysten tapaamisten selostuksiin ja henkilöhaastatteluihin. Juttuja laadittiin ay-liikkeen saavutuksista, jäseneduista ja – palveluista, kehityskeskusteluista sekä luottamusmiehen ja työsuojeluvaltuutetun tehtävistä. 2000-luvun lopulla aihepiiri laajeni tulospalkkaukseen, tietotekniikkaan, työttömyysturvaan ja työntekijän oikeusturvaan. Työntekijän psyykkiseen terveyteen alettiin kiinnittää enemmän huomioita, jonka myötä kirjoituksia laadittiin työhyvinvoinnista, työterveyshuollosta, työssä jaksamisesta, inhimillisen työn arvoista ja merkityksestä työelämässä, työn ja perheen yhteensovittamisesta sekä kuntoremonteista.

Lehden aihepiiri laajeni 2010-luvulla

Jäsenten omia kirjoituksia on aiemmin ollut melko vähän. 2010-luvulla jäsenten kirjoitukset lisääntyivät. Tähän vaikutti merkittävästi se, että vuodesta 2014 alkaen alueellisia jäsenyhdistyksiä veloitettiin laatimaan juttuja lehteen kukin yhdistys vuorollaan sovitussa numerossa. Jäsenten jutuissa kerrottiin heidän omista ammateistaan, työpaikoistaan, toimialoistaan, harrastuksistaan ja muista heitä kiinnostavista aihepiireistä. 2010-luvulla kuntasektorilla korostuivat talous ja organisaatiomuutokset. Niistä kirjoitettiin myös KTL:n lehdessä. Juttujen aiheita olivat kuntarakenteen muutokset, kuntatekniikan tulevaisuus, muutosten johtaminen, tuloksellisuus, tuottavuus, yhtiöittäminen ja harmaa talous. Lisäksi kerrottiin vaikuttamisesta sopimusasioissa, tasa-arvosta, työeläkkeistä, vuorotteluvapaasta, paikallisesta sopimisesta ja digitalisaatiosta. 2010-luvulla käytettiin paljon Akava-, Juko- ja KTK-taustaisia kirjoittajia.

Lehden sisältö pysyi monipuolisena edelleen 2020-luvulla

2020-luvulla tehtiin laajat juttusarjat kuntataloudesta ja työhyvinvoinnista. Muita

kirjoitusten aihepiirejä olivat mm. työn ohessa opiskeleminen, aluevaikuttaminen, viestintä, työttömyyskassat, työelämän ja työyhteisöjen kehittäminen, jäsenhankintakampanjat, tietosuojakoulutus ja etätyöt.

Lehti alkoi ilmestyä vuodesta 1989 neljä kertaa vuodessa. Yksi lehden numero ilmestyi Kuntatekninen- nimellä 1991/4. Nimestä tuli palautetta, joten nimi palautettiin KTL TIEDOTTAA muotoon. Lehti 1995/2 ilmestyi paperiltaan kirkkaan keltaisena. Lehti on painettu värillisinä numeroista 2/2004 alkaen, kun aiemmin vain lehden kannet olivat värillisiä. Lehden sivumäärä on vaihdellut pääasiassa 12 sivusta 32 sivuun. Numeron 4/2023 sivumäärä oli peräti 54 sivua, joka sisälsi laajan juttusarjan laajennetusta edustajakokouksesta 2023.

Kaiken kaikkiaan lehden kirjoitusten aihepiirit ovat olleet hyvin monipuolisia kuntahenkilöstöä ja työelämää koskevia asioita sekä jäsenkentässä ja järjestöjen toiminnassa tapahtuneita asioita. Kirjoitusten aiheet ovat heijastaneet yhteiskunnassa ja työelämässä tapahtunutta kehitystä. Lehti on toiminut paikallisyhdistyksille tiedotuskanavana erilaisille kokouksille ja tapahtumille. Tiedotteita on julkaistu yhdistysten luottamushenkilöistä ja hallitusten jäsenistä. Lehti on tarjonnut vuosien varrella runsaasti ay-tietoutta jäsenille ja pitänyt jäsenet yhteydessä liittoon.

Lähteet:

KTL TIEDOTTAA- lehdet 1/1997, 4/1997, 3/1998, 2/1999, 2/2003, 3-4/2004, 3-4/2005, 1-3/2007, 2-8/2008, 1/2009, 3-4/2009, 1-4/2010, 1-4/2011, 1-4/2012, 1-4/2013, 1-4/2014, 1-4/2015, 1-4/2016, 1-4/2017, 1-4/2018, 1-4/2019, 1-4/2020, 1-4/2021, 1-4/2022, 1-4/2023, 1-2/2024

Kuntien Tekniset- lehdet 5/1993, 1-2/1995, 4/2006

Kuntien Teknisten Liitto ry 1946 - 1986, 40-vuotishistoriikki, v. 1986

Kuntien ja kuntayhtymien teknistä henkilöstöä koskeva virka- ja työehtosopimus 1994 (TVTES)

Teknisten sopimus 1995 – 1996 (TS-95)

Vipeltäneet vihertävät vuodet

Teksti EILA PALOJÄRVI

”Tekojen ja suunnitelmien on oltava tiettyssä suhteessa toisiinsa, jos mieli saada niistä kaikki se hyöty, mitä niistä saada voi.” (Filosofi La Rochefaucauld vuonna 1665).

Tiedotusta ja viestintää

Olin tiedotussihteeri ja KTL tiedottaa -lehden päätoimittaja 2004–2013. Tehtäviini kuului muitakin tiedonvälitystä mm. KTL kotisivujen perustamista, tekstien ja lomakkeiden stilisointia, tapahtumajärjestelyihin ja tapahtumiin osallistumista, valokuvausta ja tiedonhankintaa. KTL:n jäsensihteerin ”kadottua” välitin jäsenrekisteripäivitykset KTK:lta yhdistykseen. Liiton sihteeri Eija Rautalin hoiti hallituksen tiedottamiset 1.8.2016 asti, jatkoin sihteerinä hänen jälkeensä.

Perehdyttämisestä

Nykyiseltä nimeltään KTL tiedottaa -lehti alkoi ilmestyä 1983. Liityin KTL Päijät-Hämeen yhdistykseen 1992. Alkupään lehdet ovat näkemättä. Lehti oli kuitenkin monistomainen ja mustavalkoinen. Ilmestymisajat eivät olleet vakiintuneita.

Aloittaessani sain pari lähtötietoa eikä sitten muuta. Lupasin mielessäni luovuttaa ainakin yhtä paljon seuraajalleni sitten joskus. Seuraajani, yksityinen mainostoimiston edustaja, ei tosin 2014 ottanut yhteyttä saati tarvinnut taustatietojani.

Toinen perehdytys oli tieto, että KTK:lla on ajantasainen KTL:n jäsenosoiteisto ja tilattavissa neljä kertaa vuodessa Excelinä lehtinumerokohtaisesti.

Kolmas tieto oli silloinen painotalo Turussa ja taittaja. Lehdet ilmestyvät, kun painotalo ehti muilta töiltään.

Kuka, mitä kuvassa? Viestintäseminaari 14.-15.9.2013. Kuva Eila Palojärvi

Tiimin jäseniä Brita Sahros, Jyrki Similä ja Eila Palojärvi.

Kuka, mitä kuvassa?

Kuva-arkistoa esim. aktiivisista henkilöistä ei ollut. Kovin monta en vielä tuntenut, kun aloitin. Liiton hallituksen varajäsenenä 2004–2005 osallistuin kokouksiin vain tarvittaessa varsinaisen ollessa estynyt. Seminaareissa piti olla aktiivisesti kuuntelemassa ja kuvaamassa sekä urkkia keitä tulikaan kuvattua.

Vuoteen 2004 asti toimi Tiedotus- ja koulutustyöryhmä (Tity) puheenjohtajanaan Jukka Sainio, muita jäseniä olivat Raija Ketunen, Ulla Kudjoi, Keijo Pakarinen ja minä. KTL:n organisaatio uudistui ja nämä tehtävät määriteltiin 2. puheenjohtajan vastuualueelle ja koordinoitaviksi. Koko kauteni Tiimin yhteyspäällikkö oli Brita Sahros. Toiminta käynnistyi tehtäväjaolla, jossa koulutussihteeri oli Jukka Sainio, jäsensihteeri Jyrki Similä ja tiedotussihteeri Eila Palojärvi. Kokoon-tumisia oli muutama vuodessa yleensä säästösyistä muiden KTL-tapahtumien yhteydessä. Rutiinit hoidettiin sähköpostilla.

Tarvitessani olen saanut taustatukea tavoitteiden tulkintaan KTL:n puheenjohtaja Aulis Toivoselta (kuoli 29.7.2012) ja 2. varapuheenjohtaja, tiiminvetäjä Brita Sahrokselta. Puheenjohtaja halusi, että korjaan ja luen hänen tekstinsä ymmärrettäviksi. Lupaamalla korjata tekstien virheitä oli jatkossa helpompi saada arempia kirjoittajia kirjoittamaan.

Omilla ideoilla alkuun

Tarrat muutin painotalon painatuksiksi takakanteen ja vältin tarrojen painatuskulu. Aiemmilta lehdentekijöiltä oli kulunut aikaa liimata yli 4000 osoitetarraa lehden takakansiin. Tarrat vielä tulostettiin KTK:ssa jollakin aikataululla ja postitettiin tekijöille Turkuun.

Painotalo ja taittaja vaihtuivat Lahteen, ajatukselle liittohallitus oli suopea. Minun piti pyytää tarjouksia taittajasta ja painotalosta (3 kk aikana), ja saada hallituksen hyväksyntä kustannuksille ennen seuraavaa lehteä, jotta saatiin värillinen lehti ja ulkoasua näyttäväksi. Tekstejä pyysin ajankohtaisilta henkilöiltä, luennoitsijoilta ja yhdistyksiltä mm. Akava, KTK, KTN, KTL. Pääasiassa kirjallisina. Kuvia kertyi osallistumisista tai haastateltavilta.

Vedoksen sain nähdä painossa mm. värien todelliset sävyt painettuina oli tarkistettava. Ammattitaitoinen taittaja Toni Ruohonen oli erinomainen työkaveri, luova. Koskaan ei lehdeenteossa loppunut aika tai innostus tiukasta aikataulusta huolimatta. Onneksi vuosien saatossa aineiston siirrot helpottuivat teknisesti ja pdf-vedokseenkin uskalsi paremmin luottaa, vaikka pc-näyttöjä ei ollutkaan kalibroitu. Siirryttiin painossa digiaikaan ja viime hetken korjaukset olivat mahdollisia.

Puheenjohtaja Aulis Toivonen ja sihteeri Eija Rautalin KTL:n liittokokous 9.12.2006. Kuvat Eila Palojärvi

...ja talouteen

Ensimmäisenä vuonna päätoimittajana sain lehdelle ja postitukselle arvonlisäverovapautuksen (ALV) jäsenlehtenä, kunhan lehti ilmestyy 4 kertaa vuodessa. Postitus kannatti siksi myös tehdä painotalossa. Talouspäällikkö Jouko Tervonen hoiti viralliset asiat.

Viiden vuoden ja oman tietokoneen käytön jälkeen sain käyttööni KTL kannettavan mikron, jonka luovutin liitolle lopetettuani. Jouduin hankkimaan kesken kautta uuden järjestelmäkameran, koska oma edellinen Canon-kamerani kului loppuun. Minulta kehdatiin lopettaessani pyytää samaista kameraa ilmaiseksi KTL:lle. En tietenkään lahjoittanut!

Viestinnän arkea

Tekijänoikeudet, juridinen vastuu ja tavoitteet velvoittivat ja valvoivat. Valtionarkisto tallentaa kaikista lehdistä vapaakapaleet, lehtien historia ei katoa.

Yhden lehden tekoon oli aikaa 4 viikkoa. Sitä jotkut ulkopuoliset pitivät pitkänä. Ajasta meni noin 1 viikko taittajalle, 2 viikkoa painotalolle vedoksineen ja postitukseen. Päätoimittajalle jäi 1 viikko ennen taittoa, jos tekstinkirjoittajat toimittivat tekstinsä aikataulun mukaisesti eikä viiveellä. Deadline 1 kk tarkoittaa

valmiin aineiston jätön takarajaa, mutta harvoin aineisto valmista oli. Ja päivät olin leipätyössä, lehden tekoon jäi illat ja viikonloppu. Toki asioita ja ajankäyttöä voi ennakoita omalta osaltaan. Lehtijuttuja ei voinut vain odottaa sattuisiko tulemaan, piti ideoida ja toimia.

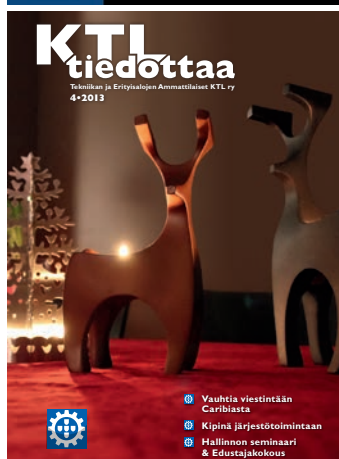
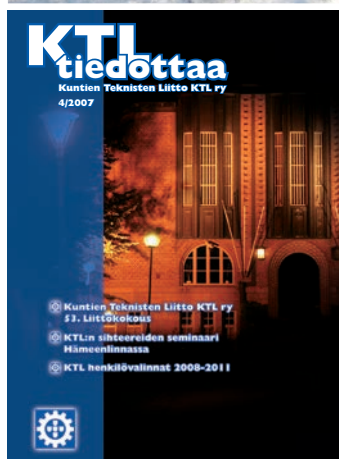
Tarkoitus oli kannustaa kirjoittamiseen eikä pelotella. Välillä petyin siihen, miten vaikea oli saada jäsenyhdistyksiltä kirjoituksia. Yhdistyksen hallituksen nimelistasta ja postimerkin kokoisesta kuvasta olisi melkoinen haaste saada näyttävä esittely. Kuvan resoluutio ja liittyminen ko. tekstin ihmetyttivät välillä. Nyt kun vastuuta on jaettu hallinnon päätöksellä yhdistyksille näyttää yhteistyö toimineen viime vuosina paremmin.

Kotikissatkin haluavat esiintyä kuvissa. Kuva Eila Palojärvi

Tuntemattomat palaset ovat vaikeimpia. Kuva Eila Palojärvi

Palautteen juhlaa

Lehteä oli mukava tehdä niin kauan, kun "besserwissereitä" ei ollut. Väliällä uskottiin mahdolluttoman mahdollistumiseen. Lehestä, sisällöstä ja ulkoasusta tuli positiivista palautetta, jota sain myös toisilta yhdistyksiltä ja keskusliitoilta. Jotkut jopa halusivat lehden tekstiä ja kuvansa ehkä mainosmielessä. Mukavaltahan kiitos tuntui. Jaksoi jatkaa.

Luin pöytäkirjasta 2017 ettei enää oltu tyytyväisiä lehteen. Ero oli huomattu!

Olen päätoimittajana tavoitellut visuaalisesti kaunista ja samalla selkokielistä lehteä, joka kuvituksen / taiton ansiosta saisi jäsenet lukemaan nekin jutut, jotka eivät muuten kiinnostaisi. Kyllä se kontolleni jäi sisältö. Lehden vain odotettiin ilmestyvän aikataulussa. Toisaalta se oli helpotus. Mikään ei ole hankalampaa kuin pysyä tiukassa aikataulussa, jossa muut eivät suorita samaa aikataulua.

"Autuas onni on poikkeustila, joka yleensä kestää vain vähän aikaa. Arkiahdistus, lievä stressi on normaali mielentila. Tämä koskee niin yksityisiä henkilöitä kuin ryhmiäkin." (Pirkko Heiske, Työntekijä työyhteisön jäsenenä. KTL tiedottaa -lehti 1/2012).

Mahdollista vai mahdollisuus?

Väliällä ehdotettiin, että lehdestä riittäisi sähköinen versio kotisivuilla. Mutta silloin katoavat kuvat ja taitto. Eikä ole järkeä julkaista neljännesvuosittain www:lla monistetta taitettuna, jos asiat ovat nähtävissä nopeammin. KTL:ssä on päädytty ratkaisuun, että lehden julkaisu (painettuna ja kotisivuilla) lopetetaan kokonaan vuoden 2024 lopussa.

Pelottaa verkkosivujen köyhyys, persoonattomuus. Digitaalisuus luo mahdollisuuksia, mutta vaatii vastuullista otetta, aktiivisuutta ottaa selvää ja sitten tiedottaa ajankohtaisesti ja virheettömästi sopivin sovelluksin yhteyksiä pitäen. Tekoälyä ei voi yksin jättää vastuulliseksi kokoojaksi edes teoriassa. Sivustoille tarvitaan aineistoa, jotta niillä olisi merkitystä / lukuhoukutusta ja saataisiin samalla tukea jäsenhankintaan. Jäsenyhdistykset kaipaavat aikoinaan omia sivuja – ainakin seminaareissa. Sivupohja on uusittu, mutta sisältö on tärkein. Ainakin toivottavasti. Sivut ovat kesken ja toistaiseksi melko aneemisat. Tasan vuodenvaihteessa 2025 ei vielä ole korvaava tietoverkko tarjolla. Tarkemmin en asiaa tunne.

Jouluiloa ja joulurauhaa. Kuva Eila Palojärvi

Olin KTL:ssä tiedotussihteerinä ja samalla päätoimittajana 10 vuotta yli 10 vuotta sitten, jatkoin siis vuoden 2013 loppuun. Vähän faktaa: Numero 1/2004 kannet olivat värilliset ja painomäärä 4100 kpl/lehti, painopaikka Kanslerintien kirjapaino, Turku. Numero 2/2004 lehti saatiin kokonaan neliväriseksi ja painomäärä oli 4050/lehti, painopaikka N-paino, Lahti. Lehtien sivumäärä oli 20-28 sivua. Paksumpi lehti on kalliimpi ja samoin sen postitus. Numero 4/2013 oli 28 sivua, painomäärä 3400 kpl. Siinä on takakannen kuvituksena vaikutuskauteni lehtien kansia.

Taittaja Toni Ruohonen halusi lopettaa, kun minä vuoden 2013 lopulla ilmoitin hänelle lopettavani. Vuonna 2014 KTL tiedottaa -lehti siirtyi painotalovetoiseen kustannustehokkaaseen taittoon (=halvimpaan, lyhyeen ajankäyttöön), mistä mielestäni kärsi lehden ulkoasu.

Nykyinen taitto- ja painotalo on Savion kirjapaino Keravalla. Painomäärä numerossa 3/2024 on 3000 kpl. Pirjetta Sipiläinen-Salo uutena päätoimittajana on saanut palautettua uskoa KTL tiedottaa -lehteen. Sivuja oli 56!

Harmi, että vuosi on loppuillaan ja KTL tiedottaa -lehti lopetetaan. Toivottavasti tiedonpalaset loksahtavat paikoilleen.

KTL tiedottaa — 10 vuotta väreissä. Takakansi 4/2013).

Itella Green

Lehtimietteitä näköalapaikoilta

Monelta kantilta

Teksti ja kuva TIMO MATTILA, KTL:n puheenjohtaja

Olen kirjoittanut lehteen monessa eri roolissa. **Liiton puheenjohtajan** roolissa olen kirjoittanut puheenjohtajan palstalle. Siinä olen kirjoittanut ajankohtaisista asioista, omista asioistani, mitä olen päässyt tai joutunut puheenjohtajana tai pääluottamusmiehenä kohtaamaan. Historiikkityöryhmän asioista olen myös kirjoittanut muuttaman kerran lehteen lähestymällä historiaa eri kannoilta.

Toisinaan kirjoittamisesta ei tule juuri mitään, vaan kaikki vain tökkii, enkä saa mitään aikaan. Toisinaan kirjoittaminen on sujuvaa ja teksti suorastaan pulppua paperille. Kirjoittamisessa esiintyy ongelmia sen suhteen, miten asian kertoo paperille tekstinä.

Paikallisyhdistyksen asioista helppoa kirjoittaa, koska toimin **paikallisyhdistyksen puheenjohtajana** ja olen järjestämässä yhdistysten tapahtumia. Näihin on sisältynyt myös useamman paikallisyhdistyksen, Länsi-Suomen yhdistysten, yhteistapaaminen.

Paikallisyhdistyksen asioissa olemme aikaisemmin käyttäneet lehteä vuosikokouskutsujen lähettämiseen. Lehti jaetaan kaikille jäsenille, niin kutsu saavuttaa kaikki jäsenet. Nykyisin vuosikokoukseen kutsutaan ainoastaan sähköpostin välityksellä. Olen kirjoittanut yhdistyksen tapahtumista lehteen mm. vuosikokouksista ja yhdistyksen viettäessä pyöreitä vuosia.

Olen esitellyt Jyväskylän kaupungin viherrakennuskohteita, joita olen ollut rakennuttamassa, ja työtehtävääni **viherrakennuttajana**. Kohteista kirjoittaessa on materiaalia paljon, joten toisinaan on vaikea rajata, mitä kertoo lehdessä.

Pääluottamusmiehen tehtävistä olen kirjoittanut lehteen sekä puheenjohtajan palstalla että yhtenä työtehtävänä, jota olen hoitanut. Pääluottamusmiehen tehtävistä ja kuulumisista on ollut helppoa kertoa lehdessä. Olen halunnut jakaa jäsenistölle tietoa, miten hoitaa pääluottamusmiehen tehtäviä ja millaisia asioita tulee esiin tässä tehtävässä.

Lukijana olen saanut hyödyllistä tietoa lehdessä olleista kirjoituksista. Itse olen saanut tietoa erilaisista työpaikoista ja siellä

Timo Mattila.

työskentelevistä henkilöistä. Lehdessä on ollut kirjoituksia toisten yhdistysten tapahtumista. Mielestäni lehti on palvellut lukijaa hyvin.

Miten lehti on muuttunut ajansaatossa

Aluksi lehti ilmestyi hyvin ohuena. Muistikuvani alkuvaiheesta oli A4-lehdykkä ja se laajeni 4-sivuiseksi. Myöhemmin KTL-lehti muuttui todella lehdeksi. Kun lehdellä oli aikaisemmin oma päätoimittaja, niin lehteen saatiin paremmin materiaalia.

Nykyisin kirjoittaminen on jaettu useammalle henkilölle. Tämä on toisaalta hyvä asia, mutta lehden materiaalin toimittaminen on ollut vaikeampaa.

Jatkossa on kehitettävä verkkosivuja toimiviksi ja pyrittävä saamaan sinne ajankohtaisia asioita.

KTL Tiedottaa -lehden historia omalta kohdaltani

Teksti ja kuva JARI LEHDONKIVI,
liiton sihteeri, V-S KTL ry puheenjohtaja

Lyhyesti ajatuksia lehdestä

Liityin jäseneksi 2002 ja toiminta oli tietysti vierasta. Lehti saapui kotiin ja jo lehden saapuminen kertoi, että jossakin joku tekee asioita jäsenien hyväksi. Itse sisällön tasoa en muista tutustumatta vanhoihin lehtiin. Tietysti uutena sisältöön reagoi eri tavalla kuin nyt, kun tietää toiminnan ja kokonaisuuden hyvin. Tällöin ilmestyi myös KTK:n lehti Kuntien tekniset, joka oli sanomalehtimuodossa. En tiennyt, mikä lehti oli, kenenkin tekemä ja julkaisema, mutta tunsin, että tapahtuu, kun postia tulee. Sen muistan, että sellaista lehteä oli/on miellyttävintä lukea ja tuli/tulee myös luettua, jonka fontti oli suurta ja paperi miellyttävää, hyvä kontrasti ja hyviä kuvia. Tämä vaihteli ajan mukaan tai päätoimittajan vaihtuessa.

Lehteen sisältöä

Sen ymmärtämistä, ettei ollut isoa toimitusta tai jotakin konetta kuka tai mikä lehden tekee, saati miten sinne ilmestyvät ne artikkelit, ei auttanut edes valintani hallitukseen. Se lehti ilmestyi ilman, että siihen joutui osallistumaan. Sellaista ei miettinyt, ennen kuin oli itse syvällä mukana toiminnassa ja lehteen sisällön saaminen alkoi yskää.

Tarkkoja vuosilukuja en muista, mutta noin 2013–2015, kun silloinen lehden päätoimittaja lopetti tehtävässään, ei lehti valmistunut enää itsekseen. Syntyi ajatus, että yhdistykset tekevät juttuja lehteen. Oliko ajatus uuden päätoimittajan vai jonkun muun, mutta sellainen päätös tehtiin.

Lehden teossa oli välissä mukana myös ulkopuolinen toimittaja, joka koosti juttuja. Taisi tehdä myös lehden taiton. Muistan, kun meillä oli haastattelu työpäivän yhteydessä, talviaika ja oikea sellainen, kun lunta satoi.

Yhdistysten juttujen luonti lehteen oli haastavaa, pakkopullaa ja osa jätti vastuunsa tekemättä. Ideoita ehkä oli, mutta sen saaminen tekstiksi tuotti vaikeuksia. Asian voi sanoa yhdellä virkkeellä tai tarinoida sivun täyteen. Olen itse tehnyt useamman artikkelin, osittain vastuuntunnosta, kuten tämäkin nyt kirjoittamani teksti.

Mietteitä

Laajennetun Edustajakokouksen päätöshän on, ettei lehteä enää julkaista 2025, ja nyt tehdään viimeisiä julkaisuja jaettavaan lehtiin.

Mitä jatkossa julkaisemme verkkosivuilla? Tekevätkö yhdistykset edelleen julkaistavia artikkeleita vai loppuvatko artikkelit kokonaan? On ollut keskustelua ulkoisesta tuottajasta. Kysyisin, miten tällainen osaa tehdä asiaa meistä. Turhaa on tehdä tarinoita samoista aiheista, joita on muissakin julkaisuissa. Siihen riittää linkitys. Se on tiedossa, että KTL tiedottaa -lehden lukijoita kiinnostavat erilaiset asiat. Toiset pitävät kertomuksista työpaikoilta, toisia miellyttää asiapitoinen artikkeli ja jotakin tältä väliltä ja yli molempiin suuntiin.

Miten saamme verkkosivuille kävijöitä, siinä on sisällön suhteen ihan samat haasteet kuin paperilehden kanssa. Se lehti pakotettiin lukijoille, kun ilmestyi postilaatikkoon. Sille piti jotakin tehdä, joko lukea tai toimittaa paperinkeräykseen. Ainakin muistutti ole-massaolostamme.

Jari Lehdonkivi.

Maailma on muuttunut, ihmiset haluavat olla rauhassa, eivätkä osallistua yhteistä hyvää tuottaviin asioihin, joku muu hoitaa. KTL:n pitää huolehtia olemassa olevista jäsenistä ja houkutella mukaan uusia jäseniä.

Jälkimietteet

Kun olin kirjoittanut tämän artikkelin, etsin käsiini vanhoja KTL tiedottaa lehtiä 2005, 2006, 2009 ja 2010. Lehtien sisältö on myös muuttunut. Lehtien paksuus oli noin 20 sivua. Vanhoissa oli numerotietoja ja yhteystietoja runsaasti ja kuvia ihmisistä tilaisuuksissa. Jäsenyyteni alkuvuosina oli yhdistyksessä kilpailua pääsystä liiton tilaisuuksiin ja lehdestä sai lukea tapahtumista. Kuvissa oli paljon nuoren oloista väkeä.

Tästä innostuneena löysin arkistosta 2000, 2002 ja 2003 lehtiä. Värikuvat sisällöstä puuttuivat ja lehti oli ohuempi, noin 12 sivua. Faksinumerokin oli yhteystiedoissa, johon lehden materiaalia pyydettiin toimittamaan, samoin löytyivät keskusjärjestön KTK:n lehden Kuntien Tekniset toimituksen tiedot. KTL:n verkkosivuosite oli muotoa www.kuntientekniset.fi/ktl. Näissä lehdissä oli myös mainoksia, lieneekö verovapaus jälkeen muuttunut.

KTL-historiani: 2002 liityin jäseneksi KTL:n paikallisyhdistykseen, 2003 yhdistyksen hallitukseen ja liiton hallitukseen 2011. Liitossa tehtäviä, 2015–2019 olin 1. vpj. ja vuodesta 2019- olen ollut liiton sihteeri.

Tällaisen kokemus näkymä terveisin Jari

Näkemyksiäni lehdestä

Teksti ja kuva JARMO LATVA-LUSA, KTL:n ex-puheenjohtaja

Edunvalvontapäällikkönä pyrin joka lehteen kirjoittamaan ajan-kohtaista edunvalvontaan liittyvistä asioista: sopimusneuvotteluihin menevistä asioista, neuvotteluiden tilanteesta, palkankorotuksista, niiden aikatauluista, tekstimuutoksista yms. neuvotteluiden tuloksista.

Puheenjohtajana kirjoitin laaja-alaisemmin liiton, keskusliiton sekä neuvottelujärjestön asioista. Yhteiskunnallisistakin asioista koetin jotain saada kirjoitettua ja kaikesta, mikä koski ay-liikettä ja jäsenistöä.

Lukijan näkökulmasta ennen lehdessä oli kirjoituksia ammatilakohtaisista ryhmistä, niiden kokoontumisista ja työpaikkakäynneistä, työsuhteasioista ja edunvalvonnalla oli oma palstansa.

Jarmo Latva-Lusa.

Nykyään se on enemmän paikkakuntien "mainoslehti". Lehteen kirjoittajien saaminen jäsenistöstä on ollut entistä vaikeampaa, ketään ei voi velvoittaa asiaan.

KTL Tiedottaa -lehden kehitys

Teksti JAAKKO RÄIKKÖNEN, KTL:n ex-puheenjohtaja

Itse liityn järjestöön -80 luvun alussa, joten jotain kokemuksia ja muistikuvia on vielä tallella, vaikka eläkepäiviä on sopivasti takana. Tämähän oli aikaa, jolloin järjestäytyminen kasvoi kunnolla joka alalla. Siihen aikaan kokoukset ja koulutustilaisuudet olivat tietolähteenä, niitä oli kuukausittain. Liitolla oli eri toimijoiden koulutuksia, kuten puheenjohtajille, sihteereille, rahastonhoitajille, tiedottajille jne. omansa pari kertaa vuodessa. Samaten liittokokouksia oli kerran vuodessa. Tämän ansiosta tieto kulki suusta-suuhun menetelmällä hyvin.

Itse tiedotuslehti, joka oli muuten nimeltään **"Kuntien Tekninen"**, oli suppeampi, tiedotteen tyyppinen, joka tuli neljä kertaa vuodessa. Lehden nimi muutettiin vuonna 1992 **"KTL-tiedottaa"**, koska aiempi nimi sotkeutui keskusjärjestön KTK lehden **"Kuntien Tekniset"** lehden kanssa. Tämä tapahtui silloisen Tiedotustyöryhmän vetäjän Marianne Nymanin aloitteesta.

Lehden asua sisältö muuttui oleellisesti. Siihen panostettiin kunnolla ja lehteä tehtiin Tity-ryhmän kanssa yhdessä. Paljon oli tietoa tulevasta toiminnasta, ajankohtaista ja kertomuksia tapahtuneista asioista. Lehti oli verrattain monisivuinen, yleensä 16-sivua. Oli kuvia ja tekstiä ympäri maata olevista yhdistyksistä. Sitä oli kiva ja mielenkiintoista lueskella. Painosmäärä oli n. 4 000 kpl.

Aikansa kutakin. Uudet henkilöt astuivat remmiin ja ehkä into ja ennen kaikkea aika taisivat loppua kesken. Lehden sivumäärä pieneni ja jutut kävivät laimeammaksi. Ajankohtaisuus loppui,

Jaakko Räikkönen. Kuva Pirjetta Sipiläinen-Salo.

tulevasta ei tiedetty eikä kerrottu. Varmaan monet muistavat lehden aneemisena ja tylsänä. Pääasia oli kuitenkin, että lehti ilmestyi säännöllisesti. Itse en kyllä saanut siitä oikein mitään irti, kun mitään ei kerrottu ja kirjoitettu.

Lehden toimitus yleensä kaatuu yhden henkilön tehtäväksi, vaikka on valittu ryhmä. Tämä käy raskaaksi ja sisältö rupeaa toistamaan itseään. Tämä on ongelma. No, nyt on tapahtunut muutos parempaan. Sivumäärä on kasvanut kunnolla, juttujen sisällöt ajankohtaisia ja mielenkiintoisia. Kirjoittajia on useita ja näkökulmat erilaisia, unohtamatta pääasiaa, miksi lehti ilmestyy.

Ymmärrän ja tiedän tiedottamisen tärkeyden. Se vaatii aikaa ja kekseliäisyyttä. Nyt elämme aikaa, jossa useat tiedotuslehdet on muuttaneet ilmestymistään paperisesta sähköiseen muotoon. Se vaan on ajan kehityssuunta.

Kuuntelin äsken radiosta kappaleen, jossa puhuttiin faksista. Tämä oli 90-luvun tiedotuskanava.

Liiton historiatiyöryhmä kokosi aikanaan hyvin kattavan tiedon toiminnasta, lehtien artikkeleista ja päätapahtumista, jotka ovat jossakin tallessa. Toivottavasti ne joskus julkaistaan, vaikka verkkosivuilla.

Tsemppiä eteenpäin!

Näkemyksiä jäsenlehddestä

Teksti PIRJETTA SIPIÄINEN-SALO

Keräsin näkemyksiä jäsenlehddestä tavoitteena saada mielipiteitä ympäri Suomea. Maantieteellisesti tavoitteeni täyttyi tyydyttävästi ja noin puolelle sähköpostin saaneista oli aikaa vastata.

Mielipiteiden julkaisujärjestyksellä ei mitään tarkoituksiperää ja taittajalla on ollut mahdollisuus muuttaa esitysjärjestystä, jos lopputulos on taitollisesti parempi. Saamani sähköpostivastaukset ovat tässä jutussa ilman mitään loppuyhteenvetoa tai syvällisempää vastausten analyysin.

Jokainen meistä voi puhtaalta pöydältä vetää omat johtopäätöksensä lehden maallisesta vaelluksesta.

Sähköposti: "Kerään seuraavaan lehteen lukijoiden/kirjoittajien mietteitä KTL Tiedottaa-lehdestämme.

Sinulla on tästä vuosien/vuosikymmenien kokemusta. Voisitko kirjoittaa kokemuksistasi lukijana ja kirjoittajana, sekä miten lehti on näkemyksesi mukaan muuttunut näiden vuosien/vuosikymmenten varrella. Kokoan yhteen saamani mietteet tästä asiasta, joten juttusi voi olla pitkä tai lyhyt ja voit liittää siihen mukaan haluamasi aiheeseen liittyvän kuvan." Kaikki eivät lähettäneet kuvaansa, joten poimin muutamia kuva-arkistoni syövereistä.

Mirja Hussi, Ulvila

- Lehdessä on kerrottu yhteisistä asioista ja yhteisten asioiden hoidosta.
- Koska jäsenistömme on niin monen kirjavaa, ja kattaa laajalti kunnallista alaa/palveluja, lehden kautta on ollut mukava tutustua eri alan taitajiin. Siihen, mitä mikin ammatti/työ pitää sisällään.
- Lehti on avannut myös jäsenistömme henkilöiden elämän/ työelämän kaarta.

– Lehdessä on löytynyt ajankohtaista asiaa ja eri kuntien/kaupunkien tapahtumia.

- Mielestäni jotenkin se lehti sitoo porukan yhteen, luo yhtenäisyyttä.

Anna Wahlberg, Ilmajoki

- Itse olen lukenut lehteä aina niin kiireellä, ettei varsinkaan itseni liitossa olon alkuaikojen (2009 jälkeen) lehdistä ole kovin muistikuvaa.
- Ehkä tuntuisi, että jutut on tulleet

kivammiksi. Ennen oli enemmän sellaista järjestötyyppisempää juttua, ei niinkään ihmisten jokapäiväisestä työelämästä. Eli parempaan suuntaan ollaan menossa.

- Itselle monet asiat on itsestäänselvyyksiä, monelle nuoremmalle aivan tuntemattomia, esim. verotus- ja eläkekertymäasiat.

Minna-Liisa Haapamäki, Hyvinkää

- Haastatteluissa (itseäni haasteltu) on ollut rento tunnelma, ettei ole tarvinnut jännittää.
- Uudenmaan osastolla yleensä on ollut joulunumeron kokoaminen, joten usein on kaivettu omista kätöksistä ruokaohjeita.
- Haastateltavia on ollut hankala saada.

Paavo Virkkunen, Ii

- **Kirjoittajan** roolissa yhdistyksen asioista tiedottamisessa jäsenistölle lehti on ollut yksi hyvä kanava. Lehden kautta tietoa on saatu kaikille jäsenille.
- Kirjoittajana on ollut haasteita välillä siinä mitä kirjoitaisi, mistä aihepiiristä tekisi jutun. Juttua on kyllä aina syntynyt pienen puristuksen jälkeen. Välillä ajatus juoksee paremmin ja välillä vähän tökkii, ennen kuin pääsee vauhtiin jutun sisälle.
- Yhdistyksessä kirjoittaminen ollut paljolti minun kotoilla, eli tehtävänä.
- **Lukijan** näkökulmasta lehti on ollut hyvä tiedotuskanava jäsenistölle, ennen digitalisaation yleistymistä.
- Lehdessä on ollut hyviä juttuja palkka-asioista, mm. eri alojen sopimuksista, alakohtaisten palkkatyöryhmien toiminnasta, liiton toiminnasta ja tapahtumista, jäsenten ammattialakirjoituksia jäsenten kirjoittamana, joissa he ovat kuvanneet omaa ammattitehtäväänsä, sekä erilaisia yleiskirjoituksia.
- Mielestäni lehti on hyvin palvellut jäsenistöä. Sen kautta on mennyt tietoa koko jäsenistölle, myös heille, joilla ei ole käytössä omaa tietokonetta, sähköpostia.
- **Mitenkä lehti on muuttanut** ajan saatossa. Alkuvaiheesta pitkälle 2000-luvulle lehdellä oli päätoimittaja, kirjoittaja,

joka työsti tekstit, ja jutut lehteen. Yhdistyksiltä lähetettiin vain yleensä yhdistyksen kokouskutsut ja tiedotteet julkaistavaksi. Sisällöltään lehti oli enemmän asiapainotteinen.

- Päätoimittajan, kirjoittajan jäädessä pois, ja uutta ei ollut käytettävissä, siirtyi kirjoittamisvastuu yhdistyksien tehtäväksi. Sisältö muuttui enemmän yhdistyksien näköiseksi, ei silti huono asia.
- Digitalisaation kehitys on vaikuttanut myös lehden sisältöön. Ajantasainen tieto saadaan nopeammin jäsenistölle digitaalisesti, lehti ilmestyy 4 – 3 kertaa vuodessa.

Markku Mäkinen, Valkeakoski

- Mukava lehteä on ollut lukea ja värikuvia katsella.
- Ainakin jonkinsortin ay-aktiiville se on palauttanut mieleen mukavia tapahtumia ja tapaamisia. Tapahtumat, joihin ei ole päässyt osallistumaan, ovat lehden välityksellä tulleet tutuiksi.
- Lisäksi ajankohtaiset neuvottelutavoitteet ja -tulokset ja henkilövalinnat ym. ovat tulleet tietoon.
- Lehti muuttui aika paljon, kun alettiin jakaa vastuuta enemmän eri yhdistyksille...

Seija Tuominen, Muhos

- Lehti on aina odotettu, koska minulla on pitkä suhde ammattiyhdistykseen.
- Asiat ovat muuttuneet palkka- ja tehtäväkuvasuosteluista työpaikkojen esittelyihin.
- Esittelyt ja tapahtumat ovat kiinnostavaa luettavaa.
- Vertaistuki jatkuu mukavilla lukuhetkillä hyppäyksinä Suomen eri paikkoihin.
- Murteella kirjoitetut ruokaohjeet luo meihin tekniisin erityisosaajien yhtenäisyyttä.
- Yhdistykset osallistuvat vuorollaan lehden kasaamiseen; jutut ja kuvat piristävät, tulee etsittyä tuttuja kasvoja.
- Lehden toimitus on tehnyt hyvää työtä muokaten sitä jäsenten toiveiden sekä pinnalla olevien asioiden mukaan.
- Toivottavasti lehti jatkaa sähköisenä hyväksi koettua linjaa.
- Toivon lukijoille hyvää vuoden loppua.

Antti Mökkönen, Kuopio

- Olen ollut KTL:ssä noin 14 vuotta ja vasta viime vuosina olen lukenut lehteä, toki selaillen.
- Kiinnostus on oikeastaan lisääntynyt vasta kun tulin hallitukseen mukaan.
- Eli vähän on mennyt 10 vuotta ihan kädestä keräykseen.

Katja Tuomala, Rauma

- Hyvää asiasisältöä, leppoisampia juttuja tapahtumista ja yhdessäolosta, sekä tietysti oman alan näkökulmasta on ollut kiva lukea viherympäristöaihteita.
- Lehden laajuus on vähän vaihdellut numeroiden välillä. Joskus on tullut vähän ohuempi lehti, mutta nyt viimeisin numero oli kyllä mukavan kattava.
- Lehden ulkoasu ja taitto ovat olleet siistit ja selkeät. Kaipaisin taittoon vielä dynaamisempaa värien ja fonttien käyttöä ja esimerkiksi aikakauslehtien tapaan nostoja artikkeleista, jotka houkuttaisivat lukemaan koko jutun.
- Lehden ilmettä ja sisältöä voisi miettiä siihenkin suuntaan, millä nuoria saataisiin tutustumaan lehteen ja sen sisältöön.
- Ristikon tai sudokun lisääminen voisi olla aika kiva monelle.

Jarmo Nummenpää, Helsinki

- Henkilökohtaisesti olen ollut lehden lakkauttamisen ja nettilehdeksi muuttamisen kannalla jo vuosia.
- Minulla ei ole vuosikymmenien kokemusta ko. lehdestä, enempi ehkä max. 15 vuoden kokemus.
- Omat ambitiot liiton toiminnassa on aina olleet muualla kuin lehdessä. Varsinkin kun meidän lehdessä ei ole juurikaan kirjoitettu kärkeviä ay-poliittisia kirjoituksia tai tiukkoja kannanottoja ajankohtaisiin ay-poliittisiin tilanteisiin.

Jouko Tervonen, Rusko

- No olen kait kirjoittanut kolme kertaa lehteen. Toinen juttu liittyi työhöni ja kirjoitin sen, kun oli meidän vuoro. Toinen juttu liittyi Aariaan ja sen tein Eva-Liisan vaatimuksesta. Kolmannen kirjoitin luottamusmiestutuksista tänä vuonna. En siis ole ollut mikään kummempi kirjoittaja.
- Kaksi kertaa minua on haastateltu lehteen, muistaakseni Eila teki molemmat jutut.
- Enkä ole kovin erikoinen lukijakaan. Kyllä toki olen lehden selannut läpi, mutta enpä aina välttämättä lukenut siitä mitään. Tosin olen pyrkinyt lukemaan puheenjohtajan kirjoitukset, myös päätoimittajan.
- Jos nyt oikein muistan, niin silloin vuonna 2000, joka oli ensimmäinen jäsenyyvuoteni, lehti oli aika lailla mustavalkoinen. Kannessa taisi olla sinistä väriä, mutta muistini mukaan kuvat lehdessä olivat mustavalkoisia. Nykyisin lehti on värikkäämpi.

Sisko Nyman, Hyvinkää

- Kovin pitkälle taakse-päin en lehtiä muista.
- **Kirjoittajana** välillä on helppo löytää aiheita lehteen, mutta välillä ei oikein löydy aihetta, mistä kirjoittaa.
- **Lukijana** lehdestä on kiva lukea KTL:n yhteistä tapahtumista, mm. seminaareista, ja eri yhdistysten tapahtumista kuten retkistä. Luen myös KTK:n ja JUKO:n kuulumiset lehdestä.
- Yllätyin positiivisesti, kun viimeinen lehti oli huomattavasti paksumpi kuin edelliset.

Nuori Anonyymi

- Mielestäni jutut ovat vähän liian pitkiä. Helpompi olisi, kun olis sellaisia lyhyitä ja ytimekkäitä.
- Digilehti on ehkä helpompi lukea, kun lehti. Itse työssään käyttää nettiä kokoajan ja on oppinut sitä kautta lukemaan sujuvammin.
- Lehden aiheet ovat aikapaljon puutarhanhoitoon liittyviä.
- Varmaan -70-80-90-luvulla ihmiset lukivat enemmän, juurikin lehteä. Toki vanhemmille yhdistyksen jäsenille on saattanut tulla lehdenkautta yhteenkuulumisen tunne.

Tapani Söderberg, Pori

- Aikanaan lehti tuli ja meni vähemmän huomioita, vakavien ammatityhdistysasioitten jäädessä laskeutumatta lukijan tasolle, ja lehti oli lähes Anttilan mainosten kaltaista paperinkeräysmateriaalia.
- Sitten tulivat yhdistyskohtaiset vetovastuut lehden teosta myös kohdalleni ja hieman poikkeilaisen vastuun myötä kiinnostus lehden heräsi.

- Pikkuhiljaa sisältö keveni pitäen kuitenkin riittävän hyvin oman ammattikuntani asioita esillä.
- Paikallisyhdistyskohtaiset nettivut pitivät huolen ajankohtaisista ammattiliittoasioista, kuten myös paikallisyhdistyksen juoksevista kokouksista ja muista yhteisrienoista.

Sirpa Väyliö, Jyväskylä

- Mielestäni digilehti on tätäpäivää, kun lähes kaikilla työikäisillä on jo käytössään tietokoneet, tabletit ja tai älypuhelimet ja jotka käyttävät internetiä päivittäin. Tämä mahdollistaa myös digilehden lukemisen.
- Uskoakseni yhä useampi

lukee ainakin iltapäivälehtien klippejä säännöllisesti ja digitaalisen sanomalehtien lukeminen sovellusten kautta on yleistynyt. Toki paperilehdilläkin on vielä kannattajia.

- Paperisen lehden painatus- ja jakelukustannukset verrattuna digilehteen lienevät moninkertaiset.
- Digilehden kirjoituksiin/ juttuihin on helppo palata, koska lehdet löytyvät arkistoituina yhdistyksen nettisivuilta. Digilehti on ympäristöystävällinen.

Reijo Saari, Sastamala

- 80-luku: Alkuaan lehti oli yksivärinen ja melko vähäsiainen.
- 90-luku: 90-luvun alkupuolella tai 80-luvun lopulla Karin Seijan Tampereelta ollessa päätoimittajana se alkoi hieman suurentua ja tulla monipuolisemmaksi. Seijan jälkeen toimittajaksi tuli Marianne Nyman Helsingistä ja samalla siihen tuli lisää monipuolisempia juttuja.
- 2000-luku: Palojärven Eilan aikana muistaakseni lehden ulkoasu muuttui paljon. Tuli väripainokset ja samalla jutut tulivat paljon monipuolisimmiksi. Eila teki monia mielenkiintoisia juttuja. Ehkä se oli lehden parasta aikaa.
- 2010-luku: Lehti koki pienen takapakin. Juttuja ei tahtonut tulla vastuu kirjoittajilta. Ehkä yhdistykset kokivat sen kirjoittamisen hieman raskaaksi. Usein lehti jäi vähäsiäiseksi.
- 2020-luku: Nyt lehti on taas viime aikoina muuttunut monisivuisemmaksi ja on ollut kiinnostavia juttuja.

Hannele Lehikoinen, Lempäälä

- Muistini riittää 80-luvun puolesta välistä lähtien lehteä lukeneena.
- Julkaisut olivat alkuun enemmän pääjärjestöpainoisia, ja asiakeskeisiä, mikä oli tietysti hyvä asia, kun esim. luottamusmiestoinnasta kerrottiin paljon.
- Jossain vaiheessa lisääntyi tekstit eri KTL-paikallisyhdistysten toiminnasta, niin kokouksista kuin virkistystapahtumista.
- Sitten tuli mielestäni pieni notkahdus lehden sisältöön, johon varmasti vaikutti esim. jäsenmäärän paikalleen jämähtäminen, ei ollut uusia kirjoittajia.
- Sitten esim. henkilöhaastattelut lisääntyivät, jotka jatkuneet tähän hetkeen asti, niitä oli mukava lukea, vaikka ei henkilökohtaisesti tuntenutkaan.
- Avarsivat näkemystä miten erilaisia ammattikuntia KTL pitää sisällään
- Lehden ulkoasu on myös parantunut vuosien mittaan kuin vanha viini, ihanat valokuvat kansilehdessä
- Ikävä tulee paperilehteä

Mitä mieleen jäi – KTL tiedottaa -lehti 2004–2013

Teksti EILA PALOJÄRVI

Ay-toiminnan yhteisiä saavutuksia. KTL tiedottaa-lehti 3/2004

- Sopimuksia 1800-luvulta.
- Vanhuksille turvaa eläkkeistä ja työsopimuksista valtakunnallisia (1937–1947).
- Lastenhoitoon huomioita ja muita uudistuksia (1948–1962).
- Naispalkkataulukot historiaan, työaika lyhenee ja irtisanomis-suojasta sovitaan (1962–1966).
- Tasa-arvoa parannetaan ja luottamusmiesoikeudet turvaamaan työntekijöitä (1967–1970).
- Toimeentuloa turvataan kokonaisratkaisulla (1971–1976).
- Yhteistoiminta kehittyy ja opiskelumahdollisuudet paranevat (1977–1980).
- Keskitetyt tulopoliittiset sopimukset ja tasa-arvolaki (1981–1990).
- Yksilön oikeuksia ja tasa-arvoa parannetaan sopimuksin (1987–1991).
- Ulkomaalaiset työntekijät mukaan sopimukseen, vuorotteluva-paa ja päivähoito lakisääteiksi (1995–1997).
- Varhaiseläke, perhevapaat ja ammatillinen kuntoutus uusimpia saavutuksia (1998–2004).

Alkua 10-vuotiskaudelle

Uusi liittohallitus kokoontui 14.12.2003. Ensimmäiselle varapuheenjohtajalle tulivat edunvalvonnan ja talouden seuranta ja toiselle varapuheenjohtajalle entisen Tityn tilalle valitun tiedotus-, koulutus- ja jäsenihteereiden toiminnan organisointi ja koordinointi.

Edellinen puheenjohtaja Reijo Huppunen ja varapuheenjohtaja Airi Hartikainen lähetettiin vapaalle kiitosten kera. Uusi puheenjohtaja Aulis Toivonen, 1. varapuheenjohtaja Timo Lehtonen, 2. varapuheenjohtaja Brita Sahros, sihteeri Eija Rautalin, talouspäällikkö Jouko Tervonen, neuvottelupäällikkö Teuvo Vainikainen, tiedotussihteeri Eila Palojärvi, koulutussihteeri Jukka Sainio, jäsenihteeri Jyrki Similä.

KTL tiedottaa -lehden sisältöön kuuluivat toiminnan ja tapausten kuvaukset ja kevennyksenä tapaamisten tarinat. Säännöt määrittävät liittokokousten/edustajakokouksien ajankohdat. Välillä oli nelivuotiskausia, välillä lyhyempiä. Kokouksia järjestettiin eri puolilla maata. Lopulta siirryttiin kustannussyistä yksipäiväisiin edustajakokouksiin Helsingissä. Historiaa on helppo seurata puheenjohtaja Aulis Toivosen palstoilta. Hänellä oli tapana kirjoittaa kolmen kuukauden jaksoissa.

KTL:n 51. liittokokouksen aikaan Imatralla 17.–18.9.2005 oli ajankohtaista kuntamääräkeskustelut ja PARAS-hanke 2006. Suurytöttömyys vallitsi, vaikka avoimia työpaikkoja oli seuraavana vuonna heinäkuussa 33 000. Työvoiman liikkuvuus/korvaukset puhuttivat.

Neuvottelupäälliköistä Teuvo Vainikainen oli tuottoisa kirjoittaja. Edunvalvonta- ja sopimusasioita käsiteltiin sekä organisaatioita

muutoksineen jäsenlähtöisesti. KTL ry:n henkilöjäsien järjestökentässä, nimilyhenteet, organisaatiot, sopimukset olivat useasti muutoksissa.

Vastuunkantajien esittelyt olivat vakioita. Häijyjäkin kysymyksiä tuli esitettyä tarkoituksena herätellä toimimaan. Vastauksissa oli kirjoja. Mutta huomasivatko vastaajat, kehittykö toiminta?

Vuonna 2011 haastateltiin 'päälystää' teemalla Vastuu ja vaikuttaminen pitkäjänteisesti? Ajankohta oli kauden 2008–2011 jälkeen vuoden viimeisessä numerossa. Taustakysymyksiä olivat 'Miten toimenkuvat toteutuivat määritellyn perusteella? Tavoitteiden ja omien odotusten toteutuminen? Mitkä olivat mahdollisuutesi ja rajoitukset? KTL aika ja muu ajankäyttö?' Kysymyksiä vastuista, omasta vaikuttamisesta on hyvä esittää myös vuoden 2024 jälkeen.

KTL:n hallitus 2014–2015 esiteltiin kasvokuvien sekä nimi- ja yhteystiedoin viimeisessä toimiaikani KTL tiedottaa -lehdessä 4/2013.

Risteillään tammikuussa

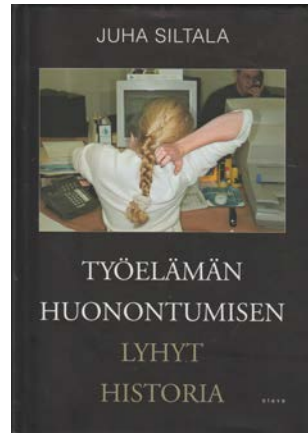
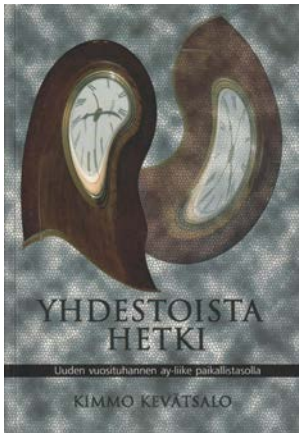
KTL:n taloudellinen tilanne oli hyvä osin vanhojen säästöjen ansiosta. Vuosittaisiksi vakiintuivat KTL:n Koulutus- ja neuvottelupäivät laivaseminaareina Tukholmaan tammikuun puolivälissä. Risteilyt järjestettiin aluksi vuorovuoden liittokokouksen (edustajakokouksen) kesken. Laiva on helppo tapa pitää ryhmä koossa ja ay-asioista voidaan keskustella epävirallisemmin illalla. Toivottiin uusia osanottajia mukaan. Jäsenkato oli tuohon aikaan noin 100 henkeä/vuosi eläkkeelle tai liikelaitostumisiin.

Edunvalvontavaliokunta kehittyi painottuen sopimusalakohdaisuuteen. Aluksi edunvalvontavaliokunnan alakohtaisiin työryhmiin valittiin edustajat ja varaedustajat palo-, laboratorio-, puhtausala, ruokahuolto, viherala- ja työkeskustekniset-ryhmistä. Kokoonpano muuttui, koska toimintoja lamakaudella yksityistettiin ja liikelaitostettiin mm. laborantit katosivat jäsenyydestä. Siirryttiin tiiviimpään sopimusalakohdaiseen edunvalvonnan kokoonpanoon TS, KVATES ja PTY.

Sitä ennen ehdittiin julkistaa ammattialojen ja alakohtaisten työryhmien toimintaa ja tavoitteita. Ongelmia mm. nimikkeet, palkkaasiat, sopimusasiat. Järjestettiin palkkanauhakyselyjä alakohtaisen jaon mukaisena. Viheralan jäseniä oli ajanjaksolla KTL:ssä eniten (n. 10 %), ja ammattinimikkeitä ainakin 50. Joka kaupungilla on omat periaatteet eikä valtakunnallisesta nimikkeistöstä ollut selkeää apua ratkaisemaan tehtävien vertailtavuutta.

Myrskyä ja myllerrystä keskusliittotasolla

KTK ja IL yhdistymiskuviot ja Uusi Insinööriliitto (UIL ry) olivat katastrofi kuntapuolen edustajille. Parissa edustajakokouksessa läsnä olleena tunnelman tunki ja kuuli, koska enemmistö jyräsi äänestyksin. KTL:n edunvalvontapäällikkö Jarmo Latva-Lusa

Kuva Eila Palojärvi

kirjoitti sattuvasti, että kihlaus aika ennen yhdistymistä olisi voinut olla pidempi. Yhteiselo kesti noin kolme vuotta. Puheenjohtajan palstalla Aulis Toivonen kertoi KTK:n aiesopimuksesta maininnalla 'Myllerrystä keskusliittotasolla, aiesopimus IL & KTK 2.2.2006.'

Virallinen ero UIL:ista julkistettiin KTL tiedottaa -lehdessä 1/2009. Myllerrys muuttui myrskyksi. Talousasioita puitiin vielä pitkään, mikä herätti tyytymättömyyttä. KTK:n toimintaa jouduttiin lopulta karsimaan. Vauhdissa siirryttiin STTK:sta Akavaan, KTN:ssa Jukoon. Sama vuosi 2009 jäi historiaan maailmanlaajuisen taantumana vuotena ja kuntapuolella laman uskottiin pahenevan 2010.

Uusi Insinööriliitto UIL ry purkaantui keskinäisten yhdistymissopimustulkintojen takia. Lopulta Keijo Houhala hävisi 15. marraskuuta 2017 järjestetyn KTK Tekniikan Asiantuntijat ry:n edustajakokouksessa liiton puheenjohtajavaalin Sari Estilälle.

Kirjallisuutta ja luentoja — mistä puhutaan eniten?

Koulutus- ja neuvottelupäivillä 17.–19.1.2004 oli luennoitsijana Kirsi Lonka. Aiheena Työssä jaksaminen ja eläkeasiat sekä informaatiotulva työasioissa. KTL tiedottaa -lehti 1/2004.

Jaana Utti. Kiihdytyksiä omenapuutarhassa. Luottamusta, luovuutta ja johtajuutta Imatralla. Se mistä puhumme eniten, muuttuu eniten todeksi. 2004. KTL tiedottaa -lehti 4/2005.

Kimmo Kevätsalo. Yhdestoista hetki. Uuden vuosituhanen ay-liike paikallistasolla. Kun kukaan ei välitä. 2005. KTL tiedottaa -lehti 2/2005.

Kimmo Kevätsalo, Irmeli Puntari ja Satu Roos: Työelämän valttikortit. 2006. Valttikortit löytyvät, jos ovat löytyäkseen. Palkkatyö valttikorttina, Yrittäminen valttikorttina, Vapauden valtakunta, Ay-liike palkkatyöläisen valttikorttina, Naisyrittäjät yrittämisen valttikortteina. KTL tiedottaa -lehti 2/2006.

Juha Siltala. Työelämän huonontumisen lyhyt historia. 2007.

Monica Sulopuro, luento. Työelämän kiihdytyskaistalla yksin vai yhdessä? Psykkinen kuntotesti 1-11 kohtaa. Motivaatio, arvot ja asenteet. Kritiikin kestäväksi esimiehenä, innostuneena alaisena. Nauti arjesta niin jaksat jatkaa. KTL tiedottaa -lehti 1/2008.

Yli sukupolvien ulottuva hoivavastuu. Naiset ja poliittiset oikeudet. Stakesin tutkimukset 1993–2008 Työ ja perhe-joko tai vai sekä että?

FT, dos. Ilkka Levä, luento. Osapuolista puoliosattomiksi. KTL tiedottaa 2/2011.

Eila Palojärvi. Kevennystä ja vertailua työoloista. Ikivanhoja ihmeitä ja kiinalaista arkea. KTL tiedottaa -lehti 1/2007.

Eläkeuudistusta riittää ja 'perillisiä' rahanjakoon

Eläkeuudistusta 2005 esitteli TELasta Ulla Ahlgren. Eläkeuudistus voimaan 2005. Kuntapuolella kolme laskentatapaa, ennen 1995 työssä olleet, 1995 jälkeen ja vuoden 2005 jälkeen. Kommentti Kaarlo Lindroos, taitettu indeksi: 'Jäädessäni eläkkeelle 1991 oli eläke noin 65 % palkkatasostani, nyt 2007 vain 45 %'.

EK:n herätti keskustelua eläkeiän nostamisesta 67 vuoteen. KTL tiedottaa 4/2009.

Peter Fagernäs, EK. Kaikki toimijat ymmärtävät, että eläköitymistä pitää saada nostettua. Taustana jatkuva eliniän nouseminen. Oleellista, että saadaan työympäristö terveelliseksi ja johtaminen kannustavaksi, että ihmiset jaksavat edes nykyisiin eläkeikiin mahdollisimman vähillä sairaslomakatoilla tai työkyvyttömyyseläkkeillä. Keskustelu jatkuu uudella innolla 2024.

Aulis Toivonen. Puheenjohtajan palsta. KTL tiedottaa -lehti 2/2009

- Keskusjärjestö-neuvottelujärjestö tehtäväjako
- Kuntatalouden äkillinen huonontuminen
- Työvoiman vähentäminen "hyvällä syyllä"
- Halpa ulkopuolinen työ
- Pakko-ohjausta eläkkeelle, varhennettu eläke
- Työvoimapula ja nuorisotyöttömyys
- Idän autokauppa elpymässä.
-

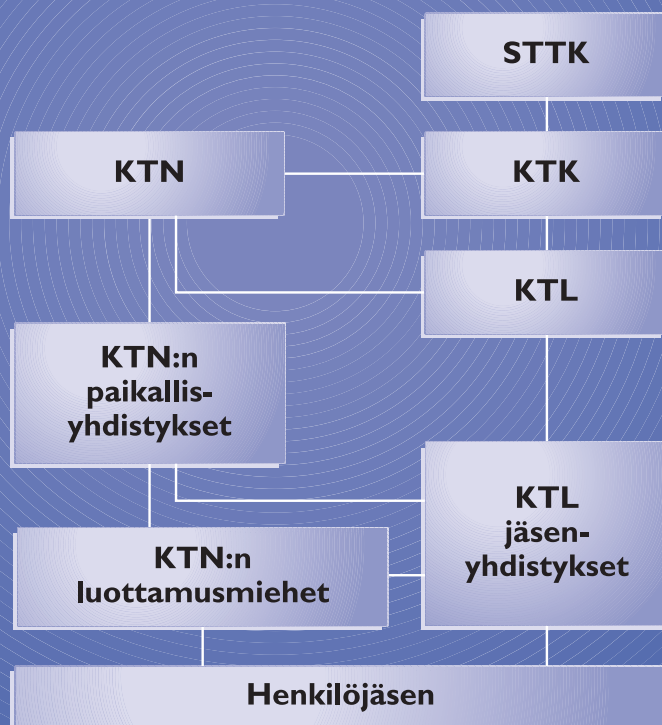
Futuristi DI, KTT Elina Hiltunen kertoi esimerkin heikoista signaaleista. Jo 1959 oli mainoksessa tulevaisuuden videoneuvottelu periaatteellisesti. Ilmastomuutos, kulutuksen kasvu tai digitalisointuminen eivät ole enää heikkoja signaaleja. Puhutaan jo tekohovasta. KTL tiedottaa -lehti 2/2011.

Yli sukupolvien ulottuva hoivavastuu

Eduskunnan naiskansanedustajien verkoston järjestämä seminaari Pikkuparlamentissa 19.1.2008. Työn ja perheen yhteensovittamien -seminaari. KTL tiedottaa -lehti 1/2009. Koonti Eila Palojärvi.

Eila Palojärvi, KTN Lahti ry. Tiedotuksen lähteillä turistina YLE:n tuotantotiloissa. KTL tiedottaa -lehti 4/2010

KTL ry:n henkilöjäsen järjestökentässä

STTK = Toimihenkilökeskusjärjestö STTK

KTK = Kuntien Tekniset KTK ry

KTN = Tekniikan ja Peruspalveluiden Neuvottelujärjestö KTN

KTL = Kuntien Teknisten Liitto KTL ry

KTL ry:n jäsenyhdistykset

- 502 Pääkaupunkiseudun Kuntien Tekniset ry
- 503 KTL Turun Seudun Yhdistys ry
- 504 KTL Päijät-Hämeen Yhdistys ry
- 505 KTL Satakunnan Yhdistys ry
- 506 KTL:n Rauman Yhdistys ry
- 507 Hämeenlinnan Seudun Kuntien Tekniset ry
- 509 KTL:n Keski-Suomen Yhdistys ry
- 510 Vantaan Tekniset ry
- 511 Uudenmaan Kuntien Tekniset ry
- 512 Tampereen Seudun Kuntien Tekniset ry
- 513 Pohjois-Suomen Kuntien Tekniset ry
- 514 Vammalan Seudun Kuntien Tekniset ry
- 515 Savon Kuntien Tekniset ry
- 516 Etelä-Karjalan Kuntien Tekniset ry
- 517 Pohjois-Karjalan Kuntien Tekniset ry
- 518 Kymen Kuntien Tekniset ry
- 519 Pohjanmaan Kuntien Tekniset ry
- 520 Västra Nylands Kommunaltekniska rf
- 521 Oulun Läänin Kuntien Tekniset ry
- 522 Pelastushallinnon Esimiehet PHE ry
- 523 Erityishuollon ja Kuntoutusalan Toimihenkilöliitto EKTL ry

Lyhenteitä ja muuta sopimussanastoa

Olen pyrkinyt havainnollistamaan jäsenen vaikeasti hahmottamaa paikkaansa KTL:n järjestökentässä. Emme ole ainoa liitto ja kytkentöjä muihin järjestöihin on eri tasoilla ja sidosryhminä. Jokaisen paikallisyhdistyksen luottamusmiestä piireineen en voi valitettavasti erikseen mainita. Paikallistietojen jako jäsenille jää yhdistyksen vastuulle ja harkintaan.

Kolmikantaneuvottelu

Palkansaaja- ja työnantajakeskusjärjestöjen sekä valtiovalan yhteisiä neuvotteluja.

Liittokierros

Ammattiliiton ja työnantajaliiton välinen palkkaratkaisu. Keskusjärjestöt eivät ole mukana sopimuksissa.

Tupo

Tulopoliittika
Tulopoliittinen kokonaisratkaisu Tupo.
Hallituksen ja työmarkkinajärjestöjen sopimus talous-, tulonjako- ja sosiaalipoliittisista toiminnoista.

AL

Ammattialalisiä.

Ansiokehitystakuu

Turvaa tasasuhtaisen ansiokehityksen niillekin aloille, joilla ei ole palkkaliukumia.

EL

Erillisiä

Euro- tai senttilinja

Kaikille palkansaajille sovitaan euro / senttimääräiset korotukset.

HKP

Henkilökohtainen palkka.

Indeksiehto

Palkkoihin lisäkorotus, jos esimerkiksi kuluttajahinnat nousevat tiettyä prosenttirajaa enemmän.

Järjestelyvaraerä/liittoerä

Keskitettyssä ratkaisussa määritelty palkankorotuserä, jonka käytöstä sovitaan liitto- tai yrityskohtaisesti.

KELA, Kela

Kansaneläkelaitos

Kea

Kuntien eläkevakuutus.

Muutosturva

Muutosturvalla tarkoitetaan työntekijöiden aseman turvaamista irtisanomistilanteissa (esim. uudelleen-koulutus).

Naispalkkaerä

Keskitettyssä ratkaisussa määritelty palkankorotuserä, jolla pyritään tasoittamaan naisten ja miesten välisiä palkkaeroja.

Palkanlisä

Kokemuksesta, työnvaativuudesta tai työoloista ja vastaavista ansioista maksettavia lisä.

Palkkaliukuma

Sopimuksissa sovittujen palkankorotusten ja ansioiden todellisen nousun välinen erotus.

Palkkaturva

Palkkaturvajärjestelmä turvaa työntekijän työsuhteesta johtuvien saatavien maksamisen työnantajan konkurssin tai muun maksukyvyttömyyden varalta. Palkkaturvan enimmäismäärä on 15 200 euroa.

Pottimalli

Prosenttimääräiset palkankorotukset lasketaan erikseen kunkin alan palkkasummasta ja jaetaan sopimusaloittain.

Prosenttilinja

Kaikille palkansaajille sovitaan suhteellisesti yhtä suuret korotukset.

Sekalinja

Palkankorotuksista sovitaan euroissa / senteissä, mutta palkankorotusten on oltava silti vähintään tietyn prosenttiluvun suuruisia.

Solidaarinen palkkapolitiikka

Pyritään korottamaan matalampia palkkoja enempi kuin muita.

Tasa-arvoerä / matalapalkkaerä

Keskitytyissä ratkaisuissa määritelty palkankorotuserä, jonka tarkoitus on korottaa matalapalkka-alan ansioita suhteellisesti muita enemmän.

TKP

Tehtäväkohtainen palkka.

Tulospalkka

Henkilön, henkilöryhmän tai yrityksen tulokseen sidottu palkka.

TVR

Työttömyysvakuutusrahasto.

Työttömyyseläke

Työttömyyseläkkeeseen ei ole oikeutta vuonna 1950 ja sen jälkeen syntyneillä. Työttömyyseläkkeen voi saada 60 vuotta täyttänyt, pitkäaikaisesti työtön henkilö tietyn lisäehdoin.

Yleiskorotus

Palkkojen korotus, joka maksetaan kaikille sopimuksen piiriin kuuluville.

Toimihenkilökeskusjärjestö

STTK:n jäsenliitot:

Ammattiliitto Suora (Suomen Rahoitus- ja Erityisalojen ammattiliitto)

Ahtaus- ja Huolinta-alan Tekniset AHT

Erityisalojen Toimihenkilöliitto ERTO

Julkis- ja yksityisalojen toimihenkilöliitto Jyty

Kuntien Tekniset KTK

Mediaunioni MDU

Meijerialan Ammatillaiset MVL

METO - Metsäalan Asiantuntijat

Myynnin ja markkinoinnin ammatillaiset SMKJ

Palkansaajajärjestö Pardia

Seurakuntien Viran- ja Toimenhaltijain Liitto SVTL

Suomen Erityisteknisten Liitto SETELI

Suomen Konepäällystöliitto SKL

Suomen Laivanpäällystöliitto SLPL

Suomen lähi- ja perushoitajaliitto Super

Suomen Terveysteknisten Liitto STHL

Tehy (Terveys- ja sosiaalihuoltoalan ammattijärjestö)

Toimiehtoliitto TOEL

Toimihenkilöunioni TU

Vakuutusväen liitto VvL

Yksityisalojen Rakennusinsinöörit YRI

KTK:N JÄRJESTÖT:

Kuntatekniikan Akateemiset KIA ry-
Kuntien Insinöörit ry KI

Kuntien Rakennusmestarit ja
-insinöörit AMK ry (KRI)

Suomen Ammattikorkeakoulu- ja
Opistotekniset SKT ry

Kuntien Teknisten Liitto KTL ry

Kartta- ja suunnittelutekniset KST ry

Energia-alan Toimihenkilöliitto EATL ry

Pelastusalan Toimihenkilöliitto PTL ry

Varsinaisia jäseniä 9928, eläkeläisiä 1436 ja muita alennettuja jäsenmaksuja maksavia 573. Yhteensä jäseniä 12300 (joulukuun 2004).

KTN

Tekniikan ja Peruspalvelujen Neuvottelujärjestö KTN ry hoitaa keskitetysti edunvalvonta-asiat. KTN:öön kuuluvat KTK:n lisäksi Suomen Palomiesliitto SPAL, Suomen Terveysteknisten Liitto STHL, METO - Metsäalan asiantuntijat ja Suomen Laivanpäällystöliitto SLPL. Jäseniä yhteensä 20 000.

Pääsopijajärjestöt neuvottelevat ja tekevät kustason virka- ja työehtosopimuksia yhdessä Kunnallisen työmarkkinalaitoksen kanssa. KTN:n kautta KTK:lla on edustus pääsopijajärjestöjen ja Kunnallisen työmarkkinalaitoksen (KT) välisissä työryhmissä ja neuvottelukunnissa.

Paikallisyhdistykset (pyry) tekevät paikallisia virka- ja työehtosopimuksia palvelussuhteen ehdoista ja yhteistoiminnasta pääsopimuksen mukaisin rajoituksin.

**Julkisten alojen teknisten
työttömyyskassan jäsenjärjestöt**

Tekniikan ja Tiedon Toimihenkilöt TTT ry.

Kuntien Tekniset - KTK ry.

Tietoliikenneliitto TLL ry.

Päällystöliitto PL ry.

Suomen Terveysteknisten Liitto STHL ry.

Sotilasammattiliitto SoAL ry.

Rajavartioliitto RvJaL ry.

Suomen Palomiesliitto SPAL ry.

Suomen Tietoliikennetekniset

Luotsiliitto

Näiden lisäksi kassaan kuuluu pelkästään kassaan kuuluvia kassan yksilöjäseniä. Yhteensä jäseniä on 48 000.

KTL Kuntien Teknisten Liitto

502 Pääkaupunkiseudun Kuntien Tekniset ry

503 KTL Turun Seudun Yhdistys ry

504 KTL Päijät - Hämeen Yhdistys ry

506 KTL:n Rauman Yhdistys ry

507 Hämeenlinnan Seudun Kuntien Tekniset ry

509 KTL:n Keski-Suomen Yhdistys ry

510 Vantaan Tekniset ry

511 Uudenmaan Kuntien Tekniset ry

512 Tampereen Seudun Kuntien Tekniset ry

513 Pohjois-Suomen Kuntien Tekniset ry

514 Vammalan Seudun Kuntien Tekniset ry

515 Savon Kuntien Tekniset ry

516 Etelä-Karjalan Kuntien Tekniset ry

517 Pohjois-Karjalan Kuntien Tekniset ry

518 Kymen Kuntien Tekniset ry

519 Pohjanmaan Kuntien Tekniset ry

520 Västra Nylands Kommunaltekniska rf -
Länsi-Uudenmaan Kuntien Tekniset ry

521 Oulun Läänin Kuntien Tekniset ry

522 Pelastushallinnon Esimiehet PHE ry

523 Erytishuollon ja Kuntoutusalan
Toimihenkilöliitto ECTL ry

KTL:ssä on varsinaisia jäseniä 3055, eläkeläisiä 368 ja muita alennettua jäsenmaksua maksavia 223. Jäsenmäärä on yhteensä 3656 henkeä. KTL on suurin KTK:n jäsenjärjestöistä. Syyskuun tilanteesta nopealla prosenttilaskulla osuus on n. 30%.

KT

Kunnallinen työmarkkinalaitos

Pyry

KTN:n paikallinen yhdistys.

Työttömyyskassojen yhteisjärjestö ry (TYJ)

Työttömyyskassojen Yhteisjärjestöön kuuluvat kaikki 38 palkansaajakassaa ja kaksi yrittäjäkassaa.

**YTK – työttömyyskassa,
ruotsiksi arbetslöshetskassa YTK.**

Kassan kotipaikka on Loimaan kaupunki.

LAKILYHENTEITÄ:

KEL

Kansaneläkeläki

KSL

Kuluttajansuojalaki

SVL

Sairausvakuutuslaki

TEL

Työntekijäin eläkeläki

LEL

Lyhytaikaisessa työsuhteissa olevien työntekijöiden eläkeläki.

VEL

Valtion eläkeläki.

YEL

Yrittäjien eläkeläki.

MYEL

Maatalousyrittäjien eläkeläki.

TYÖEHTOSOPIMUKSIA:

KVTES

Kunnallinen yleinen virka- työehtosopimus.

TS

Kunnallinen teknisen henkilöstön virka- ja työehtosopimus.

PTY

Palvelulaitosten työnantajyhdistyksen työehtosopimus.

**KILPAILEVIA LYHENTEITÄ
- MUISTA ASIAYHTEYS:**

KTK

Kuntien takauskeskus, Kuluttajatuotkimuskeskus, Kuorma-autojen tilauskeskus, Kauppatieteiden kandidaatti.

KTL

Kansanterveyslaitos, Kaupan Työnantajaliitto, Koulutuksen tutkimuslaitos, Käsi- ja taideteollisuusliitto, kauppatieteiden lisensiaatti.

AY

Finnair OY:n reittitunnus.

ay

Ammattiyhdistys, avoin yhtiö.

Koonti: Eila Palojärvi

Kuva Eila Palojärvi

Ritva Siikamäki (koonti), Akava. Kiti Müller. Työterveyslaitos. Inhimillinen työ suojaa aivojen toimintakykyä. KTL tiedottaa -lehti 4/2010.

Aivojen toiminnan soveltavaa tutkimusta.

- Tietotyön luonne ratkaisevaa työurien kannalta.
- Riittävästi aikaa palautumiseen.
- Yksilöllisyyttä työhön.
- Inhimillinen työ on ihmisen mittaista.
- Aktiivista arvokeskustelua työelämästä tarvitaan.

Akava. Harmaa talous on jokaisen asia, välistävetäjä vie kailta. KTL tiedottaa -lehti 1/2012

- Harmaat ylityöt, vielä pari muistiotä ja muutama meili.
- Lujaa työntekoa ja talkoohenkeä esim. 3 vuotta talkootyötä työuran aikana.
- Kaikkihan sitä tekee. Viikoittain 4–5 tuntia.
- Työaikaa ei seurata. Yhteiset selkeät pelisäännöt, ovatko työmäärät tasapainossa ja miten ylityöistä maksetaan.
- Kenen eteen töitä tekee. Harmaat ylityöt mukaan tuntipalkkaan, laskee tuntipalkan. Verotulot menetetään.
- Mitä on harmaa talous ja talousrikollisuus?
- Pimeä työnteko.
- Sosiaalietuuksien väärinkäytökset.
- Piraattituotteiden ostaminen ja myyminen.
- Oman pankkitilin antaminen ulkopuolisen käyttöön rahan alkuperän hävittämiseksi.
- Yritystoiminta, jossa jätetään maksamatta verot ja muut lakisääteiset maksut.
- Pimeää työtä tehtäessä ei kerry eläkkeet, tapaturmavakuutus puuttuu, ei oikeutta ansiosidonnaiseen ansiosidonnaiseensa-rauspäivärahaan tai työttömyyskorvaukseen.

Harmaa talous — musta tulevaisuus. Mitä voi tehdä?

- Pyydä kuitti ostoksesta.
- Tunne oikeutesi työelämässä.
- Kysy neuvoa ja apua omalta liitolta tai työpaikan henkilöstöedustajalta
- Tunne ja noudata itse lakia esimiestehtävässä.
- Muista liukuvan työajan säännökset, ylityö ei ole liukuvaa työaikaa eikä liukuva työaika ylityötä.

Työaika Suomessa 1900-luvulla. KTL tiedottaa -lehti 4 / 2004.

1917	Kahdeksan tunnin työaika
1922	Vuosiloma 4–7 päivää
1929–44	Vuosiloma 12 päivää. Vappu ja itsenäisyyspäivä vapaiksi.
1946	Vuosiloma 18 päivää. Työaika 47 tuntia viikossa.
1958	Työaika 45 tuntia viikossa.
1966–70	Työaika 45 tuntia viikossa. Eräät arkipyhät vapaiksi.
1971–73	Vuosiloma 24–26 päivää. Eräät arkipyhien lauantait vapaiksi.
1978–79	Vuosiloma 24–30 päivää. Eräät arkipyhien lauantait vapaiksi.
1979–84	Vuosiloma piteni asteittain 30:een päivään.
1979–80	Vuorotyössä siirryttiin 36 / 38 viikkotuntiin.
1986–90	Pekkasvapaat 100 tuntia vuodessa. Työaika keskimäärin 36,9 tuntia viikossa.

Tupo-sopimukset 1970–2000: laadullisia uudistuksia

1970	Erorahajärjestelmä.
1971	Vuosiloma 4 viikoksi.
1972	Lomaltapaluu- ja lomalla 10 % (Nykyisin 50 %).
1974	7 kk äitiysloma (ennen 6 viikkoa).
1977–84	Talviloma 1 viikko.
1981–82	Sairaus- ja äitiyspäivärahaudistus.

1984 Työttömyysturvauudistus.
 1984–90 Pekkasvapaat 12,5 päivää/vuosi.
 1992 Loppiainen ja helatorstai paikoilleen.
 1995–99 Palkkaturva 50000:sta 90000:een.
 1995 Lomautuskatto 200 päivää.
 1989-99 Nais- ja matalapalkkaratkaisut.
 1996–2001 Vuorotteluvapaa.

Osa-aikatyötä ja pätkätyötä tekevien asemaa on parannettu 1990-luvulla työmarkkinajärjestöjen vaikutuksesta. Koko eläkejärjestelmän uudistamiseen 1960-luvulta lähtien työmarkkinajärjestöt ovat vaikuttaneet ratkaisevasti.

Eila Palojärvi. Kuntoremonttia voim suositella. KTL tiedottaa -lehti 1/2010.

Mihin on aikaa? Onko aikaa täysin riittävästi vai täysin riittämättömästi? Meneekö aika liikuntaan, opiskeluun, ravintoon, nukkumiseen, työhön, ihmissuhteisiin, harrastuksiin, joutenoloon vai nauttimisiin? Yhä lyhyemmiltä tuntuvat vuodet mittaavat niitä viikkoina tai vuorokausina. Kuntoremontti 2009 Kittilä.

Minna Helle. Akava. Kestävän talouskasvun ja työllisyyden ohjelmaa rakennetaan yhteistyöllä. Eteenpäin vieminen jää eduskuntavaalien 2011 jälkeen. KTL tiedottaa -lehti 2/2010.

- Työurien pidentäminen 3:lla vuodella 2025 mennessä.
- Julkisen talouden kestävyysvaje.
- Työttömyys, uusia työpaikkoja ja kasvua taritaan.
- Paras-hanke tuotti laihoja tuloksia.
- Työeläke-etuudet on turvattava.
- Elinaikakerroin tuleviin eläkkeisiin.

Sture Fjäder. Akava. KTL tiedottaa -lehti 4/2010

Työurien pidentämiskeskusteluja ja eläkekysymys. Eläkeuudistus astui voimaan ja vuoden 2005 perusteella ansainta osuu 18–68 ikävuosille.

Tavoitteellinen eläköitymisikä puolestaan osuu vuosille 63–68. Kannustimena työssä pysymiselle on eläkkeen kertymisprosentti, joka on 4,5 %:ia 63–68 vuotiailla ja siihen asti 1,5 %:ia työtuloista.

Aulis Toivonen. KTL tiedottaa -lehti 1/2011

Hyvinvointia työpaikoille— jäsenet sydämen asialle. Kielteinen asenne muodostuu ympäristöstä, jossa henkilö kohtaa usealta suunnalta tulevaa ahdistusta lisäävää viestintää. Iltaapäivälehtien otsikoinnit, työpaikan painostava ilmapiiri ja onnettomuus uutiset ovat peruslähtökohtia oman mielialan latistumiseen. Television väkivaltaelokuvat ja -sarjat sekä ahdistusta tuottavat kauhukuvat lisäävät osaltaan ahdistusta. Moisesa oravanpyörässä on vaikea kokea työhyvinvointia ja mielentasapainoa riippumatta siitä, millainen todellinen suhde tehtävään ja lähimpään esimieheen on. Liitytään Pekka Markkulan lämpöiseen ajatusmalliin ja vaikutetaan itse omaan koti- ja työyhteisöömme myönteisellä asennoitumisella ja sydämellisellä vuorovaikutuksella.

Toiminnantarkastaja Pekka Markkula. 60 v. syntymäpäivähaastattelu. KTL tiedottaa -lehti 2/2010

'Ja yksi keino on ainakin osittain, meidän kaikkien käsissä. Meidän tulee tehdä kaikkemme, että me viihtyisimme työpaikallamme. Että meidän on sinne joka aamu mukava mennä. Että siellä silloin tällöin kuuluu naururemakka. Tähän asiaan meillä jokaisella on oma mahdollisuutemme vaikuttaa. Minä koko sydämeistäni toivon, että me käytämme tuota mahdollisuutta.'

Pieni pala mennyttä viestintää. KTL:n historia -kirjan julkaisutalannetta/edistymistä en tunne, mielestäni siihen on aikanaan asetettu työryhmä. Ehkä ilmestyy ehkä ei. Toivottavasti verkkosivut alkavat toimia ajankohtaisesti ja yksilön tietoturva muistaen.

Jäsenistön ikä on melko korkea, luulisi nyt löytyvän tarmoa puolustaa oikeuksia. 'Ajatus voi katketa, mutta puhe ei milloinkaan'.

Vanamot. Kuva Eila Palojärvi

KTL tiedottaa

Tekniikan ja Erityisalojen Ammattilaiset KTL ry

Vilhonvuorenkatu 5 B 34

00500 Helsinki

puh. 045 633 1946

Lisää tietoa toiminnasta internetistä

www.tekniikanjaerityisalojenammattilaiset.fi

KTL TIEDOTTAA LEHDEN ILMESTYMISAJAT 2014:

NRO	AINEISTONJÄTTÖ	ILMESTYYS	
1 / 2014	24.01.	27.02.	2014
2 / 2014	25.04.	05.06.	2014
3 / 2014	07.08.	11.09.	2014
4 / 2014	06.11.	12.12.	2014

Puheenjohtaja

matkapuhelin:

sähköposti:

1. varapuheenjohtaja

matkapuhelin:

sähköposti:

2. varapuheenjohtaja

matkapuhelin:

sähköposti:

Sihteeri

matkapuhelin:

sähköposti:

Talouspäälikkö

matkapuhelin:

sähköposti:

Kirsi Kujala

040 559 4602

[kujala.ktl\(at\)gmail.com](mailto:kujala.ktl(at)gmail.com)

Jarmo Latva-Lusa

0400 663 712 koti

[jarmo.latvalusa\(at\)gmail.com](mailto:jarmo.latvalusa(at)gmail.com)

Brita Sahros

050 427 1614 työ

040 765 6885 koti

[brita.sahros\(at\)hus.fi](mailto:brita.sahros(at)hus.fi)

[brita.sahros\(at\)gmail.com](mailto:brita.sahros(at)gmail.com)

Eija Rautalin

050 545 8900

[eija.rautalin\(at\)jns.fi](mailto:eija.rautalin(at)jns.fi)

[eija.rautalin\(at\)kolumbus.fi](mailto:eija.rautalin(at)kolumbus.fi)

Jouko Tervonen

050 554 6018

[jouko.tervonen\(at\)saunalahti.fi](mailto:jouko.tervonen(at)saunalahti.fi)

Viestintäsihteeri

matkapuhelin:

sähköposti:

Eila Palojärvi

050 548 5729

[e.ha.paloj\(at\)phnet.fi](mailto:e.ha.paloj(at)phnet.fi)

KTL-TIEDOTTAA LEHDEN TOIMITUS:

Päätoimittaja:

sähköposti:

osoite:

Eila Palojärvi

[e.ha.paloj\(at\)phnet.fi](mailto:e.ha.paloj(at)phnet.fi)

Aleksanterinkatu 29 A 13

15140 Lahti

Taitto:

sähköposti:

Toni Ruohonen

[toni.ruohonen\(at\)phnet.fi](mailto:toni.ruohonen(at)phnet.fi)

Kansikuvat:

Toni Ruohonen

Painosmäärä:

3400 kpl

Painopaikka:

N- paino, Lahti

NRO 4•2013

SISÄLLYSLUETTELO

2

Pääkirjoitus: Tulevaisuus luodaan yhteistyöllä

Kirsi Kujala

5

Työsuojelupäälikkö Jaakko Räikkönen eläkkeelle

Eila Palojärvi

8

Kirsi Kujala 50v

Eila Palojärvi

10

Vauhtia viestintään Caribiasta

H.Gallenius, T.Mattila, E.Palojärvi, E.Rautalin, S.Sievänen, J.Tervonen ja H.Valjakka

12

Kipinä järjestötoimintaan

P.Riekkinen, J.Lehdonkivi, K.Torniainen, T.Pietarinen, M.Tamminen ja B.Sahros

14

Solidaarisuuden juurilla

P.Sipiläinen-Salo, M.Perhe ja S.Keskitalo

16

KTL Satakunta leipoo asiansa ja kokkaa ruokansa

Kari Torniainen

18

Veteraaniviikonloppu

Jaakko Räikkönen

20

Yleisiä ohjeita lomautustilanteisiin

Kyösti Käki

23

Hallinnon seminaari & Edustajakokous

Eila Palojärvi

24

KTL hallitus 2014-2015

Eila Palojärvi

27

Ilmoitustaulu & KTL-tiedottaa 10 vuotta väreissä

Eila Palojärvi

Työsuojelupäällikkö Jaakko Räikkönen eläkkeelle

EILA PALOJÄRVI

Pitkäaikainen yhdistysaktiivi, luottamusmies, työsuojelupäällikkö ja puutarha-alan ammattilainen Jaakko Räikkönen jäi eläkkeelle toukokuun alussa. Sanavalmiina ja asiansa osaavana tunnen hänet KTL:n puitteissa yli kymmenen vuoden ajalta. Kyselin tuntemuksia ja ajatuksia. Niitä jotka kenties ovat aiemmin jääneet kertomatta.

HELSINGISTÄ RAUMALLE

Stadi on aina stadi, tai Raum on ain Raum. Olen syntynyt Helsingissä ja asunut keskeisellä kaupunkialueella, Kampissa. Lapsuuteni talvileikkipaikka oli Hämeen edessä oleva liukumäki, josta laskettiin linja-autojen parkkikentälle. Nykyisin samalla paikalla on Kampin liikekeskus.

Tapiolaan muuttimme ensimmäisten joukossa vuonna 1954. Siellä ei aluksi ollut mitään palveluja, vaan esimerkiksi posti haettiin Hagalundin kartanon tallista. Ensimmäinen työpaikkani oli Asuntosäätiöl-

lä pensaiden kastelijana joitakin viikkoja. Olin silloin 13-vuotias. Silloin nuorille oli vielä töitä tarjolla eikä ollut ikärajoituksia.

Perhettä on vaimo ja kaksi aikuista poikaa, jotka molemmat asuvat Raumalla.

PUUTARHURI VAI TYÖSUOJELUPÄÄLLIKKÖ - HERRASMIEHEN TYÖURAMUUTOKSET

Puutarha-alan työpaikkojani ovat olleet Erskylän ja Backaksen puutarhat, Malmö, Helsingin välillä Lepsan koulu ja sitten Tapiolaan,

jossa olin yhdeksän vuotta. Sieltä Espoon kaupungille vuodeksi ja sitten Raumalle, jossa olin 32 vuotta töissä, ensimmäiset 25 vuotta apulaiskaupunginpuutarhurina ja loput seitsemän vuotta työsuojelupäällikkönä. Työura Raumalla oli kaikkiaan erittäin mielenkiintoinen, hyvät työkaverit ja töitä joita tein arvostettiin.

Puutarhailta jäivät mieleeni 90-luvun lammavuodet erityisesti siitä syystä, että velvoitetyöllistettyjä oli paljon. Heidän motivoimisensa töihin oli joskus aika vaikeaa. Vakituinen väki ei oikein tykännyt, koska aina oli "perässä vedettäviä". Mutta se oli pakkotyöllistämistä. Ei sille mitään voinut. Toivottavasti tähän ei jouduta uudestaan, koska se ei ole hyväksi kenellekään. Kunnilla ei ole oikeastaan ollut muuta työtä tarjolla ammattitaidottomille kuin puistotyöt. Siihen piti vain tottua. Sanotaan heti, että poikkeuksiakin oli, ja he taittavat olla yhä töissä vakituksina kunnalla.

Kun otin työsuojelupäällikön viran vastaan, asetin tiettyjä ehtoja. Yksi niistä oli, että työpaikkani on teknisellä puolella. Koska hoidin myös katutarkastajan virkaan, se antoi tähän mahdollisuuden. Eli minulla oli kaksi esimiestä, virastopäällikkö teknisellä puolella ja henkilöstöpäällikkö henkilöstöpalveluissa. Tämä oli mielenkiintoista ja mielestäni toimivaa. Kun toinen puoli "tökki" siirryin toisiin töihin, ja kaikki oli taas hyvin.

Työsuojelupäällikön tehtävän valintaan oli kuulemma yhtenä etuna toimimiseni pääluottamusmiehenä ja organisaation tuntemus. Näistä oli tehtävien hoitamisessa suuri apu.

Syksyiset TS-luottamusmiespäivät

Teksti kurssin diaesityksistä ja kuvat PIRJETTA SIPIÄINEN-SALO

Jokasyksyiset TS-luottamusmiesten päivät olivat jälleen kerran tulvillaan mielenkiintoisia luentoja ja ajankohtaista työmarkkina-asiaa. Edunvalvontaosuuden hoiti mallikkaasti JUKO:n toiminnanjohtaja Jouni Vattulainen ja täydennystä aiheeseen saatiin KTK:n koulutus- ja kenttäpäällikkö Sampo Kilpeläiseltä sekä työmarkkina-asiamies Tomas Wassilta. Alla on harvemmin kuultujen esitysten nostoja.

Luottamusmiesten vakuutuskoulutus

Turvan kumppanuuspäällikkö Jill Öhman kertoi jäsenetuistamme olevista vakuutuksista sekä Turvan tarjoamista yleisistä eduista ammattiliittojen jäsenille. Öhman kertoi, että etätöiden lisääntyttä vakuutuksesta haetaan korvauksia sellaisista tapaturmista, joita ei luokitella työtapaturmiksi. Muutoin esityksestä voidaan nostaa esille nostoina järjestövakuutus, ammatillinen vastuuvakuutus ja ammatillinen oikeusturva.

Järjestövakuutus

Järjestövakuutus on voimassa liiton jäsenille, henkilökunnalle ja hallinnolle. Järjestövakuutus on voimassa järjestötehtävissä kaikkialla maailmassa. Järjestötehtäviä ovat liiton järjestämät kokoukset, koulutustilaisuudet, seminaarit, kesä- ja talvipäivät sekä muut vastaavat tapahtumat. Tämä

JUKO:n toiminnanjohtaja Jouni Vattulainen.

vakuutus sisältää myös matkustaja- ja matkatavaravakuutuksen, matkavastuun ja matka-oikeusturvavakuutuksen.

Poikkeuksena tavallisen jäsenen matkustamiseen liittyviin vakuutuksiin on se, että tässä vakuutuksessa ei noudateta 50 km rajaa. Vakuutettu on vakuutettuna järjestötehtävämatkalla myös ollessaan alle 50 km:n päässä kotoaan. Järjestövakuutuksen piiriin kuuluvat yli 70-vuotiaat järjestötehtävissä toimivat henkilöt. Alle 16-vuotiaat järjestötehtävämatkalla mukana matkustavat lapset eivät kuulu matkustajavakuutukseen. Järjestötehtävämatkalla mukana matkustavat samassa taloudessa asuvat lähiomaiset eivät myöskään kuulu matkatavara-, matkavastuu- ja matka-oikeusturvavakuutukseen.

Turvan kumppanuuspäällikkö Jill Öhman.

Ammatillinen vastuuvakuutus

Ammatillisen vastuuvakuutuksen kautta vakuutettu liiton jäsen on toisen palveluksessa. Vastuuvakuutuksesta korvataan vakuutetun jäsenen työssään aiheuttama henkilö- ja esinevahinko, josta vakuutettu on voimassa olevan lain mukaan korvausvastuussa. Turva selvittää vakuutetun korvausvastuun, korvaa korvausvastuun piirissä olevat vahingot ja hoitaa mahdollisen korvauskysymystä koskevan oikeudenkäynnin korvausmäärän puitteissa. Vakuutus ei kuitenkaan kata turvallisuuskoordinaattoreina toimivien jäsenten henkilökohtaista työturvallisuusvastuuta.

Ammatillinen oikeusturvavakuutus

Vakuutuksen tarkoituksena on korvata välttämättömät ja kohtuulliset asianajaja oikeudenkäyntikulut, jotka ovat aiheutuneet lakimiesavun käyttämisestä riita-asiassa, joka koskee vakuutetun työ- tai virkasuhteen päättämistä (irtisanomista tai purkamista) sekä samassa yhteydessä esitettäviä ja käsiteltäviä päätettyyn työ- tai virkasuhteeseen perustuvia muita vaatimuksia. (E17, kohta 1)

On sovittu, että vakuutuksesta korvataan myös vastapuolelle maksettavaksi tuomitut oikeudenkäyntikulut vakuutusmäärän puitteissa. Vakuutuksen kohteena ovat myös työ- ja virkasuhteisiin liittyvät rikosasiat, kun ne eivät koske vakuutetun tahallista tekoa, törkeää huolimattomuutta tai törkeää varomattomuutta. Vakuutetun rikosasian yhteydessä esittämä yksityisoikeudellinen vaatimus korvataan, mikäli vaatimus on kiistetty perusteeltaan tai määrältään.

Vakuutuksen voimassaolon edellytyksenä on liiton sääntöjen mukaisesti suoritettujen jäsenmaksut ja liiton jäsenyys edellisen 6 kk ajan. (E17, kohta 3) Mikäli vakuutus on ollut voimassa alle kaksi vuotta, tulee myös työ- tai virkasuhteen päättämisen olla tapahtunut sekä olosuhteiden, joihin päättäminen perustuu, olla syntynyt tai sattunut vakuutuksen voimassaoloaikana. (E17, kohta 6.1)

Vakuutusta voidaan käyttää riita-asiassa, joka voidaan välittömästi saattaa Suomessa käsiteltäväksi käräjäoikeudessa, hallinto-oikeudessa tai työtuomioistuimessa sekä näiden muutoksenhakuasteissa tai välimiesmenettelyssä. (E17 kohta 5) Vakuutus on voimassa ulkomailla tapahtuvien työsuoritusten osalta kaikkialla maailmassa, jos kysymys on suomalaisen työnantajan ja vakuutetun välisestä työsuhteesta ja tästä työsuhteesta aiheutuvat riidat kuuluvat käsiteltäväksi Suomessa.

Oikeusturvavakuutuksen käyttö vaatii aina liitolta kirjallisen suostumuksen.

Työttömyysturvainfo

Anu Kivistö kertoi Aaria Työttömyyskassasta ja sen jäsenilleen tarjoamista palveluista. Aaria Työttömyyskassa on palkan-saajakassa, jonka jäseneksi voivat liittyä kaikki työ- ja virkasuhteessa olevat palkan-saajat. Aarialla on 105 000 jäsentä ja sen kautta maksetaan päivärahaa noin 4000

Anita Kivistö, Aaria

jäsenelle. Kuukausittain maksettavien korvausten määrä on yhteensä noin 5-6 milj. euroa. Aaria Työttömyyskassan päätehtäviä ovat ansioturvan maksaminen jäsenille työttömyyden/lomautuksen ajalta, muutosturvarahan maksaminen ja liikkuvuusturvan maksaminen sekä neuvonta ja muut palvelut työttömyysturva-asioissa.

Työssäoloehto ja jäsenyysehto muuttuivat 2.9.2024.

Perusedellytykset ansionturvan maksamiselle ovat jäsenyysehto (12 kk työttömyyskassan jäsenenä), työssäoloehtoajan täytyminen: 12 työssäoloehtoajan täyttävää kuukautta jäsenyyden aikana, palkka vähintään 930 €/kk, palkka vähintään 465 €/kk – 929 €/kk kerryttää puolikkaan työssäoloehtokuukauden ja tarkastelujakso 28 kuukautta sekä työvoimapolitiittisten edellytysten maksamiselle täytyminen.

Ansiopäiväraha

Ansiopäivärahan määrä lasketaan työssäoloehdon (12 kk) täyttävän ajan vakiintuneesta palkasta. Lomaraha ja lomakorvaus vähennetään veronalaisesta palkkakertymästä. Työsuhteen päättämiseen liittyviä korvauksia ei katsota vakiintuneeksi palkaksi eikä niitä huomioida ansiopäivärahan suuruutta laskettaessa. Palkkaan tehdään vähennys, joka vastaa palkansaajan työeläke- ja työttömyysvakuutusmaksuja sekä sairausvakuutuksen päivärahmaksua (TyEl-vähennys, 3,76 % vuonna 2024).

Ansiosidonnainen työttömyysturva porrastetaan 2.9.2024 alkaen. Porrastus tarkoittaa sitä, että työttömyysturva laskee 80 %:n tasolle alkuperäisestä korvauksesta

40 työttömyyspäivän jälkeen (n. 2 kk) ja 75 %:n tasolle alkuperäisestä korvauksesta 170 työttömyyspäivän jälkeen (n. 8 kk).

Ansiopäivärahaa maksetaan 5 päivää viikossa (ma-pe). Omavastuu-aika on 7 työpäivää vastaava aika, jolta ei makseta etuutta.

Lomakorvauksen jaksotus 1.1.2024.

Jos henkilöllä on työsuhteen päättyessä pitämättömiä lomia, niistä maksettu korvaus siirtää ansiopäiväraha-oikeuden alkamista. Työsuhteen päättyessä maksettu lomakorvaus jaksotetaan työsuhteen päättymisestä lukien. Ajalla, jolle korvaus jaksottuu, ei ole oikeutta päivärahaan. Lomakorvaus jaksotetaan laskennallisen päiväpalkan perusteella. Lomakorvauksen jaksotus ja omavastuu-aika eivät kulu yhtä aikaa. Omavastuu-aika alkaa vasta mahdollisen lomakorvauksen jaksotuksen jälkeen.

Uusi muutosturvamalli 55-vuotta täyttäneille

Muutosturvarahaa haetaan työttömyyskassasta kirjallisesti erillisellä hakemuksella. Hakemuksen voi toimittaa heti, kun henkilö on saanut irtisanomisilmoituksen. Muutosturvarahaa on haettava viimeistään kolmen kuukauden kuluessa työsuhteen päättymisestä. TE-toimisto antaa asiasta oman lausuntonsa. Muutosturvarahaa ei makseta, mikäli työsuhde päättyy vanhuuseläkkeen takia.

Muutosturvarahan saamisen neljä kriteeriä ovat: irtisanominen tapahtunut tuotannon- tai taloudellisilla perusteilla, 55-vuoden ikä irtisanomiseen mennessä, 5-vuoden työsuhde irtisanovaan työnantajaan ja hakija on ilmoittautunut TE-toimistoon työnhakijaksi 60 päivän kuluessa irtisanomisesta.

Muutosturvarahan saaminen ei edellytä työttömyyttä. Eli muutosturvarahaa voidaan maksaa, vaikka henkilö työllistyi välittömästi uudelleen toisen työnantajan palvelukseen. Muutosturvaraha ei myöskään ole työttömyyssetuus, vaan se on erillinen korvaus. Muutosturvarahan maksaminen ei estä ansiopäivärahan saamista eikä se vähennä myöskään ansiopäivärahan määrää. Muutosturvarahan suuruus vastaa yhden kuukauden palkkaa.

Aaria Työttömyyskassa toivoo, että jäsenet ohjattaisiin suoraan ottamaan yhteyttä kassaan ja vain ohjeistettaisiin heti ilmoittautumaan TE-toimistoon. asiakaspalvelu@ariakassa.fi

Työkykyjohtamisen 10 hyvää käytäntöä

1. Työkykyä johdetaan työuran kaikissa vaiheissa – rekrytoinnista alkaen, erilaiset elämäntilanteet huomioiden.
2. Oppiminen ja osaamisen kehittäminen ovat olennainen osa työkyvyn ylläpitoa.
3. Terveydelliset haasteet eivät tarkoita sitä, ettei voisi olla työkykyinen. Työn tekemistä mahdollistetaan ja tuetaan kaikissa tilanteissa, vaikka siihen liittyisi rajoitteita.
4. Palveluja, taloutta ja henkilöstöä johdetaan yhtenä kokonaisuutena.
5. Vaikuttava työkykyjohtaminen edellyttää sitoutumista ylintä johtoa myöten.
6. Johtaminen perustuu tietoon.
7. Toiminta on ennakoivaa.
8. Vastuu on jaettu selkeiden roolien mukaisesti
 - johtamisjärjestelmässä: johto, keskijohto, lähiesihenkilö ja henkilöstö
 - kumppanuuksissa: HR, työterveyshuolto ja työsuojelu
9. Työkykyjohtamisen tavoitteet ja toimintamallit pidetään säännöllisesti esillä ja työkyvyn vaikutuksista päätöksentekoon viestitään.
10. On tärkeää rakentaa työyhteisöä, joka vaikuttaa työkykyyn mahdollisimman myönteisesti, ja luoda yhdessä vuorovaikutteista ja osallistavaa toimintakulttuuria.

JULKISEN ALAN TYÖELÄKEOSA AJA

Keva

Kevan johtava sidosryhmäasiantuntija Ismo Kainulainen kertoi kattavasti sekä Kevan toiminnasta että pääpiirteet Suomen eläkejärjestelmästä. Kainulaisen johdolla käytiin läpi Omat eläketietosi -palvelun askeleet. Kainulainen korosti omien työtietojen tarkistamista.

Keva ei tunnista toiminnassaan eläkemaksujen korotuspaineita. Päinvastoin kuntien ja hyvinvointialueiden maksua on voitu alentaa. Vuonna 2024 kuntasektorin eläkemaksu on keskimäärin 27,15 % palkkasumasta. Maksu aleni 0,25 prosenttiyksikköä.

Keva kerää kuntien, hyvinvointialueiden, valtion ja kirkon eläkemaksut sekä vastaa kuntien ja hyvinvointialueiden henkilöstön eläkkeiden rahoittamisesta ja eläkevarojen sijoittamisesta. Se palvelee eläkkeenhakijoita ja tekee eläkepäätökset. Keva maksaa eläkkeet kuntien, hyvinvointialueiden, valtion, kirkon, Kelan ja Suomen Pankin palveluksessa olleille. Se myös kehittää kestävää työelämää ja tuottaa vaikuttavia palveluita yhdessä työnantajien kanssa, jotta vakuutetut voisivat paremmin työssään ja jatkaisivat työuraansa eläkeikään saakka. Työkyvyttömyysriskien vähentäminen on yksi Kevan lakisääteisistä tehtävistä.

Elinaikakerroin

Vanhuuseläkkeen saaminen perustuu ikään. Tavoite-eläkeikä on laskennallinen eläkeikä, jolloin elinaikakertoimen eläkettä pienentävä vaikutus ja lykkäyskorotuksen eläkettä korottava vaikutus ovat keskenään vähintään yhtä suuret.

Elinaikakerroin on otettu käyttöön vuonna 2010. Kerroin pienentää eläkeitä sen mukaan, miten keskimääräinen elinajanodote jatkaa kasvuaan. Elinaikakertoimen määrittelee sosiaali- ja terveysministeriö. Kerroin vahvistetaan kullekin ikäluokalle 62-vuoden iässä. Jos eläke alkaa ennen 62-vuoden ikää, käytetään eläkkeen alkamisvuoden elinaikakerrointa.

Elinaikakertoimen vaikutusta voi pienentää jäämällä eläkkeelle myöhemmin. Jos ei jää eläkkeelle vielä alimmassa eläkeiässä, korotetaan kertynyttä eläkettä lykkäyskorotuksella, joka on 0,4 prosenttia jokaista lykättyä kuukautta kohden.

Osittainen varhennettu vanhuuseläke (OVE)

Osittaisen varhennetun vanhuuseläkkeen saaminen edellyttää vähintään 61- tai 62-vuoden ikää, eikä maksussa voi olla muita eläkeitä (pois lukien perhe-eläke). OVEa voi ottaa 25 % tai 50 %.

Varhennusvähennys on 0,4 % jokaista kuukautta kohti ikäluokan alimmasta eläkeistä laskettuna. Varhennusvähennys on

pysyvä. OVE lasketaan eläkkeen alkamista edeltävän vuoden loppuun mennessä

kertyneestä eläkkeestä ja sitä maksetaan, kunnes jäät vanhuuseläkkeelle tai sinulle myönnetään työkyvyttömyyseläke.

OVEn voi peruuttaa 3 kk kuluessa eläkepäätöksen antamisesta. Tällöin jo maksettu eläke peritään takaisin. Peruutuksen voi tehdä kirjallisesti vapaamuotoisella viestillä joko Omat eläketietosi -palvelussa tai kirjeitse.

Ennakoiva työkykyjohtaminen

Ennenaikaista eläköitymistä voidaan torjua ennakoivalla työkykyjohtamisella, jossa panostetaan erityisesti henkilöstön työkyvyn ylläpitämiseen ja ongelmien ennaltaehkäisemiseen. Kevan selvitysten mukaan pelkästään kunta-alalla voidaan saavuttaa noin 500 miljoonan euron vuosisäästöt työkyvyttömyyden kustannuksissa, jos työkykyjohtamisen parhaat käytännöt otetaan käyttöön.

Sairauspoissaolokustannukset ovat hyvin merkittävä työkyvyttömyyseläketäkin suurempi kustannuserä. Myös niissä voidaan järkevästi toimien saavuttaa huomattavia säästöjä.

Hallitus valmistelee eläkejärjestelmän uudistusta rahoituksen turvaamiseksi

Teksti LAURI VÄÄNÄNEN

Syntyvyyden lasku, heikkenevä huoltosuhde ja vaimea talouskasvu uhkaavat eläkejärjestelmän rahoitusta. Hallitus selvittää tammikuuhun 2025 mennessä tarvittavat muutokset työeläkejärjestelmään.

Hallituksen tavoitteena on vahvistaa julkista taloutta 0,4 prosenttiyksikköä bruttokansantuotteesta, mikä vastaa miljardia euroa. Eläkevakuutusmaksut halutaan vakauttaa pitkällä aikavälillä taloudellisten shokkien varalta. Hallitusohjelma sisältää myös mainintoja työkyvyttömyyseläkkeistä.

Eläketurvakeskuksen toimitusjohtaja **Mikko Kautto** pitää matalaa syntyvyyttä merkittävänä riskinä työeläkejärjestelmälle. Nykyiset työntekijät maksavat valtaosan maksussa olevista eläkkeistä. Matala syntyvyys tarkoittaa, että tulevaisuudessa eläkkeen maksajia on vähemmän. Kun työtä tekeviä on vähemmän, johtaa se korkeampiin maksutasoihin työntekijöille.

– Mikäli eläkejärjestelmää ei uudisteta, tämä voi lisätä taloudellista painetta nuorille työntekijöille ja vaikuttaa heidän elintasoonsa.

Eläkeuudistuksessa keskitytään erityisesti matalan syntyvyyden haasteiden parempaan hallintaan. Tämä tarkoittaa keinojen etsimistä eläkejärjestelmän rahoituslähteiden tasapainottamiseksi sekä eläkemaksujen kohtuullisuuden varmistamiseksi. Uudistuksessa on Kauton mukaan kaksi keskeistä tavoitetta: rahoituksen saaminen tasapainoon ja vakautusjärjestelmän kehittäminen.

Kautto toteaa, että Suomessa on jo käytössä kaksi sääntöpohjaista vakautusmekanismia, jotka on suunniteltu eläkejärjestelmän rahoituksen tasapainottamiseksi. Ensimmäinen näistä on elinaikakerroin, joka ottaa huomioon elinajan pitenemisen vaikuttamalla alkavan eläkkeen määrään. Toinen mekanismi on vanhuuseläkeiän jousto, joka säättää eläkeiän alarajaa

Eläketurvakeskuksen toimitusjohtaja Mikko Kautto. Kuva Milka Alanen.

elinajanodotteen kehittyessä. Ne on suunniteltu varmistamaan, että rahoitus pysyisi vakaana elinajan kasvusta huolimatta.

Hallitus on työskennellyt kehittämään sääntöjä, jotka ottavat huomioon eläkejärjestelmän rahoitukseen liittyvät epävarmuudet. Tärkeä osa tätä kehitystä

on automaattinen vakautusmekanismi. Esimerkiksi elinaikakerroin ja vanhuuseläkeiän jousto mukautuvat väestön elinajanodotteen ja kuolleisuuden muutoksiin. Ne säättävät automaattisesti eläkemaksuja ja eläkeiän alarajaa, mikä auttaa pitämään eläkejärjestelmän rahoituksen tasapainossa.

Eläkeyhtiöiden tuottojen parantaminen vaatii sääntöjen arviointia riskinoton ja turvan tasapainottamiseksi

Julkisuudessa on keskusteltu paljon sijoitustuottojen parantamisesta. Kautto katsoo, että parempien tuottojen saaminen edellyttää nykyisten sääntöjen arvioimista. Yksityisen sektorin työeläkevakuuttajilla on käytössä vakavaraisuussääntöjä, jotka rajoittavat niiden mahdollisuuksia hyödyntää markkinoiden nousu- ja laskusuhdanteita tehokkaasti.

Taloudellisen nousukauden aikana eläkeyhtiöiden vakavaraisuus paranee, mikä mahdollistaa suurempien riskien ottamisen osakesijoituksissa. Laskusuhdanteessa vakavaraisuus kuitenkin heikkenee, mikä voi pakottaa yhtiöitä myymään osakkeita, vaikka se ei olisikaan pitkällä aikavälillä kannattavaa.

– On tärkeää arvioida nykyisiä sääntöjä ja löytää parempi tasapaino turvaavuuden ja tuottavuuden välillä. Suurempi riskinotto voi lyhyellä aikavälillä johtaa tuottoja arvovaihteluihin, joten meidän kannattaa varautua myös siihen, miten toimia pitkän aikavälin heikoissa markkinatilanteissa.

Jos eläkeyhtiöt voivat ottaa enemmän riskiä, ne voivat saavuttaa parempia tuottoja. Tämä vähentää painetta nostaa eläkemaksuja ja mahdollistaa suuremman osan eläkkeistä rahoitettavaksi työeläkevaroista, mikä auttaa pitämään maksut kohtuullisina tuleville sukupolville. Tasapainoisempi rahoitus myös vähentää tarvetta heikentää eläke-etuuksia, mikä parantaa eläkkeensaajien elintasoa ja varmistaa eläkejärjestelmän kestävyys tulevaisuudessa.

Osittainen vanhuuseläke ja eläkeindeksi ovat uudelleenarvioinnin kohteena

Vuoden 2017 eläkeuudistuksessa voimaan astunut osittainen vanhuuseläke on herättänyt keskustelua. Sen käyttö on osoittautunut yleisemmäksi kuin alun perin arvioitiin. Jos työpanos pienenee osittaisen vanhuuseläkkeen vuoksi, se voi vähentää myös potentiaalista verotuloa. Tällaisia arviointeja saatetaan tuoda esille työ- ja elinkeinoministeriön tai valtiovarainministeriön taholta, kun tarkastellaan aikaisempien uudistusten heikkoja kohtia, Kautto arvioi.

Neuvotteluissa ja keskusteluissa on pohdittu ovatko eläkkeen määräytymisen säännöt kunnossa ja tarvitsevatko

Julkaisu Torben M. Andersen Eläkkeiden riittävyys ja kestävyys, arvio Suomen eläkejärjestelmästä. Eläketurvakeskus 2021. ETK, kuvaaja Vesa Laitinen

Millaisella kokoonpanolla neuvotteluja käydään?

Eläkeuudistuksen valmistelua tekee kaksi työryhmää: työmarkkinajärjestöjen ehdotusta valmisteleva neuvotteluryhmä ja ministeriöiden asettama kolmikantainen työryhmä. Työmarkkinajärjestöjen ehdotusta valmistelevassa neuvotteluryhmässä ovat Akavasta mukana johtava asiantuntija Katri Ojala ja työmarkkinaekonomisti Eugen Koev. Ryhmä kuulee asiantuntijoita muun muassa sosiaali- ja terveysministeriöstä, valtiovarainministeriöstä, Eläketurvakeskus ETK:sta ja työeläkealalta. Ministeriöiden asettamassa kolmikantaisessa työryhmässä ovat edustettuina sosiaali- ja terveysministeriö, valtiovarainministeriö sekä työmarkkinajärjestöt ja asiantuntijajäsenenä ETK. Akavaa edustaa Katri Ojala.

Millä aikataululla neuvotteluja käydään ja miten asia etenee työryhmien työn pohjalta?

Molempien työryhmien työn on määrä olla valmiina tammikuun 2025 loppuun mennessä. Jos työmarkkinajärjestöt pääsevät uudistuksen sisällöstä yhteisymmärrykseen, valtiovarainministeriö ja ETK arvioivat kolmikantaisessa työryhmässä, täyttääkö se tavoitteet. Sen jälkeen hallitus päättää, alkaako työmarkkinajärjestöjen ehdotuksen toimeenpano eli lainvalmistelu sosiaali- ja terveysministeriössä. Hallituksen esitys käsitellään aikanaan eduskunnassa, minkä jälkeen muutoksia sovelletaan tarvittavia siirtymäaikoja noudattaen.

Ellei sopua synny työmarkkinajärjestöjen kesken, maan hallitus tekee poliittiset päätökset jatkotoimista.

Lähde: Ritva Siikamäki, Akava

ne tarkistamista. On myös keskusteltu siitä, onko maksutaso nyt oikealla tasolla. Nykyisin työeläkevakuutusmaksu yksityisellä sektorilla on ollut 24,4 % palkasta, ja keskustelu näistä asioista jatkuu.

Eläkejärjestelmän perusideana Kautto pitää eläkkeensaajien suojaamista mahdollisilta uudistuksilta. Tämä lähtökohta on ollut tärkeä osa järjestelmän vakautta ja luottamusta tulevaisuuteen. Jo ansaitun

eläkkeen tason muuttaminen jälkikäteen on epätodennäköistä, koska sillä on omaisuuden suoja.

Kautto kuitenkin muistuttaa, että eläkeindeksi vastaavanlaista suojaa ei ole.

– Tämänkin uudistuksen yhteydessä on käyty keskustelua indeksin merkityksestä. Sekä valtiovarainministeriöltä että poliittisilta puolueilta on esitetty erilaisia ajatuksia ja ehdotuksia indeksin säätämiseen liittyen.

Suomen nuorisalan kattojärjestön, Allianssin, vaikuttamisen asiantuntija Titta Hiltunen. Kuva Emma Rahikainen.

Eläkeuudistuksen vaikutukset kohdistuvat voimakkaimmin nuoriin ikäluokkiin

Uudistusten vaikutukset tulevat olemaan voimakkaimpia nuorille pienille ikäluokille, jotka ovat pisimpään mukana uusien sääntöjen mukaan.

– Uusi eläkeuudistus on nuorten näkökulmasta tarpeellinen, sillä järjestelmän pitkän aikavälin kestävyyttä on syytä vahvistaa, Suomen nuorisalan kattojärjestön, Allianssin, vaikuttamisen asiantuntija **Titta Hiltunen** toteaa.

Myös Hiltunen myöntää, että väestön ikääntyminen ja syntyvyyden lasku aiheuttavat kiistatta haasteita eläkejärjestelmälle. Eläkejärjestelmän sisällä näihin voitaisiin vaikuttaa mm. ottamalla käyttöön automaattinen vakauttaja. Sen myötä eläkejärjestelmä reagoisi nykyistä varmemmin ja nopeammin myös väestörakenteen muutoksiin.

Hiltunen mukaan nuorisola tukee automaattista vakauttajaa, joka aktivoituisi eläkemaksujen nousupaineen ilmetessä. Tällöin työmarkkinaosapuolet aloittaisivat neuvottelut, ja mikäli sopua ei saavutettaisi, toteutettaisiin ennalta määritelty uudistus, joka vaikuttaisi sekä eläkemaksuihin että etuustasoon.

Nuorisola kannattaa myös eläkejärjestelmän sijoitusriskin maltillista kasvattamista, jotta eläkemaksuille saataisiin parempaa tuottoa. Tämän myötä maksujen korotuspaineet voisivat vähentyä.

Hiltunen korostaa, että eläkeuudistusten ohella on ensiarvoisen tärkeää puuttua syntyvyyden laskuun muilla poliittisilla toimilla. Nuorten hyvinvointi ja taloudellinen vakaus on varmistettava, jotta kaikilla olisi mahdollisuus saavuttaa toivomansa lapsiluku.

Nuorisalan järjestöt ovat ehdottaneet sukupolvirahastointia eläkejärjestelmän kestävyuden turvaamiseksi. Tavoitteena on luoda yli 10 miljardin euron rahasto jäädyttämällä työeläkeindeksi ajanjaksolla 2027–2032, ilman vaikutusta pienimpiin eläkkeisiin. Varat suunnattaisiin nykyisiin työeläkevaroihin pienenevien ikäluokkien tueksi, ja säästöjen avulla voitaisiin nostaa työeläkemaksujen rahastointiastetta. Korkoa korolle -ilmiön myötä rahaston arvioidaan kasvavan jopa 200 miljardiin euroon vuosisadan loppuun mennessä.

Eläkemaksuja ei alennettaisi, vaikka indeksijäädytys sen väliaikaisesti mahdollistaisi, jotta sekä nykyiset eläkkeensaajat että nuoremmat sukupolvet voisivat osallistua rahastointiin. Rahoitusvajetta ei tulisi paikata pelkästään nostamalla eläkemaksuja, sillä se kohdistaisi kohtuuttomia rasitteita nuorille. Hiltunen varoittaa, että myös 1,5 miljoonaa eläkeläistä, erityisesti hyvätuloiset, tulisi osallistua talkoisiin, jotta nuorten taakka ei kasvaisi.

Nuorisalan näkökulmasta suurin epäoikeudenmukaisuus eläkejärjestelmässä liittyy siihen, miten eläkepolitiikasta keskustellaan. Usein huomio keskittyy nyt eläkkeellä oleviin tai jo pitkän työuran tehneisiin. Sen sijaan nuorten näkökulma jää vähälle, vaikka he ovat järjestelmän tulevaisuuden kestävyyskannalta keskeisin ryhmä. Tämä on myös haaste nuorten vaikuttamistyölle.

Nuorisalan järjestöt ovat pyrkineet vaikuttamaan eläkeuudistukseen omilla ehdotuksillaan, jotka tukevat varsinaisia eläkeneuvoitteluja ja edistävät sukupolvien välistä oikeudenmukaisuutta.

– Olemme olleet yhteydessä työmarkkinaosapuoliin ja pyrkineet tuomaan nuorten näkemyksiä esiin. Vaikka nuoret eivät istu neuvottelupöydässä, heitä on kuultava prosessissa.

Nuoret edustavat itsensä lisäksi tulevia sukupolvia, ja eläkejärjestelmän kestävyys on vahvempi, kun nuoret ovat mukana sen suunnittelussa.

Työehtosopimuksessa sovittu vanhempainvapaan palkka on maksettava syrjimättömin perustein myös miehille

haastattelut on tehty kesällä 2024.

Teksti LAURI VÄÄNÄNEN

Kuvaaja Joona Kotilainen

Tasa-arvovaltuutettu **Rainer Hiltunen** katsoo osan työehtosopimuksista rikkovan tasa-arvolain palkkasyrjinnän kieltoa, koska niissä miehille maksetaan vanhempainvapaalta lyhyemmältä ajalta palkkaa kuin synnyttäneille naisille.

Vuonna 2022 voimaan tulleen perhevapaauudistuksen tarkoituksena oli tasata vanhempien mahdollisuuksia vanhempainvapaan käyttämiseksi. Vanhempainvapaan osalta vanhemmilla on yhdenvertainen oikeus hoitaa lastaan.

Jos työehtosopimuksessa on sovittu vanhempainvapaan palkasta, se on maksettava syrjimättömin perustein. Poikkeava käytäntö katsotaan syrjiväksi ja pakottavan lainsäädännön vastaiseksi.

– Seurauksena työnantajan syrjivästä menettelystä voi olla tasa-arvolain 11 §:n mukainen hyvitys syrjintää kokeneelle työntekijälle, ylitarkastaja **Päivi Lehto** tasa-arvovaltuutetun toimistosta huomauttaa.

Lehto muistuttaa, ettei työläinsäädäntö takaa perhevapaalla oleville työntekijöille palkkaa tai samanlaista tulotasoa kuin työssä ollessa. Palkka raskaus- ja vanhempainvapaan ajalta määräytyy pääosin työ- ja virkaehtosopimusten mukaan.

Työmarkkinajärjestöillä, eli työntekijöiden

Ylitarkastaja Päivi Lehto. Kuvaaja Katri Lehtola. Kuva Keksi Agency.

ammattiliitoilla ja työnantajien liitoilla, on tärkeä rooli työehtojen sopimisessa suomalaisessa työmarkkinajärjestelmässä.

– On tärkeää, ettei miehiä syrjitä perhevapaiden käytössä ja että he saavat käyttää perhevapaoikeuttaan oman toiveensa mukaan. Työnantajilla on merkittävä rooli perhemyönteisyyden ja syrjimättömyyden edistämässä työpaikalla.

Lehto kannustaa työnantajia, että he edistäisivät miesten perhevapaiden pitämistä.

Tasa-arvo- ja työympäristöpäällikkö **Lotta Savinko** Akavasta toteaa, että osassa SAK- ja STTK-laisten liittojen sopimuksissa on edelleen vanhempien kesken erilaisia kirjauksia palkallisen vanhempainvapaan osalta.

JUKOn työ- ja virkaehtosopimukset ovat puolestaan linjassa perhevapaauudistuksen

ja työelämän tasapainodirektiivin kanssa. Tämä koskee sekä perhevapaiden pituutta, että niiden palkallisuutta.

Vanhempien eripituiset palkalliset jaksot perhevapaan aikana ovat ristiriidassa tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden periaatteiden kanssa.

– Toinen vanhempi, yleensä isä, pitää lyhyempiä tai ei lainkaan perhevapaita, Savinko kertoo.

Perhevapaaudistuksessa vanhemmilla on samanpituiset vanhempainvapaat. Palkalliselta vanhempainvapaalta korvataan työnantajalle sairausvakuutuslain mukainen vanhempainpäiväraha palkallisilta päiviltä. Lisäksi jaksolta ansaitut vuosilomapäivät korvataan.

Savingon mukaan uusi perhevapaajärjestelmä saattaa tuoda esiin muita epäkohtia työ- ja virkasuhteen ehtoissa ja palkkauksessa. Siksi on tärkeää, että sekä sopimusosapuolet että jäsenet tuovat mahdolliset ongelmat tarkastelun alle ja tarvittaessa tasa-arvovaltuutetun käsiteltäväksi.

JUKOn toiminnanjohtajan **Jouni Vattulaisen** mukaan tasa-arvovaltuutetun vaatimus virka- ja työehtosopimusten korjaamisesta tasa-arvolain mukaisiksi on perusteltua.

JUKOn tietoon ei ole tullut merkittävästi tapauksia syrjinnästä perhevapaan takia, ei myöskään KTL:n jäsenten piirissä. JUKOn neuvottelemat virka- ja työehtosopimusten sisältävät perhevapaaudistuksen jälkeen tasa-arvoiset määräykset.

– Kunta-alalla pyritään aina tekemään sopimuksia siten, että sukupuolet ovat tasa-arvoisessa asemassa, Vattulainen muistuttaa.

JUKOn luottamusmiehillä ei ole erityisiä ohjeita perhevapaakysymyksiin liittyen. Vattulainen toteaa, että tarvittaessa voimme

Tasa-arvo- ja työympäristöpäällikkö Lotta Savinko. Kuvaaja Liisa Takala. Kuva Akava ry.

selvittää perhevapaiden myöntämisen noudattaen virka- ja työehtosopimusten tulkin-taa koskevaa menettelyä.

Erimielisyyksiä työnantajan kanssa perhevapaiden käytöstä ja töihin paluusta vanhempainvapaiden jälkeen on ollut melko vähän. Usein erimielisyydet ovat liittyneet opintovapaan ja perhevapaiden yhteensovittamiseen ja niitä on selvitetty tasa-arvovaltuutetulle.

Vattulainen ohjeistaa, että työntekijät, jotka suunnittelevat vanhempainvapaalle jäämistä, ottaisivat hyvissä ajoin yhteyttä omaan liittoonsa. Näin on mahdollista välttää ristiriidat työnantajan kanssa.

Lisää perhemyönteisyyttä työpaikoille

Perhevapaiden tasaisella jakautumisella on tutkitusti ja tunnetusti positiivisia vaikutuksia koko perheelle. Yhteiskunnallisella

tasolla tämä heijastuu myös yleiseen perhemyönteisyyden kokemukseen ja syntyvyyteen.

Perheystävällisyys ja joustavuus sekä tasa-arvo ja yhdenvertaisuus ovat työntekijöille tärkeitä arvoja. Ne vaikuttavat työpaikan pitotekijöihin ja työntekijöiden saatavuuteen rekrytointitilanteissa.

Perhemyönteisyys voi näkyä strategioissa, arvoissa, käytännöissä ja konkreettisissa ratkaisuissa. Näitä ovat esimerkiksi joustot, perhevapaiden kannustaminen, johdon esimerkki, yhteydenpito perhevapaan aikana ja perhemyönteisyyden huomioiminen tasa-arvosuunnitelmassa. Syrjimättömät ja perhemyönteiset työpaikat lisäävät työntekijöiden sitoutumista, hyvinvointia ja tehokkuutta.

Henkilö, joka epäilee joutuneensa kielletyn syrjinnän kohteeksi, voi myös pyytää asiasta tasa-arvovaltuutetun ohjeita ja neuvoja. Jos tasa-arvovaltuutettu havaitsee, että tasa-arvolain velvoitteita ei noudateta tai että säännöksiä rikotaan, valtuutetun on pyrittävä estämään se ohjeiden ja neuvojen avulla.

Tasa-arvovaltuutettu on koonnut omille verkkosivuilleen listan, joka tarjoaa työnantajalle käytännön vinkkejä perhemyönteisyyden varmistamiseksi: <https://tasa-arvo.fi/perhemyonteisyys>

Akava on tehnyt oman selvityksensä perhevapaiden käytöstä vuonna 2022 voimaan tulleen perhevapaaudistuksen jälkeen: <https://akavaworks.fi/julkaisut/artikkelit/perhevapaiden-jako-vanhempien-kesken-estaako-raha-tasajaon/>

Toiminnanjohtaja Jouni Vattulainen. Kuva Karoliina Vuoremäki.

Eduskuntatalo 29. helmikuuta 2024. Kuvajaaja Hanne Salonen. Kuva Eduskunta.

Ammattiliitot ja elinkeinoelämä vastustavat hallituksen kaavailemia leikkauksia sairauspäivärahaan

haastattelut on tehty kesällä 2024.

Teksti LAURI VÄÄNÄNEN

Hallitus on esittänyt sairausvakuutuslakiin muutoksia, jotka vaikuttaisivat merkittävästi sairauspäivärahan määrään ja sen jakautumiseen. Esityksen mukaan sairauspäivärahan vuositulon ylärajaa, joka oikeuttaa 70 prosentin korvaustasoon, laskettaisiin nykyisestä 35 769 eurosta 27 633 euroon. Tämä tarkoittaa, että ne, joiden vuosittaiset tulot ylittävät uuden ylärajan, saisivat aiempaa vähemmän päivärahaa. Ylittäviltä tuloilta sairauspäivärahan osuus vähenisi nykyisestä 20 prosentista 15 prosenttiin, mikä johtaisi myös päivärahautuoksien kokonaismäärän vähenemiseen.

Lisäksi hallitus ehdottaa, että valtion osuutta sairausvakuutuksen menoista pienennettäisiin, ja että vakuutettujen ja työnantajien osuus rahoituksesta kasvaisi. Hallituksen tavoitteena on vahvistaa julkista taloutta ja hillitä valtion ja kuntien velkaantumista.

Eurot lipumassa hallituksen vesille.

Lakiesitys on saanut osakseen voimakasta kritiikkiä sekä ammattiliitoilta että elinkeinoelämän edustajilta. Esityksen lausuntopyyntöön tuli määräajassa yhteensä 35 vastausta. Vastaajina olivat muun muassa: Veronmaksajien keskusliitto, SAK, STTK ja Akava, Elinkeinoelämän

keskusliitto EK ja Suomen Yrittäjät sekä Kunta- ja hyvinvointialueyönantajat KT.

Akavalaisten tulonmenetys keskimäärin 400 euroa kuukaudessa

Akava, korkeakoulutettujen työmarkkinakeskusjärjestö, vastustaa hallituksen

Sari Estilä ja Jari Järvi. Kuvaaja Toni Pajula. Kuva Long Story Short Oy.

esitystä. Akavan vastaus lausuntopyyntöön on julkaistu kokonaisuudessaan järjestön nettisivuilla 14.8.2024.

Akava kritisoi ehdotusta, jossa säästöjä työttömyysturvasta käytettäisiin sairausvakuutuksen rahoittamiseen. Akavan mielestä työttömyysturvajärjestelmä ja sairausvakuutusjärjestelmä ovat toisistaan erillisiä, ja niiden rahoitusperiaatteita tulee sekoittaa keskenään. Sairauspäivärahan tarkoitus on taata sairastuneille riittävä toimeentulo, eikä näitä rahoja pitäisi Akavan mielestä käyttää muihin tarkoituksiin.

Ehdotettu sairauspäivärahan korvaustason ylärajan alennus leikkaisi erityisesti korkeakoulutettujen palkansaajien ja yrittäjien etuuksia. Akavan mukaan esimerkiksi akavalaisten mediaanituloilla menetys olisi yli 400 euroa kuukaudessa.

Hallituksen esittämät muutokset lisäisivät erityisesti pienten työnantajien taakkaa. Työnantajakulujen kasvu vähentää työnantajien halukkuutta palkata uusia työntekijöitä. Tämä vaikuttaa erityisesti osatyökykyisiin henkilöihin, joiden työllistymismahdollisuudet voivat heikentyä.

Akava katsoo lausunnossaan, että liian aikainen paluu töihin taloudellisten syiden takia myös pitkittää sairautta ja kasvattaa kokonaiskustannuksia. Jos kuntoutusetuudet heikkenevät, oikea-aikainen kuntoutus voi jäädä toteutumatta, mikä pahentaa

työkyvyttömyyden kestämistä ja lisätä kustannuksia entisestään.

Esitys tuo merkittäviä taloudellisia haasteita erityisesti pitkäaikaisista sairauksista kärsiville, kuten mielenterveyssyistä tai syöpäsairauksien vuoksi sairauslomalla oleville. Äkillinen ja pitkäaikainen sairausloma voi johtaa vaikeisiin taloudellisiin tilanteisiin. Esityksessä ei myöskään ole esitetty vaihtoehtoja sairauden aikaisen toimeentulon turvaamiseksi, eikä niiden yhteiskunnallisia tai taloudellisia vaikutuksia ole arvioitu.

Akava tukee julkisen talouden tasapainottamista, mutta kehottaa miettimään hallituksen ehdotusta sairauspäivärahan leikkaamisesta uudelleen. Sen sijaan olisi parempi löytää muita tapoja säästää ja kasvattaa tuloja ilman, että sairastuneiden oikeudet ja hyvinvointi heikkenevät.

Heikompiosaisten potkimista

KTK vastustaa leikkauksia, koska ne osuvat erityisesti heikommassa asemassa oleviin työntekijöihin. Leikkaukset ovat arvovalintoja, jotka eivät motivoi työntekoon, vaan voivat päinvastoin heikentää työmotivaatiota ja hyvinvointia.

– Tämä on hallitukselta heikompiosaisten potkimista, edunvalvontajohtaja **Jari Järvi** jyrähtää. Kun sairastuminen kestää pidempään, hallitus suorastaan työntää työntekijöitä alas jyrkanteeltä

heikentämällä etuuksia.

Hallituksen leikkausaikeet voivat heikentää tekniikan asiantuntijoiden työoloja ja työllisyyttä, erityisesti jos leikkaukset kohdistuvat laajasti julkisen sektorin työntekijöihin. Tämä johtaisi lisääntyneeseen työtaakkaan ja epävarmuuteen työpaikoilla.

– Sairauden pitkittyessä, kalliit sairaskulut ja lääkkeet lisäävät entisestään taloudellista taakkaa työntekijöille. Tämä vaikuttaa negatiivisesti heidän hyvinvointiinsa ja työkykyynsä, puheenjohtaja **Sari Estilä** huomauttaa.

KTK viestii jäsenilleen aktiivisesti, kun tiedetään paremmin, miten muutokset tulevat vaikuttamaan. Liitto tekee jatkuvasti yhteistyötä muiden liittojen kanssa, sekä Akavan sisällä että yli keskusjärjestörajojen. KTK haluaa siten varmistaa, että jäsenet saavat ajantasaista ja tarkkaa tietoa ja että he saavat parhaan mahdollisen tuen ja neuvonnan.

Lähteet:

Hallituksen esitys eduskunnalle sairauspäivärahan muutoksia ja sosiaaliturvarahastojen säästöjen kanantia koskevaksi lainsäädännöksi. Lausuntopyynnön diaarinumero: VN/14777/2024

Akavan lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle sairauspäivärahan muutoksia ja sosiaaliturvarahastojen säästöjen kanantia koskevaksi lainsäädännöksi.

Norjalainen metsäkissa Topi. Kuva Pirjetta Sipiläinen-Salo

Uni – peili valveelle

Teksti LAURI VÄÄNÄNEN

Unettomuusterapeutti Susan Pihl vertaa unta "peiliksi" valveelle. Unettomuus voi olla normaali reaktio stressaaviin tilanteisiin ja elämänmuutoksiin. Usein tämäntyyppinen unettomuus korjaantuu ajan myötä ilman erityisiä toimenpiteitä. Jos unettomuus kuitenkin jatkuu pidempään, siitä voi kehittyä toiminnallinen unettomuushäiriö, mikä tarkoittaa pitkäaikaisempaa ja hankalampaa unettomuuden muotoa.

Pihl vertaa unta "peiliksi" valveelle ja toteaa, että kiireinen ja stressaava päivä vaikeuttaa nukahtamista. Stressihormonit ja sympaattinen hermojärjestelmä saavat aikaan "pakene tai taistele" -reaktion ja nostavat kehon valmiustilaa, jolloin rauhoittuminen ja unen saaminen kestävät kauemmin.

– Stressi on merkittävä unettomuuden aiheuttaja, kertoo unettomuusterapeutti **Susan Pihl**. Pihl on asiantuntijatason CBTI-unettomuusterapeutti. Hänellä on yli 30 vuoden kokemus unihäiriöiden hoidosta ja tutkimuksesta.

Stressi voi liittyä akuuttiin kriisiin tai poikkeavaan elämäntilanteeseen, kuten esimerkiksi sairastumiseen, läheisen kuolemaan, irtisanomisuhaan, rakastumiseen, ulkomaanmatkaan tai muuhun muutokseen elämäntilanteessa. Ihmiset kokevat stressiä eri tavoin, mutta kaikki nämä psykologiset ja fysiologiset muutokset heijastuvat unen laatuun.

Lyhytkestoinen stressi ei itsessään ole välttämättä haitallista. Kuitenkin, kun stressi johtaa oireisiin kuten ahdistukseen, väsymykseen tai keskittymisvaikeuksiin, se voi muuttua ongelmalliseksi. Lisäksi stressi voi aiheuttaa fyysisiä muutoksia, kuten kohonneen sydämen sykkeen tai verenpaineen. Tällöin stressistä voi tulla haitallista ja se voi olla merkittävä unettomuuden aiheuttaja.

Unettomuuden itsehoidossa vuorokauden rakenteen merkitys on ratkaiseva. Päivän aktiviteetit, erityisesti stressiä lisäävät tai stimuloivat, vaikuttavat suoraan siihen, kuinka helposti keho rauhoittuu illalla. Esimerkiksi illan ruutu aika, liikunta tai työtehtävät voivat aktivoida hermostoa niin, että nukahtaminen vaikeutuu.

– Päivä ei lopu yhtäkkiä, vaan siirtymä iltaan ja yöhön tapahtuu vähitellen, Pihl muistuttaa.

Elimistön hermojärjestelmä pitäisi saada rauhoittumaan silloin, kun on levon aika. Luonnollinen liukuminen päivän rytmistä iltaan auttaa vähentämään stressiä ja tukee nukahtamista sekä laadukasta unta. Illalla olisi hyvä tehdä rauhallisia asioita, kuten hengitys- tai rentoutusharjoituksia, jotta elimistö pääsee hiljalleen rentoutumaan. Iltarutiinit ovat tärkeitä. Rauhoittumisen ja rutiinien avulla keho oppii vähitellen valmistautumaan uneen.

Unettomuusterapeutti Susan Pihl.
Kuva Susan Pihl

Uniaika on hyvä pitää säännöllisenä. Vaikka olisi nukkunut huonostikin, kannattaa aina nousta samaan aikaan ylös – myös vapaapäivinä. Päivisin on hyvä välttää pitkiä päiväunia.

Unettomuus heijastuu usein myös työelämään. Pitkittyneellä unettomuudella on vaikutusta erityisesti kognitiivisiin toimintoihin, kuten muistiin, keskittymiskykyyn ja tarkkaavaisuuteen. Väsymys vaikuttaa myös työn laatuun, erityisesti tarkkuutta vaativissa tehtävissä. Kun nämä toiminnot

Unisiepparin alkuperäinen tarkoitus on suodattaa pahat unet ja ajatukset päästämällä lävitseen hyvät unet ja ajatukset.

häiriintyvät, esimerkiksi tarkkaa työtä tehdessä tai kuunnellessa, työskentely ei suju yhtä hyvin.

Pitkään jatkuva univaje näkyy myös luovuuden ja yleisen jaksamisen heikkenemisenä. Luovuus kärsii, kun ei jaksaa luoda tai omaksua uusia ideoita. Mielialamuutokset ovat myös yleisiä, ja ne voivat vaikuttaa ihmisen kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin.

Kaikkein vaikeinta voi olla, jos työskentelee ammatissa, jossa täytyy olla jatkuvasti valppaana.

– Esimerkiksi ammattikuljettajilla ja erilaisten laitteiden tai koneiden äärellä valvontatehtävissä työskentelevillä on suuri paine pysyä valppaina ja keskittyneinä. Tällaisissa tehtävissä unettomuus tai huononaisuus voivat aiheuttaa keskittymisen ja

huomiokyvyn puutetta tai nukahtelua, jotka voivat aiheuttaa vaaratilanteita, Pihl huomauttaa.

Kannattaa rytmittää myös ruokailu ja välttää kofeiinia klo 15 jälkeen. Yötyössä ei kannatai myöskään käyttää liikaa kofeiinia tai nikotiinia, koska ne vaikuttavat pitkälle seuraavaan päivään ja häiritsevät unta.

Työnantajien olisi hyvä olla tietoisia näistä vaikutuksista ja mahdollistaa unettomuudesta kärsivien työntekijöiden hakeutuminen työterveyshuoltoon, jossa voidaan tutkia unihäiriöiden taustat ja tarjota tukea.

Pihl korostaa, että kaikkien lääkkeitöiden keinojen ja sääntöjen ohella erityisen tärkeää on myötätunto itseään kohtaan. Monet ovat hyvin ankaria itselleen, mikä voi vaikuttaa uneen. Jos unesta tulee suoritus, se voi johtaa ahdistukseen, mikä puolestaan häiritsee nukahtamista. Pieni myötätuntoharjoitus itselleen ennen nukahtamista auttaa rentoutumaan.

On myös tärkeää selvittää, ettei unettomuuden taustalla ole jokin muu unihäiriö, kuten raajaliikehäiriö, uniapnea tai jokin muu syy, joka häiritsee nukkumista. Työterveyshuollossa voidaan tehdä tarvittavat tutkimukset, kuten uniraportointi, jotta saadaan selville, mitä kehossa tapahtuu unen aikana. Tämä voi auttaa löytämään oikeat hoitomuodot ja parantamaan unenlaatua.

Unettomuushäiriö ja sen hoito

Unettomuushäiriön diagnoosissa kansainvälisen unihäiriöluokituksen mukaan seuraavien kriteerien (A–E) tulee täytyä samanaikaisesti:

- A. Unettomuus on kestänyt vähintään kuukauden ajan. Unettomuuden oireina voi olla nukahtamisvaikeus, unessa pysymisen vaikeus, liian varhainen aamuyön heräily, nukkumaanmenoajan viivästyminen tai kyvyttömyys nukahtaa ilman toisen henkilön läsnäoloa.
- B. Unihäiriö aiheuttaa valheen aikaisia (päiväaikaisia) oireita ja haittoja, kuten uupumusta, jaksamattomuutta ja huonon olon tunnetta, tarkkaavuuden, keskittymiskyvyn tai muistin häiriöitä, alentunutta mielialaa, aamuväsymystä ja/tai päiväaikaista väsymystä, ärtyneisyyttä, impulsiivisuutta tai aggressiivisuutta, aloitekyvyn puutetta, haluttomuutta, tapaturma-alttiuden ja virhesuoritusten lisääntymistä tai huolestumista omasta unesta.
- C. Unettomuus ei johdu vain huonoista nukkumisolosuhteista (nukkumisympäristön turvattuus, valoisuus, liian kuuma lämpötila, melu, hajut, epämiellyttävä sänky tms.) tai sopimattomasta nukkumisajankohdasta.
- D. Unettomuutta esiintyy vähintään kolmena yönä viikossa.
- E. Unettomuus ei johdu ensisijaisesti muusta unihäiriöstä tai jostakin muusta sairaudesta.

Lähde: Uniliitto ry

KTL ry ja tekoäly

Jäsenkyselyn toteutus ja tulosten yhteenveto LAURI VÄÄNÄNEN

Jäsenkyselyn mukaan KTL:n jäsenten tekoälyn käyttö on vielä vähäistä

Tekniikan ja Erityisalojen Ammattilaiset KTL ry:n jäsenkyselyn perusteella tekoäly herättää monenlaisia tunteita. Jäsenillä on erilaisia käytännön kokemuksia tekoälyn käytöstä, ja heidän suhtautumisensa vaihtelee. Osalle tekoäly tarjoaa hyödyllisiä työkaluja, kun taas toiset ovat vielä varovaisia sen hyödyntämisessä.

Kysely toteutettiin sähköpostitse 30.9. – 7.10.2024 välisenä aikana 1443 jäsenelle. Kyselyyn vastasi 241 jäsentä. Vastaajista suurin osa oli työelämässä (Kaavio 1).

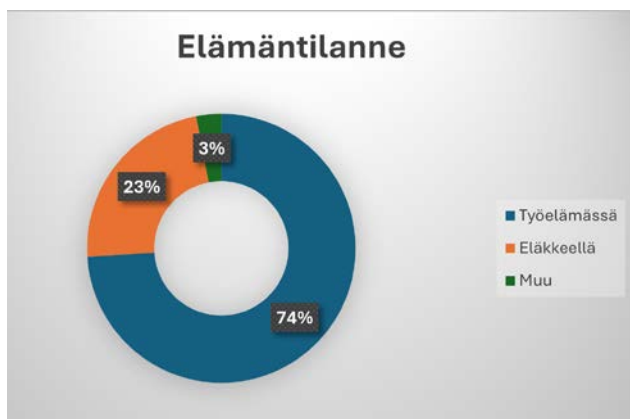
Mikä on tekoäly?

Tekoäly (AI, artificial intelligence) tarkoittaa Tilastokeskuksen määrittelyn mukaan järjestelmiä, jotka hyödyntävät dataa

ennustamaan, suosittelemaan tai tekemään päätöksiä tavoitteiden saavuttamiseksi. Tekoäly voi käyttää esimerkiksi tekstinlouhintaa, konenäköä, puheentunnistusta, luonnollisen kielen tuottamista, koneoppimista tai syväoppimista.

Tekoälyjärjestelmät voivat olla:

- Pelkkiä ohjelmia, kuten:
 - Chatbotit ja virtuaaliset avustajat, jotka perustuvat luonnollisen kielen käsittelyyn (NLP)
 - Puheentunnistus tai kasvojentunnistus konenäön avulla
 - Konekääntäminen
 - Data-analyysit koneoppimisen avulla
- Laitteisiin asennettuna, kuten:
 - Autonomet robotit varastonhallinnassa tai tuotannon kokoonpanossa.

Kuvio 1. Vastaajien elämäntilanne.

Kuvio 2. Tekoälyn käyttö työelämässä.

Taulukko 1. Tekoälyn käyttö työelämässä teemoittain.

Tilastokeskuksen vuonna 2021 tekemän kyselyn mukaan tekoälyteknologioita käyttää 16 prosenttia yrityksistä. Toimialoittain tekoälyteknologioita on käytössä yleisimmin informaation ja viestinnän (41 %) ja ammatillisen, tieteellisen ja teknisen toiminnan (30 %) toimialoilla.

Tekoälyn käyttö työelämässä

KTL:n jäsenkyselyyn vastanneista 74 prosenttia oli työelämässä, ja heistä 22 prosenttia oli hyödyntänyt tekoälyä työssään. Kyselyn mukaan kuitenkin 78 prosenttia työelämässä olevista vastaajista ei ollut käyttänyt tekoälyä työssään lainkaan (Kuvio 2).

Tekoälyn käyttö työelämässä keskittyi erityisesti tekstien laatimiseen, tiedonhakuun ja rekrytointiin liittyviin tehtäviin. Useimmat vastaajat mainitsivat käyttävänsä tekoälyä apuna esimerkiksi sähköpostien ja tiedotteiden kirjoittamisessa, PowerPoint-esitysten valmistelussa sekä käännöksissä.

“Tiedon hankinta, teoreettisen ja käytännön vertailu, listaukset, vertailut, laskennat, tekstin käsittely, tekstin luominen. Ja vaikka mikä muu.” - vastaaja #56

Tekoälyn käyttö vapaa-ajalla

Vapaa-ajalla tekoälyn käyttö oli hieman yleisempää. Työelämässä mukana olevista vastaajista 24 prosenttia kertoi käyttäneensä tekoälyä vapaa-ajallaan. Käyttö rajoittui yleensä kielenkääntämiseen, tiedonhakuun ja runojen tai puheiden kirjoittamiseen. Monille tekoäly oli työkalu uteliaisuuden tyydyttämiseen tai testailuun. Eläkkeellä olevista vastaajista 21 prosenttia oli käyttänyt tekoälyä vapaa-ajallaan.

Vaikka suuri osa vastaajista ei ollut käyttänyt tekoälyä vapaa-ajallaan, he saattavat silti kohdata sitä arkipäivän toiminnoissa, kuten verkkokauppojen asiakaspalveluboteissa. Osalla oli myös selkeä asenne, että tekoälyä ei tarvita vapaa-ajalla.

Taulukko 2. Tekoälyn käyttö vapaa-ajalla.

“Olen kysynyt ideoita ruuanlaittoon, elokuvatarjontaan ja juhlapukeutumiseen, olen kysynyt oikeinkirjoituksesta ja pyytänyt kirjoittamaan minulle useita työhakemuksia.” - vastaaja #145

Tekoälyn käytön haasteita

Kyselyssä nousi esiin, että tekoälyn käyttöön liittyy yhä epäilyksiä ja varauksellisuutta. Monet vastaajat, erityisesti eläkeläiset, kertoivat, etteivät olleet käyttäneet tekoälyä lainkaan, eivätkä kokeneet sitä tarpeelliseksi. Osa halusi säilyttää "inhimillisen ajattelun" ja välttää ajattelun ulkoistamista teknologialle. Toiset taas olivat uteliaita tekoälyn potentiaalista ja näkivät sen mahdollisuutena parantaa työn tehokkuutta ja helpottaa tiedon käsittelyä.

“Koitan välttää oma älyn jatketta ja aivojen surkastajaa mahdollisimman paljon.” - vastaaja #161

Tekoälyn käyttö työelämässä ja vapaa-ajalla on kyselyn perusteella vielä alkuvaiheessa, mutta kiinnostus sen hyödyntämiseen on kasvussa. Työelämässä tekoälyä hyödynnetään erityisesti tekstin tuottamiseen ja tiedonhakuun, mutta laajempi käyttö vaatii lisää koulutusta ja kokemuksia. Vapaa-ajalla tekoälyn käyttö on satunnaista ja usein kokeiluun perustuvaa.

Tekoälyhän on mukana kaikessa nykyisin ja varmasti käytössäni vaikken sitä tiedosta. - vastaaja #80

Lähteet:

Jäsenkysely tekoälyn käytöstä KTL:n jäsenille

Suomen virallinen tilasto (SVT): Tietotekniikan käyttö yrityksissä [verkkojulkaisu]. ISSN=1797-2957. 2021, 6. Tekoäly. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 14.10.2024].

Saantitapa: https://www.stat.fi/til/icte/2021/icte_2021_2021-12-03_kat_006_fi.html

Kuvituskuva. Kuva pxhere.com

Pelastushallinnon Esimiehet PHE ry (522) lopettaa toimintansa 31.12.2024

Teksti JUKKA VALTOAHO | Kuvat EILA PALOJÄRVI

Pelastushallinnon Esimiehet PHE ry perustettiin 1990-luvulla ajamaan erityisesti maalaiskuntien ja pienten kaupunkien päällystön ja alipäällystön edunvalvontaa. Perustamisajankohtana jokaisella kunnalla piti silloisen lainsäädännön mukaan olla oma palolaitos. Tämä taas tarkoitti sitä, että mm. pelastustoimen palkoissa tai varallaolojärjestelyissä saattoi olla huomattavia eroja, vaikka kunnan asukasluku tai virkaan liittyvät vastuut olisivat olleet samanlaiset. Esimerkiksi palopäälliköt eivät saaneet kaikissa kunnissa varallaolokorvusta yöajalta klo 24–06.

PHE:n ensimmäisinä vuosina jäsenmäärään kohdistui optimistisia odotuksia, koska KTL:n paikallisyhdistyksissä oli jäseninä satoja pelastustoimen työntekijöitä ja heidän odotettiin siirtyvän sankoin joukoin PHE:hen. Toisin kuitenkin kävi. Syitä tähän löytynee monia alkaen mm. paikallisyhdistyksen kesämökin käyttöoikeudesta päättyen riemukkaisiin pikkujouluihin tuttujen työkalureiden kanssa.

PHE:n perustaminen

Kokousasiakirjojen perusteella PHE sai virallisen lähtölaukauksensa Jyväskylässä

23.2.1996 pidetyssä KTL:n edunvalvontavaliokunnan palojoaston alatyöryhmän kokouksessa. Kokouksen osallistujat olivat pelastuspäällikkö Esko Laakkonen (Iisalmi), palopäällikkö Yrjö Sarkasuo (Kuusankoski), palomestari Aulis Toivonen (Kuusankoski) ja palopäällikkö Jarmo Markkanen (Kiuruvesi). Tuossa kokouksessa päätettiin esittää KTL ry:lle, että sen yhteyteen perustetaan "toistaiseksi työnimeä käyttävä PELASTUSHALLINNON ESIMIEHET" niminen jaosto, jonka hallitukseen valitaan seitsemän henkilöä alan ammattilaisista, niin että se mahdollisimman hyvin kattaa eri

ammattiryhmät, joiden edunvalvonnasta se tulee huolehtimaan”.

Kokous päättyi ehdottamaan KTL:lle, että se valtuuttaisi em. henkilöt sekä kokouksesta poissa olleen Stig Granströmin (Karjaa) toimimaan perustettavan PHE-jaoston hallituksessa v. 1997 loppuun sekä valitsemaan lisäksi kolme muuta henkilöä hallitukseen.

Esimerkkeinä mahdollisten jäsenten virkanimikkeistä mainittiin kokousmuistiossa palopäällikkö, pelastuspäällikkö, apulaispalopäällikkö, palomestari, palotarkastaja, ruiskumestari, paloiesimies, valmiuspäällikkö, valmiussuunnittelija, jaostopäällikkö, toimistopäällikkö, hälytysmestari, vuoromestari ja korjausmestari.

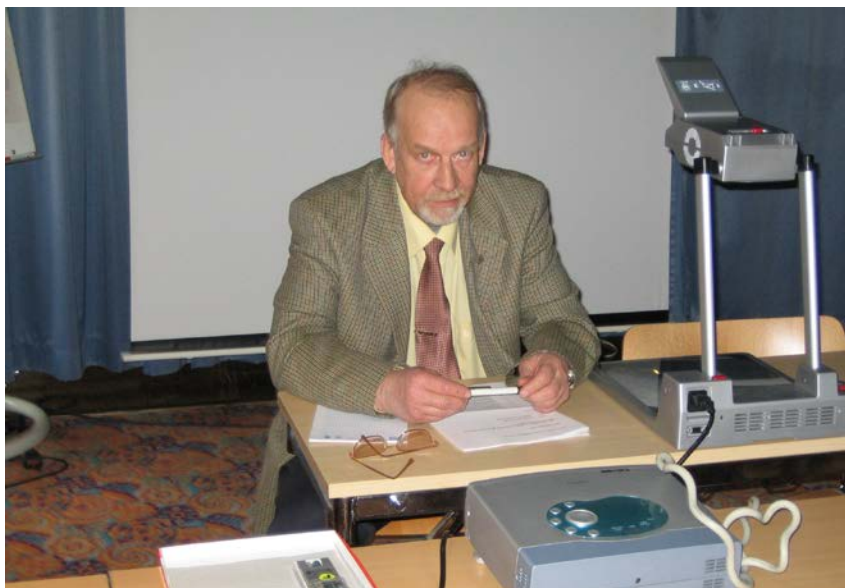
8.3.1996 pidettiin Hämeenlinnassa kokous, jossa päätettiin perustaa KTL:n edunvalvontavaliokunnan yhteyteen *KUNTIEN PELASTUSHALLINNON ESIMIEHET* -jaosto. Kokoukseen oli saapunut 11 pelastushallinnon ammattilaista. KTL:ää kokouksessa edustivat puheenjohtaja Jaakko Räikkönen ja varapuheenjohtaja Teuvo Vainikainen sekä KTK ry:tä asiamies Kaarlo Hurmerinta. Jaoston hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Jarmo Markkanen.

Toimintaa

Ensimmäisessä em. jaoston hallituksen kokouksessa 5.4.1996 todettiin mm., että ”TES-95:n edellyttämä palkkausjärjestelmä on pysähtynyt useassa kunnassa lähinnä palohenkilöstön palkkausjärjestelmän takia, koska ko. hinnoittelu ”suosii” palohenkilöstöä”. Yrjö Sarkasuolle annettiin tehtäväksi informoida SM:n pelastusylijohtaja Pentti Partasta uudesta järjestöstä ay-kentällä.

Lisäksi pohjustettiin tulevaa Teknisten sopimusta varten esitys, jossa varallaolokorvaus tulee suorittaa jokaiselta tunnilta riippumatta varallaolomuodosta, varallaolon korvausprosentti tulee olla vähintään 50 % ja operatiiviseen toimintaan osallistuvan päällystön yleisen eläkeiän tulee alenua 60 vuoteen.

14.12.1997 pidetyssä PHE:n hallituksen kokouksessa oli KTL:n Teuvo Vainikainen kertonut, että koska KTL:n jäsenistä jo noin 400 henkeä edusti pelastustoimea (10 % KTL:n jäsenmäärästä), niin oman itsenäisen liiton perustamista kannattaisi harkita.

Jarmo Markkanen. Kuva Eila Palojärvi

Lahdessa 5.11.1998 pidetyssä seminaarissa valittiin PHE:lle työvaliokunta vuosiksi 1999–2000: puheenjohtaja Jarmo Markkanen (Kiuruvesi), Ilmari Sulkakoski (Evijärvi), Rauno Rajala (Harjavalta), Veikko Sarkkinen (Kirkkonummi), Jouni Laine (Masku), Aulis Toivonen (Kuusankoski) ja Timo Rintamäki (Ivalo).

27.–29.3.1999 KTK ry järjesti yhteisen seminaariristeilyn pelastushallinnon ja kiinteistöalan esimiehille.

Pelastushallinnon Esimiesliitto PHEL ry:n perustamiskokous pidettiin 17.5.1999 Helsingissä ravintola Nellmanissa. Perustamiskokouksen puheenjohtajana toimi KTK:n asiamies Kaarlo Hurmerinta ja sihteerinä KTL:n neuvottelupäällikkö Teuvo Vainikainen. Samalla hyväksyttiin liiton säännöt ja jäsenmaksun suuruus.

18.5.1999 työvaliokunta päätti perustaa ja rekisteröidä *PELASTUSHALLINNON ESIMIESLIITTO PHEL RY*:n ja anoa KTL ry:n jäsenyyttä. Pelastushallinnon Esimiesliitto ry:n puheenjohtajaksi valittiin Jarmo Markkanen, varapuheenjohtajaksi Aulis Toivonen ja sihteeriksi Timo Rintamäki.

Hallituksen kokouksessa 27.9.1999 todettiin, että em. rekisteröitäväksi päätetty nimi on korjattu rekisteröintivaiheessa *PELASTUSHALLINNON ESIMIEHET PHE ry:ksi*.

Yhdistykselle päätettiin avata tili Merita-Nordbankenin Vihdin konttoriin. Talousarviossa vuodelle 2000 oli tulojen suuruudeksi arvioitu 13.200 markkaa.

2.2.2000 Kuntien Tekniikan ja Peruspalvelujen Neuvottelujärjestö KTN ry järjesti Helsingissä seminaarin ”Valmistuva selvitystyö pelastushallinnon valtiollistamisesta”, jossa tilaisuuden avasi puheenjohtaja Lasse Alanko (KTN/KTK) ja esityksen pitivät selvitysmies Pekka Myllyniemi (SM) ja pääsihteeri Markku Haiko (SM).

Keväällä 2000 PHE:n hallituksessa ilmaistiin pettymystä siihen, että lukuisat pelastusalan työntekijät pysyivät KTL:n paikallisyhdistysten jäseninä, eivätkä siirtyneet PHE:hen, niin kuin oli odotettu. Maaliskuussa 2000 PHE:llä oli 30 jäsentä.

Ensimmäinen PHE ry:n sääntömääräinen vuosikokous pidettiin 8.5.2000 Helsingissä. Kokoukseen osallistui 8 jäsentä. Lisäksi kokoukseen osallistui KTN:n neuvottelupäällikkö Esko T. Aro, KTL:n puheenjohtaja Reijo Hupponen, KTL:n edunvalvontavaliokunnan puheenjohtaja Teuvo Vainikainen ja tutkija Helena Prytz.

PHE:n hallituksen puheenjohtajaksi valittiin toimikaudelle 2000 Jarmo Markkanen.

Lisalmen vuosikokouksessa 15.3.2001 uudeksi PHE:n hallituksen puheenjohtajaksi valittiin Aulis Toivonen, koska Jarmo

Aulis Toivonen. Kuva Eila Palojärvi

Markkanen oli jäänyt eläkkeelle palopäällikön virastaan. Samalla Markkanen kutsuttiin PHE ry:n ensimmäiseksi kunniapuheenjohtajaksi.

Jäsenmääräksi todettiin Kuopiossa 10.6.2001 pidetyssä hallituksen kokouksessa 64 henkilöä.

PHE:n hallitus asetti 14.2.2003 Aulis Toivosen KTL:n liittohallituksen puheenjohtajaksi.

Viking Linen m/s Isabellalla 17.4.2004 pidetyssä vuosikokouksessa valittiin uudeksi PHE:n hallituksen puheenjohtajaksi Timo Rintamäki Kristiinankaupungista. Aulis Toivonen oli ilmoittanut, ettei enää asetu puheenjohtajaksi, koska hänet oli valittu KTL:n liittohallituksen puheenjohtajaksi syksyllä 2003. Toivonen kuitenkin lupasi jatkaa yhdistyksen rahastonhoitajana.

Hallituksen järjestäytymiskokouksessa

28.5.2004 Oulussa varapuheenjohtajaksi valittiin edelleen Veikko Sarkkinen ja sihteeriksi Jari Kangastie. Kokonaisjäsenmääräksi todettiin 89, joista eläkeläisiä oli 5.

Vuonna 2004 pelastustoimi muuttui kunnallisesta järjestelmästä 22 alueen pelastustoimeksi. Rovaniemellä 11.12.2004 pidetyssä hallituksen kokouksessa tunnustettiin em. muutoksen tuomat haasteet PHE:n toiminnalle, jolloin tavoitteeksi asetettiin "paloalan paikallisyhdistysten (pyry) luominen KTK:n alle, jolloin on paremmat mahdollisuudet edunvalvontaan ja omiin luottamusmiehiin".

Vuosikokous 2004 järjestettiin Tukholman risteilyn yhteydessä. PHE:n jäsenmäärä oli tuolloin 90 henkilöä. Seuraavana vuonna vuosikokous pidettiin Tallinnassa ja tästä muodostuikin PHE:lle pitkäaikainen perinne.

17.6.2006 hallituksen varapuheenjohtajaksi ja sihteeriksi valittiin Janne Aso. Jäsenmäärä oli tuolloin 78 henkilöä.

27.10.2007 varapuheenjohtajaksi valittiin Jussi Kähkönen, sihteerinä jatkoi Janne Aso.

7.9.2012 hallituksen kokous aloitettiin hiljaisella hetkellä edesmenneen Aulis Toivosen muistoksi. KTL:n talouspäällikkö Jouko Tervonen oli luvannut hoitaa Toivoselta jäänyttä rahastonhoitajan tehtävää seuraavaan tilinpäätökseen asti. Sittenmin noita tilinpäätöksiä on Joukolla riittänyt tähän päivään asti.

Jukka Valtoaho (Imatra) valittiin hallituksen sihteeriksi ja varapuheenjohtajaksi.

PHE:llä oli 80 jäsentä, joista 22 eläkeläistä.

PHE:llä oli vaikeuksia saada alueellisissa pelastuslaitoksissa omia luottamusmiehiä, koska KTN:n luottamusmiespaikat pääsääntöisesti veivät suurijäseniset Suomen Pelastusalan Ammattilaiset SPAL ry ja Pelastusalan Toimihenkilöiden Liitto PTL ry.

Vuosikokouksessa 12.4.2014 hyväksyttiin PHE ry:n uudet säännöt lähetettäväksi Patentti- ja rekisterihallituksen hyväksyttäväksi. Sääntömuutoksilla laajennettiin jäseneksi sopivien henkilöiden ammatillista profiilia, väljennettiin vuosikokouksen pitoaikaa ja pienennettiin hallituksen minimijäsenmäärää, koska edellisinä vuosina oli ilmennyt haasteita hallituksen kokousten laillisuuden ja päätösvaltaisuuden kanssa.

Vuonna 2015 PHE:llä oli luottamusmiehet Varsinais-Suomen, Etelä-Pohjanmaan, Oulu-Koillismaan ja Lapin pelastuslaitoksissa. Jäseniä PHE:llä oli 73, joista eläkeläisiä 16.

Hallituksen kokous keväällä 2016 Tampereella alkoi improvisoinnilla, kun varatussa kokouspaikassa olikin sähköt poikki ja piti lennosta keksiä uusi paikka, joksi valikoitui ravintola Salud. Kokouksessa PHE ry kannatti KTK ry:n irrottamista Uusi Keskusjärjestö UK -hankkeesta (SAK ja STTK oli tarkoitus yhdistää) ja hanke kuopattiinkin 1.6.2016.

Hallituksen kokouksessa 18.3.2017 puheenjohtaja Timo Rintamäki kertoi ilmoittaneensa KTL ry:n hallitukselle, ettei enää osallistu sen kokouksiin eläkkeelle siirtymisen johdosta. Samalla Rintamäki kertoi "iloiset" terveiset kilpailukykysoituksesta (julkisen hallinnon henkilöstön lomarahoihin pois 30 % ja viikkotyöajan pidennys 30 minuuttia), joka oli voimassa 2017–2019.

Jo vuonna 2017 KTL:n edunvalvontaseminaarissa Turussa valmistauduttiin tulevaan maakuntahallintoon. No, tulikin hyvinvointialueet ja vasta vuonna 2023.

Tallinnassa 10.6.2017 pidetyssä vuosikokouksessa PHE:n uudeksi puheenjohtajaksi valittiin Jukka Valtoaho. Uudeksi toiminnantarkastajaksi valittiin Esa Viiru (Savitaipale) pitkäaikaisen edeltäjänsä Pekka Nupposen (Elimäki) tilalle. Myös pitkäaikainen toiminnantarkastajan varahenkilö Anne Vainio valittiin uudelleen.

Hallituksen kokouksessa 30.9.2017 yhdistyksen sihteeriksi ja varapuheenjohtajaksi valittiin Harri Salonen (Säkylä).

Syksyllä 2017 KTK:n toimialajohtaja Jari Järvi ilmoitti PHE:lle, että JUKO:n nimissä oli lähetetty keskusneuvottelupyynnöt koskien eräiden PHE:n jäsenten varallaolokorvauskiistoja työnantajien kanssa.

Hallituksen kokouksessa 10.3.2018 todettiin, että PHE:llä oli 66 jäsentä, joista 21 eläkeläisiä. Jäsenten keski-ikä oli 57 vuotta.

PHE:n lakkauttaminen

28.5.2022 pidetyssä hallituksen kokouksessa todettiin, että pelastustoimen

Timo Rintamäki. Kuva Eila Palojärvi

siirtyminen 1.1.2023 hyvinvointialueille tulee vaikeuttamaan PHE:n toiminnan järjestämistä. Hallitus päätti esittää vuosikokoukselle yhdistyksen lakkauttamista.

Oulussa 22.10.2022 pidetyssä vuosikokouksessa päätettiin yksimielisesti lakkauttaa PHE ry. Lakkautuspäätös piti vahvistaa seuraavassa vuosikokouksessa.

Tampereella 14.10.2023 pidetyssä vuosikokouksessa vahvistettiin PHE ry:n lakkauttaminen. Toiminnan päättämiskohdaksi

päätettiin 31.12.2024. Jäsenmäärä oli tuolloin 45 henkilöä, joista 18 eläkeläisiä.

PHE:n hallitus suosittelee jäsenilleen, että he liittyisivät kuluvaan syksyn aikana paikalliseen KTL-yhdistykseen, mikäli sellainen toimii omalla alueella. PHE:n eläkeläisjäsenten osalta on sovittu, että heidät siirretään KTL:n toimesta Varsinais-Suomen KTL ry:n jäseniksi, eikä tämä edellytä eläkeläisjäseniltä mitään omia toimenpiteitä.

Hallinnon seminaari Seinäjoella

Kuvat ja teksti PIRJETTA SIPILÄINEN-SALO

Laajennetun edustajakokousten välillä hallinnon seminaari järjestetään perinteisesti alkusyksystä. Seminaarin päätarkoituksena on saada aikaan materiaali, jonka hallitus hyväksyisi esitettäväksi yksipäiväiselle edustajakokoukselle. Hallinnon seminaariin osallistuivat hallituksen jäsenet ja varajäsenet tai jos jompikumpi tai molemmat ovat estyneet, yhdistys voi lähettää estyneiden tilalle toiset henkilöt.

Seminaarissa käsiteltäviä asioita olivat mm. laajennetun edustajakokouksen pitkän tähtäimen toimintasuunnitelmien tarkentaminen vuoden 2025 tavoitteiksi, vuoden 2023 toimintakertomuksen läpikäynti ja taloussuunnitelma vuodelle 2025.

Työvaliokunta

Tänä vuonna, kuten ennenkin, etukäteistyön hallinnon seminaariin teki työvaliokunta aikaisemmin pitämässään viikonloppukokouksessaan pe ilt - su iltapäivä. Työvaliokuntaan kuuluvat puheenjohtaja Timo Mattila, varapuheenjohtaja Pirjetta Sipiläinen-Salo, sihteeri Jari Lehdonkivi ja hallituksen edustajat Kirsi Tamminen ja Eva-Lisa Karlsson. Asiantuntijaksi työvaliokunnan kokouksiin on kutsuttu talouspäällikkö Jouko Tervonen.

Liiton toimintakertomuksen vuodelta 2023 läpikäymisessä ilmeni vielä tarvetta pyytää paikallisyhdistyksiltä selvennyksiä ja täydennyksiä sekä tarkistaa muistamisia,

nimityksiä ja päivämääriä.

Toimintasuunnitelman työstäminen oli jo aiemmin sovittu tapahtuvan seminaarissa työryhmätyöskentelynä.

Työvaliokunta päätti kokeilla kahden ryhmän taktiikkaa perinteisen neljän, talous, edunvalvonta, jäsenpalvelut ja viestintä, sijaan. Yhdistettiin talous ja jäsenpalvelut omaksi työryhmäksi. Perusteluna oli, että todennäköisesti suurimmat ennakoimattomat kustannusesitykset syntyisivät tässä ryhmässä ja ne voitaisiin heti ottaa huomioon talousarvioesityksessä. Työryhmässä talousasioiden vetovastuu olisi talouspäällikkö Jouko Tervosella ja jäsenpalveluasioissa Kirsi Tammisella.

Talous-jäsenpalvelut-työryhmä.

Olut-tastingin yhteydessä saamme rautaisannoksen panimon historiaa.

Edunvalvonta-viestintä-työryhmän Tanja Salomaa ja Jarmo Nummenpää vaihtavat mielipiteitä.

Panimokierroksella etualalla Jari Lehdonkivi miettinee säiliöiden tilavuuksia.

Edunvalvonnan ja viestinnän yhdistämisen perusteena taas olivat, että liitto on jo antanut omat seuraavan sopimuskierron edunvalvontatavoitteensa KTK Tekniikan asiantuntijat ry:lle jatko-työstä varten ja nyt edunvalvonnallisesti tärkeintä on saada liiton verkkosivut kuntoon ja samatavoite on myös viestinnällä. Edunvalvonta-asioiden läpikäymisessä vetovastuu olisi puheenjohtaja Timo Mattilalle ja viestinnällisistä asioista Pirjetta Sipiläinen-Salolla. Verkkosivujen läpikäynnin helpottamiseksi työryhmässä toimisi myös sihteeri Jari Lehdonkivi.

Seminaarityöskentely

Seminaarityöskentely alkoi lauantaina 28.9. ja työryhmät työskentelivät omissa tiloissaan. Lauantaipäivän lopputuloksena kokoonnuttiin yhteen viimeistelemään työryhmien tulokset sunnuntain hallituksen kokoukseen ja käymään yhdessä läpi liiton toimintaker-tomus vuodelta 2023.

Toimintasuunnitelmiin kirjattiin useita asioista, joista tässä muutama nosto. Edunvalvonnan tavoitteena on saada jäsenistölle myönteisiä muutoksia TES-sopimuksiin ja pitää huolta saavute-tuista kirjauksista.

Edunvalvonnan ja viestinnän yhteinen näkemys oli, että panos-tetaan verkkosivujen sisältöön, toimivuuteen ja tuodaan laajasti esille jäsentemme edunvalvontaa. Tuodaan verkkosivuille ajankohtaista tekstiä, täydennetään nykyisten aiheiden sisältöjä ja tehdään edunvalvontatyötä näkyvämmäksi. Tavoitteena on saada aikaan ajankohtaiset ja jäsenistöä kiinnostavat verkkosivut, jotka vastaavat paikallisyhdistysten ja niiden jäsenistön tarpeisiin.

Jäsenpalveluista nostettiin esille uudelle jäsenelle tarkoitetun oppaan toteuttaminen, joka palvelee sekä nykyisiä jäseniä että potentiaalisia uusia.

Koulutusta kohdennetaan työehtosopimusten soveltamiseen ja talouskäsitteiden tulkintaan.

Talouden raami on hyväksytty laajennetussa edustajakokouk-sessa nelivuotiskaudelle ja näissä puitteissa laitettiin eurot kohdal-leen vuodelle 2025.

Tutustuminen paikalliseen elinkeinoelämään

Hallinnon seminaari iltaohjelmaksi oli järjestetty olut-tasting ja illal-linen Mallaskosken Panimoravintolassa sekä panimokierros Mallas- kosken Panimossa (Mallaskoski Oy).

Ilta aloitettiin oluiden maistelulla. Saimme yksitellen tarjottuna viisi erilaista juomaa, neljä olutta ja yksi todennäköisesti lonkero. Jokaisella juomalla oli oma valmistarinansa.

Juomien esittelyn yhteydessä saimme myös paikallisella murteella räväkästi kerrottuna rautaisannoksen panimon historiaa. Aika vierähti nopeasti, niin elävästi meille maalailtiin Mallaskosken tarina. Vain muutama perusasia jäi mieleen.

Panimon perustaja Johan Wallenius aloitti juomiensa valmistuksen vuonna 1921 vanhan pesutuvan nurkassa. Vuonna 1928 Wallenius päätti ostaa tontin lähellä mylvivän kosken rannalta ja rakentaa siihen Mallaskosken tehtaan. Tehtaassa alettiin valmistamaan limonadi- sekä virvoitusjuomia ja etenkin ”hyväksi tunnettua” olutta, jota vietiin aina ulkomaille asti.

1921 Mallaskosken toiminta alkaa Jerikontiellä.

1928 Mallaskosken tehtaot siirtyvät nykyiseen paikkaansa mylvivän kosken rannalle.

1965 Mallaskosken tehtaot lopettavat toimintansa. Alkuperäiset rakennukset puretaan 80-luvulle tultaessa.

1998 Mallaskoski Oy määskää ensimmäiset oluensa joulun välipäivinä.

1999 Mallaskoski Oy:n ensimmäiset oluet saapuvat kauppojen hyllyille ja ravintoloiden hanoihin 5.2.1999

2021 Mallaskosken tehtaoiden perustamisesta tuli kuluneeksi 100 vuotta.

Mallaskoski Oy:n panimokierros

Olutta mukavasti vatsassa, ei paluu historiasta nykyarkeen harmittanut. Siirryimme tarinoinnin jälkeen samassa rakennuksessa sijaitsevaan panimoon. Panimokierroksella meille esiteltiin oluen valmistusta. Oppaan ansiosta viileähkössä panimossa tunnelma pysyi korkealla ja kiinnostus asiaan pysyi loppuun asti. Tutustuimme käytettyihin raaka-aineisiin, valmistusvälineisiin ja niiden käyttöön. Saimme selvityksen oluenpanoprosessista.

Mallaskosken Panimolla on vahva perusta pohjahiivaoluen panemiselle. Nykyisen Mallaskosken panimon tuotteissa korostuvat kunnioitus ja sitoutuminen puh-taisiin raaka-aineisiin, aitoihin makuihin, laatuun ja kotimaisen panimoperinteen jatkamiseen. Nykypäivän Mallaskoski tarjoaa

Hallituksen kokoukseen osallistujia.

unohtamatta vanhoja klassikoita vaihtuvia, innovatiivisia ja korkealaatuisia olutelämyksiä myös uuden ajan olutystävälle.

Yrityksen sloganina voisi pitää: *Synkkyydestä syntynyt vuodesta 1921. Loistavaksi pantu kunnioittaen puhtaita raaka-aineita, aitoja makuja, laatua ja kotimaista panimoperinnettä.*

Panimokierroksen jälkeen olimmekin jo nälkäisiä. Tällä kertaa illallisella ei keskusteltu pihvin kypsyydestä tai haaleiden kasvien sitkeydestä. Meitä odotti illan aiheeseen hienosti sopiva Uuniperuna buffet. Nimensä mukaisesti tarjolla oli isoja uuniperunoita foliossa, jotka sai täyttää oman makunsa mukaan. Tarjolla oli ylikypsää BBQ-pulled porkia, inkiväärikorianteri pulled chicken sekä monipuolinen salaatti- ja lisukepöytä. Kukaan tuskin jäi nälkäiseksi.

Iloisen illallisen jälkeen alkoi henkinen valmistautuminen, kunkin omalla tavallaan, sunnuntain hallituksen kokoukseen.

Hallituksen kokous

Sunnuntai 29.9. hallituksen kokous hyväksyi siinä esitetyn edustajakokousmateriaalin esitettäväksi edustajakokoukselle 9.11.2024.

Kokouksessa hyväksyttiin liitolle myös matkustusohje, jossa määritellään periaatteet, joiden mukaan liitolta voi laskuttaa tai osoittaa liiton maksettavaksi matkasta aiheutuneita kuluja. Matkustusohjeesta voi

poiketa hallituksen erillisellä päätöksellä.

Jäsenistöä jo pitkään puhuttanut aihe, historiikkityöryhmä, oli myös esityslistalla. Työvaliokunta esitti nykyisen historiikkityöryhmän lakkauttamista, koska sen työskentely ei ollut enää aktiivista ja hallitus ei ole saanut riittäviä tietoja työskentelyn tuloksellisuudesta. Työvaliokunta esitti myös uuden työryhmän perustamista, jos hallitus katsoo sen tarpeelliseksi. Hallitus lakkautti yksimielisesti historiikkityöryhmän, eikä perustanut uutta. Tällä päätöksellä ei ole vaikutusta liiton historiikkirahastoon.

Näiden lisäksi hallituksen kokouksessa nousi keskusteluun KTK Tekniikan asiantuntijat ry:n ja Tekniikka ja Terveys KTN ry:n edustajakokouksiin valittu kokouspaikka, Helsingin Suomalainen Klubi ja sen ravintola. Klubi on ollut useampaan kertaan esillä lehdistä siitä, että se Helsingissä toimiva miehille tarkoitettu aatteellinen klubi. Siis naiset eivät ole jäsenkelpoisia.

KTL:n hallitus piti valittua kokouspaikkaa kyseenalaisena, koska se ei vastaa KTL:n arvomaailmaa sukupuolten tasa-arvoisuudesta. Kokouksessa päätettiin lähettää kokouspaikan valinnasta kannanotto KTK:lle.

Hallituksen kokouksen myötä viikonlopulle asetetut toiminnalliset ja paikallisuuteen tutustumisen tavoitteet tulivat täytettyä ja lounaan jälkeen alkoi kaikilla kotimatka.

Pirula – kotimaan matkailu avartaa

Teksti ja kuvat PIRJETTA SIPILÄINEN-SALO

On hienoa, että liittomme tilaisuuksia ja tapahtumia järjestetään eri puolilla Suomea. Me satakuntalaiset olemme aina pyrkineet löytämään reissujemme varrelta jonkin hyvän tutustumiskohteen, silloin kun olemme olleet liikkeellä omalla autolla.

Kohteen sisältö ja sijainti ihan Seinäjoen kupeessa ratkaisivat tällä kertaa kotimaan matkailun määränpään. Alkoholitehtaan myymälä, niin itse löydön tulkitsin, oli aivan matkamme varrella ja myymälä lupasi meille mielenkiintoisia tuotteita. Ei kun auton nokka kohti Ylistaroa.

Ajoimme Vaasa-Seinäjoki-tietä Ylistaron Pelmaan perinnemaisemassa Kyrönjoen rannalla, vaikka itse joki ei saanutkaan huomiota. Etsimme herkeämättä navigaattorilla matkamme välietappia ennen hallinnon seminaaripaikkaan Seinäjoelle keskustaan saapumista.

Saavuimme paikkaan, joka ei näyttänyt alkoholitehtaalta, myymälältä tai juhlien pitopaikalta, vaan maalaistalon ulkorakennukselta. Myöhemmin omistajan esitellessä paikkoja saimme tietää, että olemme historiallisessa pihapiirissä. Alkoholitehdas

Pirulan myymälä.

Pirulan oma historia

Rakennettiin vuonna 1870 Ylistaroon ensimmäinen viinätehdas, vastarannalle Komian kirkon ja Kyrönjoen kuuhujen. Vaan tehdas ei kaikkia miellyttänyt. Raittiusseura ilmaisi mielensä: tehdas ei joen kirkon puolelle olisi sopinutkaan. Pirulaksi he sen nimesivät.

Vastustipa raittiusseura keinoin kovin, mutta menestystä eivät estäneet. Kymmenet tuhannet litrat juomaa valmistuivat, vaikka tehdas kerran paloikin 1800-luvun lopulla maan tasalle. Syyllinen taidettiin tietää, vaikka sitä ei myönnettykään. Vaan nousi tehdas silti tuhasta uuteen kukoistukseen.

Kerrotaanpa silloisen pastorinkin käyneen viimeisellä matkallaan Pirulassa. Ei tietoisesti, mutta arkkuaan kuljettaneen hevosen ohjastamana siellä, missä se oli tottunut käymään. Tehtaan tuotteet nauttivat kylälaisten suosiota.

Kylän majatalot tarjosivat viinaksia kulkureille saleissaan, vaan sekin pian kiellettiin, ja raittiusseura riemuitsi. Kun 1900-luvun alussa molemmat oluttehtailijat siirtyivät ajasta ikuisuuteen, jäi tehdas heidän leskilleen. Aistipa raittiusseura tilaisuutensa tulleen ja osti tehtaan, tavoitteenaan sulkea se.

Kun viimeiset viinakset olivat ovesta lähteneet ja tehdaskauppa itsensä maksanut, sulki seura tehtaan ovet pysyvästi vuonna 1908. Pirula jäi historiaan odottamaan hetkeä, kun olisi jälleen sen aika palata.

Satavuotinen oli raittiusseuran riemu, mutta Pirulan henki ei koskaan kokonaan kuollut. Vuonna 2017 oli Pirulan kolmas kerta syntyä uudelleen, kun Ylistaron Pouttulan kylässä ryhdyttiin valmistamaan viinoja. Laadukkaita juomia tehdään nyt samassa pitäjässä samalla ylistarolaisella hengellä kuin sata vuotta sitten.

Pirulan logo kehystettynä.

sijaitsee vanhalla koeasemalla, jossa oli aiemmin valtion maatalouden tutkimuslaitos. Paikka on ollut eräs Suomen merkittävimmistä kohteista valtion tilojen joukossa. Jonkun rakennuksen kulmassakin on laatta, jossa kerrotaan, että pihassa on vanha sotilasvirkatalo, jossa asui venäläisiä sotilaita Napuen taisteluiden aikoihin.

Astuimme ulkorakennuksen ovesta sisään ja kohtasimme omaleimaisen myymälän ja baarin. Tutustuimme kaikessa rauhassa tuotevalikoimaan ja saimme samalla kuulla omistajalta yksityiskohtia tuotteiden valmistuksesta ja siitä, että he ovat perustaneet yrityksensä vuonna 2017.

Meidän omat tuotteemme valmistetaan puhtaista kotimaisista raaka-aineista ja niissä suositaan lähialueen pientuottajia.

Ammattitaitomme olemme saaneet edellisen omistajan yksityiskohtaisella opastuksella.

Tällä hetkellä valmistamme oluita, omena- ja marjapohjaisia skumppamaisia helmeileviä juomia, viinejä, siidereitä ja tislattuja alkoholijuomia.

Kun ostopäätökset viimein tuli tehtyä, saimme kaupan päälle opastetun kierroksen baarissa ja vintillä sijaitsevassa juhlatilassa. Lähdimme pois tyytyväisinä asiakaina ja keskustelimme vielä loppumatkalla kuulemastamme Pirulan historiasta. Täytyy taas kerran todeta: Kyllä matkailu avartaa!

Lähteet: Visit Seinäjoki ja <https://www.pirula.fi/>

Edustajakokousväkeä.

71. Edustajakokous

Teksti ja kuvat PIRJETTA SIPILÄINEN-SALO

Tekniikan ja Erityisalojen Ammattilaiset KTL ry:ssä ylintä päätösvaltaa käyttää edustajakokous ja laajennetussa edustajakokouksessa tehdään päälinjaukset liiton toiminnasta seuraavaksi nelivuotiskaudeksi. Liiton sääntöjen mukaan varsinainen edustajakokous pidetään vuosittain syys-joulukuun aikana.

Liiton yksipäiväinen sääntömääräinen edustajakokous pidettiin 9.11.2024 Pasilassa Original Sokos Hotel Triplassa. Äänivaltaansa olivat paikalla käyttämässä 7 yhdistystä ja ääniä oli käytössä yhteensä 11.

Edustajakokouksen järjestelyvastuu oli tällä kertaa Tampereen Seudun KTL

ry:llä. Järjestelyvastuu tässä tarkoittaa, että yhdistys varmistaa edustajakokouksen toimihenkilöt, joko omista jäsenistään tai pyytää apua muilta paikallisyhdistyksiltä. Toimihenkilöillä tarkoitetaan tässä tapauksessa edustajakokouksen puheenjohtajaa, pöytäkirjantarkastajia, ääntenlaskijoita ja valtakirjantarkastajia. Liiton sihteeri toimii yleensä myös edustajakokouksen sihteerinä.

Ennen edustajakokouksen alkua tarkastettiin kokousedustajien valtakirjat. Pienen pyöreän pöydän taakse asettuivat Tampereen Seudun KTL ry:stä valtakirjantarkastajat Hannele Lehikoinen ja Katri Tuominen. Liiton sihteeri oli valmistellut heille listat edustajakokousedustajiksi ilmoittautuneista ja sellaisista vuoden 2023 hallituksen jäsenistä, jotka ovat olleet mukana hallituksessa päätöksentekijöinä ja siten eivät ole kelpoisia kokousedustajiksi. Jos hallituksen kokouksessa on ollut läsnä sekä varsinainen että varaedustaja, katsotaan, ettei varaedustaja ole osallistunut päätöksentekoon, ja siten hän voi edustaa yhdistystään edustajakokouksessa.

Edustajakokouksen avasi liiton puheenjohtaja Timo Mattila. Avauspuheessaan hän kertasi kuluneen vuoden tapahtumia. Niitä on meidän näkökulmastamme leimannut

Valtakirjantarkastajat Hannele Lehikoinen ja Katri Tuominen sekä ohjeistusta esittelemässä Kirska Tamminen. Tapani Söderberg (KTL Satakunnan yhdistys ry) odottaa innokkaana ilmoittautumisensa vastaanottamista.

Ulla Rantanen (KTL Kymen yhdistys ry) saa liiton hopeisen ansiomerkin Timo Mattilalta.

Taluspäällikkö Jouko Tervonen.

Edustajakokouksen puheenjohtaja Hannele Lehikoinen.

Liiton sihteeri Jari Lehdonkivi ja toimintasuunnitelmaa esittelevä liiton puheenjohtaja Timo Mattila.

kuntien ja hyvinvointialueiden YT-neuvottelut. Valtion ja kuntien verotulokertymät eivät ole kehittyneet toivotulla tavalla, vaan molemmat joutuvat miettimään, miten voimme yllä pitää hyvinvointia Suomessa samalla tasolla kuin aikaisemmin. Talousahdinkoon lääkkeeksi esitetään henkilöstövähennyksiä, mutta samaan aikaan päättäjät eivät ole valmiita luopumaan mistään toimintoista tai palveluista. Oman mausteensa tähän tuo hallituksen esittämät työelämän heikennykset. Lopuksi avauspuheessaan Mattila nosti esille ensi keväänä päättyvät työehtosopimukset ja JUKOn valmistautumisen sopimukset tilaan.

Kokouksen työjärjestyksen kohdassa Mahdolliset huomioon-osoitukset kutsuttiin kokousväen eteen Ulla Rantanen KTL

Kymen yhdistys ry:stä. Liiton puheenjohtaja luki ääneen kunniakirjan tekstin ja lopuksi Ulla Rantanen sai liiton hopeisen ansiomerkin rintaansa ja sinisen ruusun.

Kysyin uunituoreelta mitalistilta hänen ammattiyhdistysajastaan ja sain vastauksina:

- Olen ollut kauan mukana toiminnassa.
- Olen toiminut KTL Kymen yhdistys ry:n toiminnantarkastajana vuodesta 2015 ja Tekniikka ja Terveys KTN Kouvolan seutu ry:n toiminnantarkastajana vuodesta 2008.
- Osallistun aktiivisesti yhdistysten järjestämiin tilaisuuksiin aina kun työt sen sallivat.

Edustajakokouksen puheenjohtajaksi valittiin Hannele Lehikoinen, jonka jälkeen työjärjestyksessä eteneminen tapahtui hänen johdolla.

Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Keijo Pouttu (Pääkaupunkiseudun Tekniikan ja Eriyalojen Ammattilaiset KTL ry) ja Katri Tuominen. Ääntenlaskijoiksi valittiin pöytäkirjantarkastajat täydennettynä Minna-Liisa Haapamäellä (Uudenmaan Tekniikan ja Eriyalojen Ammattilaiset KTL ry). Pöytäkirjantarkastajilla on töitä edustajakokouksen jälkeen, mutta ääntenlaskijoiden ammattitaitoa ei tässä kokouksessa tarvittu.

Liiton puheenjohtaja Timo Mattila kävi läpi vuoden 2023 toimintakertomuksen. Keskustelua sen sisällöstä ei syntynyt ja toimintakertomus hyväksyttiin hallituksen esittämässä muodossa.

Taluspäällikkö Jouko Tervonen kävi yksityiskohtaisesti läpi vuoden 2023 tilinpäätöksen. Hän avasi kulukohtien sisältöjä ja taustoitti niiden syntyisiä. Erityisesti pysädyttiin jäsenmaksuottojen kohdalle, jossa laskeva trendi on selvästi näkyvissä. Edustajakokous vahvisti vuoden 2023 tilinpäätöksen toiminnantarkastajien lausunnon perusteella ja päätti myöntää vastuuvapauden tilivelvollisille vuodelle 2023.

Liiton puheenjohtaja Timo Mattila esitteli vuoden 2025 toimintasuunnitelman. Toimintasuunnitelma oli työstetty hallinnon seminaarissa Seinäjoella syyskuussa, jossa se myös hyväksyttiin hallituksen esitykseksi edustajakokoukselle. Toimintasuunnitelma 2025 hyväksyttiin muutoksitta.

Taluspäällikkö Jouko Tervonen kävi läpi vuoden 2025 budjetin ja selitti eroja rinnalla esitettyyn vuoden 2024 budjettiin. Talousarvio vuodelle 2025 ei herättänyt laajempaa keskustelua.

Liiton jäsenmaksun 0,2 % suuruuteen ei esitetty korotusta ja sääntöihin pykälään 9 on kirjattu sen alentamisperusteet. Todettiin, että liittomme kattojäsenmaksu määräytyy KTK Tekniikan Asiantuntijat ry:n päättämän kattojäsenmaksun mukaan.

Keskusteltiin KTK:n päättämästä jatkuvasta jäsenkampanjasta eli uusille jäsenille myönnetystä määräaikaista jäsenmaksuvapautuksesta. Uusi jäsen on vapautettu jäsenmaksusta liittymiskuukauden ja kaksi seuraavaa kuukautta. Todettiin, että myös KTL:n on toimittava samoin.

Asiakohdan lopuksi hyväksyttiin budjetti vuodelle 2025, päätettiin pitää jäsenmaksun suuruus ennallaan ja hyväksyttiin sääntöjen 9§:n jäsenmaksun alentamisperusteiden rinnalle myös KTK:n jäsenkampanjasta johtuva määräaikaisen vapautus jäsenmaksusta.

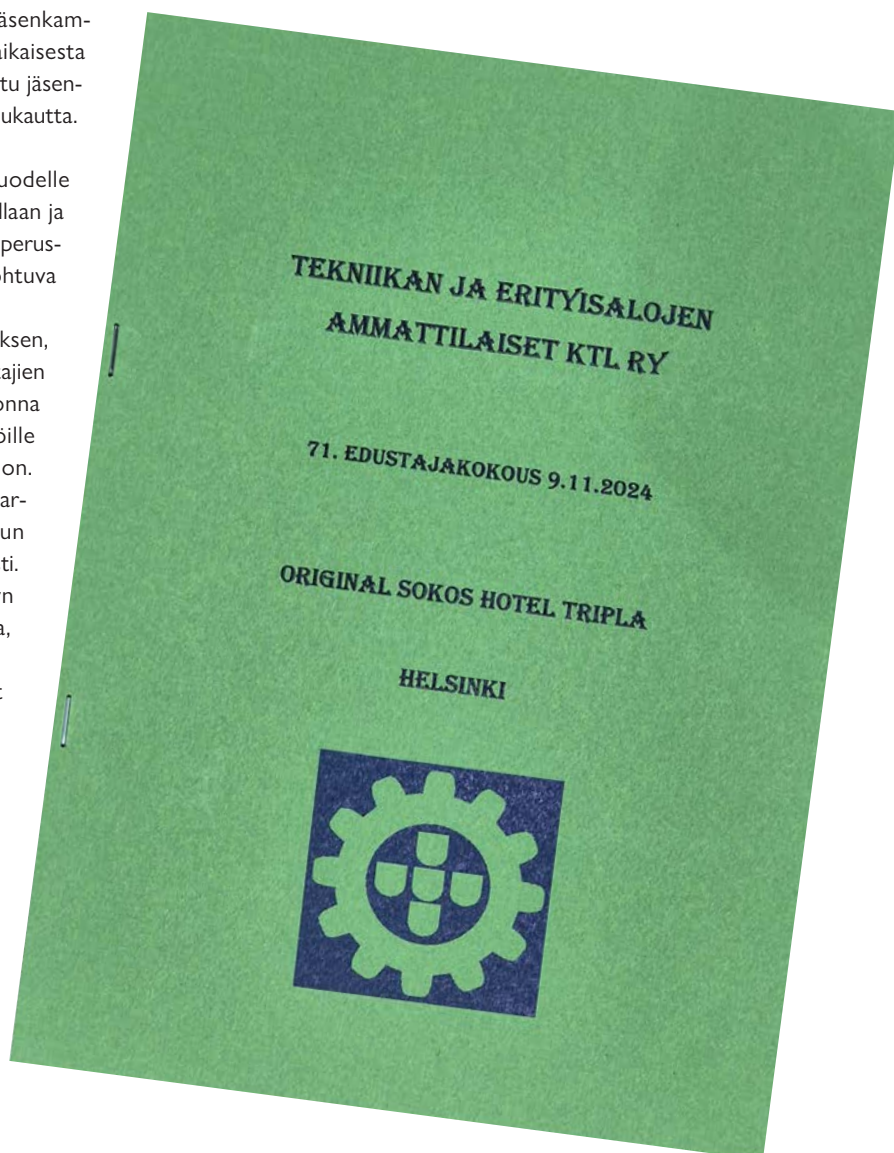
Taluspäällikkö Jouko Tervonen esitteli hallituksen, liiton toimihenkilöiden sekä tilin/toiminnantarkastajien palkkiot ja matkakustannusten korvaamisen vuonna 2025. Hallituksen esitys oli: Liiton toimihenkilöille maksetaan hyväksytyn budjetin mukainen palkkion. Hallituksen jäsenille ei makseta palkkioita ja tilintarkastajille/toiminnantarkastajille maksetaan laskun mukaan. Matkakulut korvataan KVTES:n mukaisesti. Taluspäällikkö selvensi kokouksessa esitettyyn kysymykseen esitettyjen palkkioiden suuruudesta, että ne ovat samalla tasolla kuin tänäkin vuonna.

Edustajakokous hyväksyi asiakohdassa tehdyt esitykset.

Liitolle päätettiin taloutta ja toimintaa tarkastamaan toiminnantarkastajat, kaksi henkilöä, ja yksi varatoiminnantarkastaja. Toiminnantarkastajina valittiin jatkamaan Tuomo Kuoksa (Eri-tyshuollon ja Kuntoutusalan Toimihenkilöliitto EKTL ry) ja Pekka Markkula (Pääkaupunkiseudun Tekniikan ja Erityisalojen Ammattilaiset KTL ry). Varatoiminnantarkastajaksi valittiin Petri Hartikainen (Kuntien Teknisten Liitto ry:n Savon Kuntien Tekniset ry).

Tälläkin kertaa edustajakokouksessa tehtiin jäljellä oleviksi toimikausiksi muutoksia liiton hallitukseen. Päätettiin uusista hallituksen varsinaisista ja varajäsenistä seuraavasti: Pääkaupunkiseudun Tekniikan ja Erityisalojen Ammattilaiset KTL ry:n Jarmo Nummenpään varajäseneksi Santtu Vainionpää, KTL Keski-Suomen Yhdistys ry:n Markku Monosen varajäseneksi Tuukka Eskola, Kuntien Teknisten Liitto ry:n Savon Kuntien Tekniset ry:n Antti Mökkösen varajäseneksi Risto Lojonen ja Pohjanmaan Tekniikan ja Erityisalojen Ammattilaiset KTL ry:n varsinaiseksi jäseneksi Minna Matintalo ja varajäseneksi Anna Wahlberg.

Työjärjestyksen viimeisenä kohtana puheenjohtaja Hannele Lehikoinen päätti kokouksen. Kokous sujui kokonaisuudessaan leppoisissa tunnelmissa ja puheenjohtaja suoriutui tehtävästään erittäin hyvin. Turhaan jäsenet arastelevat edustajakokouksen puheenjohtajuutta. Työvaliokunta pyrkii valmistelemaan edustajakokouksen asiat niin valmiiksi kuin mahdollista, jotta myös puheenjohtajuuteen voi astua matalalla kynnyksellä.

*Rauhallista joulun aikaa
ja menestyksestä
uutta vuotta!*

